

BIBLIOTECĂ CENTRALĂ
A
UNIVERSITĂȚII
DIN
BUCUREȘTI

BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
București

Cota

4868

Inventar

85707

1947

M₁ 43861|33438

M₂ 43862|33433

I.H 868

~~JUW. A. 15.4.90~~

~~u. 33634~~

VASILIE ALECSANDRI

OPERE COMPLETE

PARTEA ÂNTÈIA

T E A T R U

ad. 1

Donația Th. Rosetti

BUCURESCI

Editura Librăriei SOCECÙ & Comp.

7. Calea Mogoșești 7.

1875

857207

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCURESTI

COTA

194

4868

CONTROL 1953

1953

Re 22/04

Stabil. Litho-Typografie: SOCECŪ, SANDER & TECLU.
[3990].

Biblioteca Centrală
BUCURESTI
Cota
Inventar

4868
85%

B.C.U. Bucuresti

C85707

CUPRINDERE

TEATRU

VOLUMUL I.

CANȚONETE COMICE.

	Pagina.
Şoldan Vitézul	1
Mama Angheluşa, doctoroé	7
Herşeu Boccegiul	17
Clevetică, ultra-demagogul	27
Sandu Napoilă, ultra-retrogradul	35
Surugiu	43
Ion Păpuşarul	55
Cucóna Chiriţă în voľagiū	67
Barbu Lăntarul	77
Paraponisitul	87
Kera Nastasia séü mania pensiilor	97
Haîmana	109
Gură-Cască, om politic	121

SCENETE.

Stan Covrigarul	133
Vivandiera, scenă militară	149
Pâcală și Tândală, dialog politic în versuri	159

OPERETE.

Scara Mătei	173
Craiu noă	211
Harţă rădăşul	249

*

VOLUMUL AL II.

VODEVILURI.

Rămășagul	293
X Pétra din casă	321
Nunta țărănească, tabloū național	363
Chiriță în Iași séu 2 fete și o nenecă, 3 acte	389
Chiriță în provincie, 2 acte	467
Doi morți vii, 2 acte	549
Cinel-Cinel	653
Rusaliile	687
Agachi Flutur, 3 acte	731
Arvinte și Pepelea	821
Millo director séu mania posturilor	849
Paracliserul séu Florin și Florica, operetă	893
Drumul de feră	935

VOLUMUL AL III.

COMEDIИ.

Iorgu de la Sadagura séu Nepotu și salba draculuи, comedie în 3 acte	987
Creditorii	1053
Iași în carnaval, tabloū în 3 acte	1083
Kir Zulăridi	1141
Concina, proverb	1195
Ginerele lui Hagi-Petcu, comedie în 2 acte	1217
Nobila cersitóre	1293
Boeră și Ciocoă, comedie în 5 acte	1325

VOLUMUL AL IV.

D R A M E.

Cetatea Némțuluи, dramă istorică în 3 acte	1477
Lipitorile satelor în 5 acte	1529
Sgârcitul risipitor, în 4 acte	1623

P R E F A Ç Ā

O istorie mult interesantă pentru acei ce iubescă a studia fazele prin care trecă instituțiile naționale, ar fi istoria literară și anecdotică a teatrului nostru. Cine însă ar fi în stare să o serie mai bine decât un om care, ca artistul nostru Matei Millo, găsindu-se pe scenă de la început, a asistat ca luptător neobosit la toate dificultățile nascerei și existenței acelei instituții. Dar Millo va întreprinde oare o asemenea operă? Este probabil că nu; căci fiind, cum se dice, unghie și carne cu teatrul, ar fi obligat să vorbescă necontenit de dênsul, în tripla sa calitate de director, actor și autor dramatic. Simțul său de modestie, precum și cultul său fanatic pentru antica divinitate română, Ienea, cult practicat mai cu osebire de artistii cei mari, îl vor împedea negreșit a resfui albumul numeroaselor săle suvenire și a estrage din ele materia unei istorii a scenei.

Aceste le dicem cu scop de a zădări amorul propriu și verva lui Millo, și cu speranță că vechiul nostru amic ne va da o plăcută desmințire.

Millo ar spune publicului, cu talentul său scis, cum a fost atras din prima'i junie către arta frumosă la a cărei culme el a ajuns, călcând în picioare prejudiciile de familie și de poziție socială; cum sub îndemnul aceleia puternici vocații, el a organizat un teatru de societate chiar pe la anul 1835, și a creat rolurile Poetului romantic și a Postelniculu Sandu Curcă, două piese compuse de el însuși, și care au avut mare succes.

Cum pe același timp, rectorul Academiei Mihailene, Gheorghe Asaki, luând direcția teatrului român și formând o trupă cu elevi din țisul institut, se opintă, cu mai mult zel decât noroc, a desfășura pe scenă drame istorice, și a să înălța *ex-abrupto* în regiunile operei italiene prin representarea Norme! cercări îndrăsnețe în adevăr, dar' nepotrivite nicăi cu gustul publicului, nicăi cu mijlocele junilor diletanți carii n'aveau idee de musică.

Cum în ani următori succedări directiile lui C. Carageali, venit în Iași de la Bucuresci, și a unui profesor de chimie și fizică, T. Stamat, sub carii au începută mai mulți tineri, împiegați de cancelarii, a înbrălaşa cariera seducătoare de actori, deși erau condamnați, sermani, a juca piese reușite traduse din repertoare franceze și germane, său drame originale pline de anachronisme comice, precum: alergări de căi pe canalurile Veneției, și înpuşcături de pistole înaintea descoperirii prafului de pușcă.

Cum pe la 1840, Guvernul voind să dea probe de încurajare teatrului național, numi un comitet compus de C. Negruți, M. Cogălniceanu și V. Alecsandri, săpoi, cu un *sans façon* demn de acea epohă, lăsă direcția pe spinarea lor fără a să preocupa dacă le cuvinea său bă; cum ei se vădă obligați a deveni autorii fără voie, precum deveniseră directorii fără voie, și se puseră pe lucru, traducând, localisând, compunând un sir de piese ce fură bine primite. Multe din acele piese s'au perduț, precum: *Orbul fericit de Cogălniceanu*, *Bochet*, tată și fiu de Negruzzi, *Spatarul Hațmațuki*, comedie în versuri, *Farmasonul de la Hîrlău*, *Cinovnicul și Modista* de Alecsandri, toate scrise într'un stil simplu și conform atât cu gradul de educație literară a publicului, cât și cu talentele începătoare a noilor amatori de scenă.

Cum, după câțiva ani, Millo luând în mâna frêele direcției, a îndreptat teatrul pe calea progresului, prin îngrijirea punerii în scenă, prin înpărtirea nimerită a rolurilor, prin perfecționarea jocului actorilor, căror le-a servit de model, și prin buna compunere a repertoriului dramatic. În acea epohă teatrul din Iași a fost la apogeu, căci Millo a creat tipurile originale a Babei Hârcăi, a lui Nișcorescu, a lui Tuzu Calicul, a Kiriței,

a lui Herșcu bokcegiul, a lui Kir Gaitanis, a Mamei Anghelușa, a lui Kir Zuliariadis, a Muzei de la Burdujeni, etc. tipuri variate ce vor rămânea mult timp neșterse din analele scenei noastre naționale.

Cum el, în fine, agedându-se apoii în Bucuresci a marcat cu sigilul marelui său talent pe Barbu lăutarul, pe Moise din Lipitorile satelor, pe Paraponisitul, pe Kera Nastasia, pe Paraklisierul, pe Hařmana, etc. și a sciut să menție teatrul nostru în caracterul său român.

Dar', o mai repetăm, pentru ca să facă o asemenea interesantă narătie, pentru ca să arate luptele cu censura și dificultățile de tot soiul ce a întâmpinat în lunga sa carieră dramatică, Millo ar fi nevoie să pună pe scenă fără continență. Acest motiv, ne e temă că 'l va opri de a lua condeul spre a înăvăța bibliotecile noastre cu istoria teatrului național.

În lipsa aceluia tesauro din care am putea undi multe elemente pentru scrierea acestei prefațe, nu putem face mai bine decât să publicăm aici câteva din epistolele adresate unui amic în diferite epoci. În ele se găsesc multe notițe curioase despre starea societății de la 1840 încocă, despre mersul progresiv al teatrului și despre motivele ce ne-a îndemnat să compună Repertoriul de piese cuprinse în această ediție.

Declarăm că nu fala de autor dramatic ne-a consiliat să da publicitate acestor opere ușore, dar' pentru că le considerăm ca elemente ce ar putea servi, cât de puțin, la scrierea unei istorii a scenei române. Facă Cerul ca în curând să se nască spiritul predestinat să produce acea însemnată lucrare.

Iasi, 184...

Iubite amice. — Crescuteți amendoi în Franța din copilăria noastră, ne-am putea despărțiti de un an, lung cât un secol; tu ai mai rămas la Paris, o! fericitule între fericiti! ear' ești m'am întors în Iași, aducând cu mine un mare bagaj de iluſii și de idei

moderne. Adorător fervent a Treimei sfinte și măntuitoare ce reprezintă *libertatea, egalitatea și fraternitatea*, am reîntrat în țară ca un fanatic naiv și convins că voi găsi pretutindene aceste sacre principuri în aplicare... însă am găsit:

Libertatea lăngăduită cu însași mâna Domnitorului sub impulsia ocultă a consulului rusesc; libertatea presei ciocârtită de foarfeca censurei, foarfecă încredințată unui impiegat de la Postelnicie, care din cauza tristei sale meseriilor agiunis și semănă la față cu hîdele Parce din Mitologie. Singura libertate respectată și chiar încuragiată este libertatea de a să face prea plecatul, prea supusul, prea umilitul *rob* al Guvernului și *parintesc*.

Am găsit *egalitatea* turtită, sérmana! sub un nămol de prejudecăți absurde și de privilegiuri monstruoase, un nămol atât de mare, atât de greu, cât ar trebui un eutremur social pentru că să 'l restoarne și să 'l rîsipească. El este compus de mai multe pătuiri ce apasă una pe alta ca stratificările unui munte. De sub, la bază, stă întins pe brânci poporul!... peste dânsul impiegații subalterni ai Guvernului și ai proprietarilor de moși; ear' peste acestia diferențele clase de boerii, mici, mijlocii și mari, purtând în spinare pe unul din ei care, cu mila lui Dumnedeo, adică: cu protecția Rosiei, cu mila Sultanului, și cu mila Vizirului, miluit cu peșcheșurii, a devenit Voievod.

Nimic mai trist decât aspectul poporului strivit! Nimic mai viclean și mai brutal decât tipul subalternilor puși în contact cu el; nimic mai umilit decât fisionomia boerilor mici; nimic mai *grotesque* decât îngâmfarea boerilor mari!... Toți se cred nobili, de și puçini, prea puçini și oare care tradiții de familie, sterse de mătura timpului și comprometerminate prin multe fapte lipsite de nobilă. Unii se fălesc că se coboră din Domnii vechi a Moldovei, când, cercetând bine în trecut, nu s-ar găsi alt Domn în spîta neamului lor decât poate pe Ciubăr Vodă din poveste; alții mergu mai departe, mergu până în Constantinopoli ca să 'și găsescă ru diri problematice cu nu știu care împărați Bizantini; alții ear mai nesățioși, nemulțemindu-se cu titlurile locale, se pretindu... (poporul dice însă că se poreclescă) Conti și Baroni.

Precum vedî, amice, societatea noastră presintă o varietate foarte curioasă de tipuri bune de studieat. În ea domnește vanitatea care exclude egalitatea, însă acel defect ridicol este mult mai aparent în generația nouă decât în bătrâni. Părinții noștri păstrează încă obiceiurile simple din vechime, credințele strămoșești, și o patriarhală indulgență către mai micii lor; cuconasi însă, crescute sub varga dascalilor greci, sunt de o fudulie de parveniți fără margini. Cei din starea antei consideră de ciocoii pe toți cei ce se însiră după dênsi. Cei din starea a două numescu ciocoii pe acei din starea a treia; acestia la rândul lor ciocoescu pe nenorociții de mai giros, și poporul, mai cu minte, îi egalează pe toți cu aceeași poreclă.

Cât pentru noi, tinerii întorsi din străinătate, societatea îa sănă a inventat o categorie deosebită: noi suntem pantalonari (sans culottes), bonjuriști și duelgi. Noi nu sérutăm mâna tuturor căftăniților ce se dicu pe grecește: simandikoși, fiind că avem obrăzniciea de a o considera ca o labă. Noi pregătim revoluții în țară pentru că purtăm plete lungi și cravate de carbonari, modă privită cu ochi răi de consulul rusesc, și prin urmare condamnată de Vodă. Noi, în lipsă de sevas, abordăm pe evgheniști nu cu formula smerită de sérut talpele, ci cu un simplu bonjour. Noi nu mai avem lege, suntem eretici, provocăm boerii la duel, mânăm oameni, criticăm abusurile, disprețuim drăgălașa chivernisală, cercăm a forma o opinie publică și visăm cai verdi pe păreți... Prin urmare suntem bunii de înfundat pe la monăstiri sau de trimis peste Dunăre; însă fiind că suntem feciori de boieri și că inspirăm oare care temere, în calitatea noastră de capete stricate, nu se leagă nime de noi. Guvernul se face că închide ochii asupra fărădelegilor noastre, dar el tot odată ne închide și brațele sale.

Sunt cuconasi prefecti, vorniți de aprodi, membri de Divanuri, cuconasi însă prostuți de carte și de minte. Sunt și coloneli cu epoleturi late cât nulitatea lor, însă ei nu știu nicăi măcar ași scoate sabia din teacă; ear acei ce au puçine cunoștințe militare, bunăvoiță și curagi personal, dacă soarta nu îi-a co-

borit din pulpa lui Jupiter, ei rămână relegați în rangurile de gios... Eată egalitatea sub regimul Reglementului organic; cât pentru *fraternitate* am găsit-o caracterisată în două legende cunoscute:

«Frate, frate, dar' brênda 'i pe bană.

«Cine 'i-a scos ochii? frate-său. — De aceea sântă scoșă așa de adânc!

Ce dici, amice, de elementul în care suntem chemați a trăi noi, elevii academilor din Franția și Germania? noi deprinși a răsufla aerul hrănitor și deșteptător a civilizației moderne? noi care avem aspirări către orizonuri necunoscute sub Cerul țării?.. Mare câmp de lupte se întinde dinaintea noastră! dar' lupta nu ne sporie, căci ne susține și ne animează speranța isbândei... *Vale!*

Iasi, 184...

Iubite amice. — Răspunsul tău e vesel, pentru că e scris departe de atmosfera neguroasă a unui oraș semi-oriental ca Iașul. Tu 'mă dici că scrisoarea mea te-a făcut să asist la o panoramă originală ca și aceea care reprezintă China cu mandarini și, și mă îndemnă să studiaz tipurile ce mă încunguri, spre a le pune pe scenă. Susții cu tot dreptul, de și pe un ton glumeț, că un autor dramatic ar găsi elementele necesare pentru un bogat repertoriu, și îmi impui misia aceluia autor. Fie!.. Eșu însuși m'am gândit adeseori la o asemenea grea întreprindere, și fiind că âncă la noi nu posedăm nicăi libertatea tribunei, nicăi arma dilnică a jurnalismului, am proiectat să 'mă fac din teatru un organ spre bicuirea năravurilor rele și a ridicolelor societăți noastre. Ambiție frumoasă și atrăgătoare!.. însă am rămas sparier și descurageat când am constatat numeroasele obstacole ce aș avea de invins.

Susceptibilitatea Guvernului și a societății este cu atât mai oarbă, că ea n'a fost âncă atinsă de nime până acum. Un autor dramatic s-ar espune la multe neagiușuri din partea puternicilor dilei... dar' această considerație nu m'ar împedeca de a 'mă ascuți condeiul.

Dificultățile ce se rîdică în ochii mei cu forme urieșe de fantasme, au sorgintea lor chiar în sinul institutului teatral; căci trei lucruri suntă de creat, pentru a să dobânde un rezultat satisfăcător: 1° limba, 2° giocul actorilor și 3° educația publicului.

Limba întrebuițată până acum de traducătorii dramelor franceze și germane este o macaronadă ridicolă și indigestă care displace audului și nimicește interesul pieselor, fie căt de bine găurate. Toate personajele vorbesc același jargon bursuflat: marchezul ca ciobotarul, prinsesa ca spălătoarea, cardinalul ca vezeteul, împăratul ca bucătarul, etc. și, grație ignoranței traducătorilor, toti rostesc fruse tâlcuite cuvânt de cuvânt pe acele din limbi străine: astfelii au și pe o tânără cochetă parisiană dicând că a primit un pui de găină (*elle a reçu un poulet*), sau pe un student esclamând: *Ce chesea!.. ceea ce 'mă cânță nu 'i decât o rață (quelle blague!.. ce que tu me chantes là n'est qu'un canard)*. Publicul rămâne cu gura căscată dinaintea unor asemenea enormități și pare a'și pregăti buzele pentru șuerare; însă el se arată indulgent, prea indulgent, și croitorii de fruse absurdă de se simtă astfelii încurageați a persista în secoluri literare.

Giocul actorilor este în gradul cel mai înapoit, încât ori ce piesă bună sau rea, spirituală sau proastă, are aceeași soartă: ea 'i măcelărită fără milă!.. Comediile cele mai fine suntă schimbate în bufonerie ordinare, și dramele în bufonerie lugubre; într-un cuvânt teatrul nostru nu e decât o păpușarie pretențioasă. Si în adevăr nici că poate să fie altfelii, când amatorii ce se urcă pe scenă lipsescu de ori ce cunoștință despre arta dramatică, de ori ce educație pregătită pentru cariera de artist. Cum să între în rolul de rege, de ducă, sau de simplu gentilom un băiet scriitor de la Eforie, care n'a citit nici o istorie, nu a luat lecții de declamare (neexistând în Iași conservatoriū), și nu 'și bate capul să studieze caracterul personajelor ce este însărcinat să represinte? Cum să însușască noblețea ereditară și manierele distinse de ducesă o băiată copilă din mahala, care n'a văzut nică odată un salon aristocrat?.. Lipsa de modeluri îi obligă a crea rolurile după o închipuire totdeauna greșită, și căt pentru declamarea ace-

lor roluri, ei se multămescă a le recita cu o răpegiune monotonă, fără pause, fără intonări variate, fără natural mai cu samă. Unii însă care se cred că artiștii cadă în exces contrar, sbuciumându-se ca nebuni, miscând brațele ca telegrafuri aeriane, întorcând ochii furioși ca motanii înamorați, și răvnind cu aşa furie, că publicul se întreabă: Ce i-a apucat?

Când intră pe scenă și se găsescă în fața publicului, sărmăni, stații buimăciți de uimire, uită rolurile, bângescă în loc să dea replica, ținând brațele moarte, picioarele țapene și, vădându-i, crede cineva că asistă la un spectacol de automați a căror mașinării ar fi ruginită. Tinerii amorezi declară simțirile lor pe același ton ca și când ar cere un pahar de apă, și totuși în genere se abată din calea adevărului. Singurele roluri necaricaturizate de densii suntu acele de oameni de rând: lachei, argați, precupeți, boiereni și prostii de la țară, giupine, mahalagite, etc., ear' frazele ce le pronunță cu mult natural, suntu de pildă: Vai! mânca-te-ar moliile, cherapleșule!... să te văd când 'mi-o să videa ceafa... frâză de înaltă literatură din Tatarăși.

Costiumele ca și decorurile prezintă adesea anacronismuri nerestate. Scene de codru se petrecă în piețe de orașe; scene de salon în grădini, etc. și în ele se agită automatic este marchizii în costum de paiați, dame din secolul XVI îmbrăcate după moda de astăzi, care se sărătă în gură, și adeseori vorbescă cu dosul intors la public, sau fugă în culise dacă și-a uitat rolul.

Publicul asistă cu nepăsare la toate aceste netoții, căci nu are idee de condițiile unui bun teatru, și, ce e trist! el pare mai mult dispus a gusta farse grosolane și drame apelpisite, decât piese de înaltă comedie. Pentru el un individ ce se strimbă ca o momiță, sau strănuță lung, des și tare, e un actor de talent, de și nu 'l numește actor ci karaghioz; asemenea el dă diplomă de artist, însă artist cu ducă-se pe pustii, aceluia ce sub pretest de a fi dramatic, își sburăște părul vâlvoiu, scrișnește din dinti, geme, tipă, rage, se bate de păreți, se trîntește la pămînt și se sbuciumă ca un epileptic.

Eată, amice, elementele nesuficiente de care poate să dispue

un autor pentru interpretarea operelor sale... Precum vedă, trebuie să tot creat: 1° o limbă conformă cu caracterul fiecărui personaj, precum și cu naționalitatea lui, și cu timpul în care trăește; 2° o scoală de declamare pentru a să forma actori inteligenți și corecți în giocul lor pe scenă. Cât pentru public, numărăndesc că și-ar perfectiona gustul și găindecata îndată ce s'ar găsi dinaintea unuia spectacol compus de adevărați artiști.

Un teatru perfect nu se improvisază de adăi până mâni; trebuie să fie și sacrificiuri, și în lipsa acestor două condiții un autor va fi ținut să compune piese ușoare și potrivite cu puterile diletanților, și să merge dinainte treptat, punând un frâu imaginației sale, făcând act de abnegare, condamnându-se la o lucrare restrânsă și ridicându-și inspirările la talia interpretatorilor. O astfelă întreprindere cere multă bunăvoiță, mult tact, multă răbdare din partea aceluia ce să încerce să creeze un repertoriu național. Ferindu-se de mania traducătorilor de drame cu mare spectacol și cu situații exagerate, el va alege din repertoarele străine piese plăcute, leșne de găucat, și le va localiza cu măestrie în privirea gustului public, sau mai bine, va compune bucăți originale în care va introduce moravurile și tipurile locale.

Elementele nu să vor lipsi pentru a ajunge la scop căci societatea noastră este împreștiată cu felurite tipuri comice, și defectele ei, viciurile ei chiar, formează un grup destul de marișor: astfelii suntu dascali greci, loghiotați care năucesc pe bieții scolari români pentru că să le bage în cap gramatica elină, și îi supună la tot soiul de pedepse corporale ce nimicesc în ei simțul demnității.

Astfelii Celebii de la Fanar care, urmând tradițiile strămoșilor lor, consideră Moldova ca o capră bună de muls, și vinări să caute destre spre a prinde rădăcină în țară. Ambiția lor e să devie: *megas postelnikos*.

Astfelii ciocoialu de starea sănătății, ornat cu decorații rusești, turcești și nemțești, pe care le-a câștigat pentru serviciuri făcute străinilor în paguba ţării. El nu visează decât intervenții

străine și răsturnări de Domnii; prin urmare trimite necontenit jalbe la Petersburg și la Înalta Poartă.

Ciocoiu de starea a doua, care aspiră și noapte să acăță de Protipenda. Unul din ei poreclit vărul obștesc pentru că se pretinde văr al șeptelea cu toți Vornicii și Logofetii mari, și-a rîsipit avereia numai ca să fie invitat la bal la curte și la adunările aristocrate a contesei S.

Ciocoiu de starea a treia, lipitoare ce suge săngele stăpânumui care l crește la sin.

Împiegații Guvernului, autorizați să face averi prin orii ce chip, în timp de trei ani cât sunt rînduitori în slujbe. Inginoasele lor iscădiri spre a despoea pe nenorociti împriicinăți sunt de natură a presăra domeniul comediei cu mii de incidenturi comice.

Jidovii cămătarii care au misia de a calici pe boeri, de a corrumpe țerani și de a scamota întreaga țară română; cu conașii mandri dar fricoși, obrazniți, cheltuitori, care devin prada zaraflor; damele care nu mai pot suferi Moldova decând au făcut un voiaj în intru; mamele care vin în carnaval ca să vîneze gineri în capitală; părinți care considerează fetele ca niște petre în casă; ruginele ce se temă de opinia publică ca de iazmă apocaliptică; neghiobi, sireți, tălharii de pe toate treptele sociale; prejudecătele absurde, pretențiile ridicolе, în fine caracterul nedeterminat a unei societăți semi-orientale în care încep să patrundă ideile și moravurile occidentale. Eată o comoară adevărată pentru un autor dramatic!

Când, cum și cine însă va avea parte de densa? Cine se va folosi de ea ca să și facă un bagaj literar?

That is the question.

Iasi, 1844.

Amice. — Bucură-te său te măhnește; felicitează-mă său mă tânguește... Am intrat în luptă!

De-acum fie ce-a fi!... în calitate de strănepot al lui Traian, strig ca Cesar pe marginea Rubiconului: *Alea jacta est*, fără a mă preocupa nici de cum dacă modestia... însă ești convins că și mine că noi, Români, nu ne încchinăm ei; noi ne credem cu aptitudine la toate și ne acordăm toate însușirile rare și frumoase. Suntem învătați ca Humboldt, diplomați ca Tayllerand, oratori ca Ciceron, viteji ca Mihaï și Stefan, numai modesti nu suntem.

Deci, folosindu-mă de acest mare privilegiu, vin acum să spune că am cercat să atac două ridicolе proaspete ale societății noastre, ridicolе care nefiind combătute la vreme, ar eșercita o influență fatală. Unul consistă întru desprețuirea a tot ce este național, și celalalt întru persecutarea opiniei publice.

De vreo câțiva ani boierii și cucoanele încep să simță dorința de a trece peste hotar, său după cum se dice, a merge în nuntru. Ei se duc să se dilectează în plăcerile Vienii și chiar ale Parisului, admirând minunile civilizației și înavuțind astfelii fondul lor de idei și de cunoștință.

Această tendință de a videa lumea, o găsesc foarte nimerită, căci îmi pare de natură a ne depărtă de trândăvia orientală și a ne pune în contact cu viața activă și intelligentă a popoarelor occidentale; însă! o mare parte din acei care au avut ocazie de a face o comparare între progresul Germaniei și al Franției, și între starea de înapoiere a Moldovei, în loc să puie umărul ca să urnească țara din hăugaș, găsescu mai comod a critica orbește și a disprețui prosteste pămîntul lor strămoșesc cu tot ce are bun sau rău. Si fiind că asemenea manie ridicolă e considerată de *bon ton* și e practicată de cei mari, ea află mulți adevenți în cei neumblați prin țeri străine, și un număr considerabil de momiți în public.

Ce poate să rezulte din această hulă nedreaptă și exagerată?

stingerea simțirii de patriotism! indiferență fatală pentru soarta viitorului nostru!

Am compus dar o piesă în trei acte: **cuconul Iorgu de la Sadagura**, care s'a represintat cu un foarte mare succes, și am avut neprețuita mulțemire de a mă convinge că am reușit să atinge țelul meu. Astăzi glasul clevetirii a mutit; nime nu mai îndrăznește să încălță ascuțitul în sinul tării, căci eleganții cuconășii se temă de a fi arătați cu degetul și porecliti: **Iorgu de la Sadagura**; ear' cuconițele de a fi puse în rând cu **Gafita Rozmarinovici**.

Se dice că Măria Sa ar fi nemulțemit de oare care sfichiuri adresate Ispravnicilor și giudecătorilor ce hățnescu poporul și cum pănescu dreptatea subătăiată sa oblađuire; se știe că mare a fost cutezarea mea de a pune pe scenă un **Grec**, kir Agamemnon Chiulafoğlu, și că acest început de campanie în contra puternicilor ălelor să a putea sfârși pentru mine prin un neagiuns neașteptat... dar' de la ăi și până la fapt este mult, și amicii mei bonjuriști, pantalonari, duelgi și compună o co-hortă îndrăzneață de care poliția găsește prudent să feri.

A doua piesă a mea: **Iași** în carnaval, a iritat și mai mult pe unele șalte ipokimene; căci ea lovește în a-ei ce au mare interes să nu să forme la noi o opinie publică, menită de a condamna faptele lor. Personajul lui Taki Lunătescu i-a supărat în același mod, cum poate supăra o oglindă pe un om urit la față și defectuos la trup. Ear' mai cu samă scena păpușelor din actul III a produs scandal, prin următoarele pasagiuri:

Într'a păpușelor țeară
La mulți cinstea i chiar de ceară.
Cât rusfetul se ivesce
Pe loc cinstea se topesc.

Unii, vredniči patrioți
Dar' mai vredniči patri-hoți,
Latră, urlă furios
Până ce-apucă vră un os.

În cea țeară de păpușă
 Tălharii poartă mănuși
 Și se jură pe dreptate
 Că le 'să mânele curate.

În timp ce se recitaștă aceste versuri, un mare personaj, indignat a eşit din logie, și Aga sub-indignat la rândul său, a manifestat intenția de a ordona închiderea cortinei și suspensarea reprezentației; însă... tot un însă!.. el, om prudent și nu prea tare de ânger, își dămoli pornirea și se retrase rușinos ca șatrariul Săbiuță, în prezența sgomotului public. Cohorta bونjuriștilor se ridicase pe picioare, deci să și amenințătoare, cerând continuarea piesei, și spectacolul se termină în aplausele logielor și ale parterului... Opinia publică se afirma cu triumf în cîndă simandikoșilor ruginiți care purtau mănuși.

Se dice și astă dată că a doua și s'ar fi ținut sfat taînic la Curte spre a să lua măsură în contra tendinței revoluționare a tinerimii și spre a să înfrâna pe autorul piesei. Se pomeni eară de monastire, se propuse închiderea teatrului național, se detine ordine aspre censurei; dar în fine muntele născu ca totdeauna un *ridiculus mus*.

Palermo, Ghenar, 1847.

85707

Amice, îți scriu aceste rânduri de sub Soarele splendid al Siciliei. Aici ne aflăm trei compatrioți: doamna N... care întrunește cele mai frumoase calități ale sufletului și ale spiritului; amicul nostru Neculai Bălcescu, care a venit să găsască alinare boalei de pept în atmosfera caldă a Palermi; și eu, adus pe aceste temură înflorite de niște împregiurări ce ți-o iu povesti într-o și... Dumnează știe când...

Petrecem tustrei într-o frățască intimitate și vorbim mult de țară. Dorul ei ne urmărește pretutindene și ne-o arată prin vîlul depărtării mai frumoasă și atrăgătoare. Villa Delfina unde locuște doamna N, situată afară de oraș, posedă o terasă largă

pe care se pleacă crengile încărcate de fructe de aur a doi portocali mandarină. Privirea se întinde pe grădină pline de flori și de arbori esotici ce răspândesc parfumuri îmbătătoare; ear' mai departe, pe muntele Pelegrin în al cărui vîrf se găsește peștera sfintei Rozalii. În dreapta ochiului se primblă pe albăstrimea mării Siciliane, brăzduită de bârci usoare.

Pe acea terasă așezată pe coloane de marmură ne adăpostim de ferbințala Soarelui și gustăm dulceața serilor poetice ale Palermii, ascultând în depărtare cânticele pescarilor și admirând măreața apunere a Soarelui în sinul mării. Fie care din noi aduce partea sa de inteligență spre a înlesni trecerea dilelor; ear' mai cu samă d-na N... prin varietatea cunoștințelor sale și prin observările sale fine și spirituale, ne face a nu simți nicăi de cum sboarul timpului. Când Bălcescu ne cetește un pasajul din *Istoria Românilor* sub Mihaï Viteazul, la care el lucrează *con amore* de mai mulți ani; când ești recitez vre o poesie nouă, și amica noastră ne încouragează cu o zimbire grațioasă, sau ne corige cu acel tact fin și delicat care distinge naturele alese.

Acum o săptămână doamna N... era tristă și suferindă. Am cerut să îi alung tristețea și am compus în grabă un vodevil intitulat *Peatra din casă*, cu scop de a combate tendința neomenescă a unor părinti de a considera pe fete ca niște sarcini grele în familie, ca Petre în casă bune numai de a fi ecilate la monastir. Tot cu această ocazie am atins în treacăt o chestie foarte importantă, acea a desrobirii Țiganilor... Doamna N și Bălcescu au rîs de bună voie și m'a ușor indemnătat să trimet vodevile trupei din Iași. Eată dar că l'adresez te, amice, și te însarcinez să dai manuscriptul cu se cuvine; nu uită însă ca să mă îmstiințezi dacă publicul va suera sau va aplauda în sara de reprezentare.

Adio, te las în zăpadă și alerg la Soare!

Martie, 1848, Iasi.

Amice. — Știi ce vra să dică: a giuca pe un volcan, de și nu cred să te fi urcat vre odată pe Vesuviu spre a ecseentă pasuri choreografice... află dar că acum în Iași o parte din societatea elegantă gioacă pe un volcan, și eată cum:

Am compus pentru beneficiul săracilor un tablou național intitulat: **Nunta țărănească**, care va fi reprezentat pe teatru de către amatori, membri ai înaltei noblețe și ai onorabilului public. În această piesă figurează carul Druscelor ce aduce la nuntă pe mireasă cu amicele ei; și cine crede tu că au priimit să îmbrăca în haine țărănesci?.. Cele mai frumoase și mai aristocrate dame de la noi!..

Nimic mai pitoresc și mai încântător decât sosirea pe scenă a carulu, îngiugat cu doi boi și plin ca un paner cu flori, de cucoane în cămeșă de burungiuc brodat cu fir și în catrințe de mătasă... Să le vedă astfelii, grațioase și fermecătoare sub costîmul național, aî dice negreșit ea și mine: «Dă'mă, Doamne! o «moie înflorită ca raiul, și pe moie un sat mare, și în sat o «mie de țărăncuțe ca acele care împodobesc carul Druscelor!»

Să le vedă apoî prinse în horă și mișcându-se în rond cu acea voluptuoasă legânare a danțului românesc, care este reprezentat pe basrelievurile antice, aî crede că te-aî întors cu două mii de ani în urmă, și nu te-aî îndura să mai ești din acea ghirlană de grații și de tinerete, două mii de ani în sir.

În **Nunta țărănească** am intercalat un dascal grec, pe **Kir Gaitanis**, tipul acelor profesori de *tipto*, *tiptis* care, aduși în țară de Domnii Fanarioți, se cercau prin toate mijloacele și chiar prin falangă să introducă limba elină în locul celei române. Millo e admirabil sub masca grotescă și caracteristică a Grecului.

Dar' mă vei întreba poate unde 'i volcanicul?.. Unde?.. între culise!..

În timp ce pe scenă se facă repetițiile generale, pline de glume și veselie, între culise se clocește o revoluție!.. Diverse grupe de tineri se eesaltă la cetirea jurnalelor franceze care des

criu revoluția din Paris, și ochii lor se aprindă, și mânele lor se strângă energetic, și șoptele lor misterioase urzescă planuri de rescoală în contra Guvernului. Spectacol unic! Zimbirile, complimentele adresate damelor, cochetăriile acestora, într'un cuvînt acel prestigiul fermecător ce răspândește o adunare elegantă de tinere dame și de junii adoratori, ascunde un complot menit a îsbucni în curînd... Succesul Nuntei a fost complet... Fie ca și mișcarea ce se pregătește să aibă același succes!

Iasi, 185...

Amice. — După o pribegire de doi ani prin staturile Europei (termin de pasport), în urma răscoalei noastre din 28 Martie 1848, am reîntrat ear' în capitala Moldovei!.. Grație aceluia Deu binevoitor care privighează asupra soartei Românilor, avem acum pe tronul țării un Domn patriot, generos, liberal, cu suflet bland și frumos ca și fața, Prințul Grigorie Ghica! El a deschis frontierele țării pentru ca să rechieme junii emigrati, și tot odată le-a deschis și brațele sale părintești. Moldova răsuflă mai ușor și e însuflare de mari sperări pentru presentul și viitorul ei. Teatrul național prosperează sub direcția lui Millo, intrând pe o cale adevărat românească.

Î-am incredintat mai multe piese în care artistul nostru favorit a creat tipuri neușate, și care au obținută mare succes: precum Kirița în Iași, Kirița în provinție, Herșcu bokcegiul, Mama Anghelușa, Doi morți vii, etc. Este o adeverată plăcere de a lucra acum pentru teatru, căci trupa se înbunătășește pe fiecare zi, gustul publicului se formează, și într'un cuvînt arta dramatică română tinde la o perfecționare netăgăduită.

NOTĂ. — Teatrul n'a făcut decât să scadă de atunci, din cauza unor speculatori cari au introdusă pe scenă dramele cele mai fioroase din repertoare străine, traduse în limba cea mai necorectă și jucate în chipul cel mai grotesc.

Iasi, 1858.

Amice. — Ne aflăm în ajunul unor mari evenimente și în luptă crâncenă pentru realisarea unui mare vis: Unirea Moldovei cu Valahia!.. Austria și Turcia combată prin toate chipurile această sublimă tendință națională; însă nu vor isbuti a împedeca regenerarea unui popor întreg.

Toți amicii nostri lucrează cu entuziasm sub impulsul acestei mari idei a Unirii, uniți prin o propagandă verbală necurmată, alții prin organul diarelor locale și străine, alții prin diverse influențe asupra spiritelor. Cât pentru mine am cercat să fac din scena română un auxiliar puternic pentru succesul luptei noastre. Prin drama istorică: *Cetatea Neamțului* am avut multemire a redeștepta în public amintirea gloriei străbune, și prin piesa *Cinel-Cinel* a pledat cauza Unirii.

Succesul ce aș dobândită aceste două opere dramatice în acest moment de înflăcărare generală a spiritelor și de exaltare a susținelor, probează că România trecă prin o fază politică din cele mai interesante, și că atât convingerile unora, cât și presimțirile altora, sunt conduse de o putere occultă către același fel, adică: Afirmarea Românismului în fața lumii.

Curagi și bună sperare!.. în curând vom juca hora Unirii la lumina Soarelui,

Și vom da mână cu mână
Ce și cu inimă română.

Mircesci, 1863.

Amice. — La depărtarea în care te găsești de *cara patria*, nu cred să aș idee de avântul nostru pe calea reformelor sociale. Spectacolul ce infățișează România în epoca de față este unic în analele progresului omenirii! De la cel mai mare pănă la cel mai mic visăm, dorim, inventăm, propunem, adoptăm și aplicăm reforme!.. reforme în toate: în limbă, în legă, în administrație, în

moravuri, în idei, în simțimente... etc. Înțelegi dar că în acest mare număr de reformatori se găsesc multe personaje de comedie care merită de a fi puse pe scenă; *ergo*:

Am scris o comedie, său cum dicuți francesi, *une bluette*, în care 'mă-a plăcut să arăt un subprefect ignorant, dar' reformator, precum și un pedant din Ardeal, asemene ignorant și asemene reformator. Piesa a fost reprezentată în București sub titlul de **Rusaliile în satul lui Cremină**, și a dat loc la critici aspre din partea unor liberali, carii 'și-aă însușit' monopolul patriotismului... Ei au mersu păna a acusa pe autor că ar fi retrograd, și contrar reformelor de la care atîrnă prosperitatea României, precum: **înproprietăria țeranilor, organisarea comunelor, etc.**

Aceste acuzații m'aă făcutu a ride cu atât mai mult că la 1848, în Cernăuți, am fost unul din acei carii au subscrisu angajamentul de a da pămînt țeranilor, ca unul ce, fiind proprietar, aveam cu ce să 'mă îndeplinească gândul. Acel act există și astăzi, și pe dînsul se potu vedea în litere mari numele fostului Domnitor A. Cuza, al lui C. Negri, al lui L. Rosetti, al fraților Alecsandri, etc.; prin urmare acuzațile cadu alăture cu mine, fără a mă atinge cât de puțin.

Fiind însă că jurnalistica română 'mă-a făcut onoarea a să ocupa de mine cu mai multă său maă puțină bună său rea voință, am găsit cu cale să răspund la criticele nedrepte, prin următoarele rînduri trimise jurnalului frances redactat de D. Marcyllac:

«Domnule redactor,

«Aflu, nu fără mirare, că s'a produs în București oare care s'vuet cu ocazia reprezentării piesei mele **Rusaliile**.

«În prezența unor schițe de actualitate comică, adoratori patențiai ai Patriei au creduță de bună cununță să reînnoească scene salvatorilor Capitolului. Scoțînd tipete dureroase, au pretinsu că piesa mea avea telul perfid de a ataca instituțiile presente și viitoare, precum și reformele liberale ce suntu menite a regenera Nația română!... A fost o minunată ocazie pentru patriotii pa-

«tentăți de a să urca pe estradă, după obiceiū, și de a desfășura «în ochii și în audul publicului sirul cunosent de mari simțimente «și de banalități patriotice. Și sub pretectul de a face o critică «teatrală, ei au desnaturalat chiar și intențiile care au presidat «la compunerea piesei.

«De și nu intră în obiceiurile mele de a răspunde la asemenea hărătaguri care, slavă Domnului, nu potuici răni nici ucide «pe nimeni, doresc însă acum să fac o declarare în favoarea adeveruluī adevărat: Atât în piesa **Rusaliū**, cât și în drama întitulată **Sgârcitul risipitor**, am cercat să bicinuesc ridicoalele, «ear' nu principiile; am cercat a stigmatiza nu pe oameni ce au «convingeri, dar' pe șarlatani cari facă din cele mai sacre principii o materie de speculație.

«Respect Capitolul, dar' nu mă pot opri de a ride de unele gâsce care, de și nu l-a salvat nici odată, se cred că obligate «de a tipa cu pliscul deschis aproape de nimică, aproape de o umbără și chiar de o șueră adresată lor...»

«Primită, d-le redactor, etc.»

Mircesci, 186...

Amice. — Fiecare generație produce naturi felurite și tipuri caracteristice de un mare interes pentru studiul social și istoric al fiecarei epoci. Acele figuri serioase și comice, mărețe sau ordinare, nobile sau tempite, frumoase sau hîde, blânde sau fioroase, etc., poartă sigiliul secolului lor și compun tabloul original al societăților ce se succed și se preface cu timpul.

Dacă vijeliile necurmăte la care au fost expuse țările noastre în curs de mai mulți secoli, nu ar fi nimic în dezvoltarea literaturii și a frumoaselor arte în România întreagă; dacă, pe lângă cronicarii ce să ocupă cu descrierea faptelor istorice și cu biografia Domnilor, am putea să alti autori cari să ne fi lăsat portretele străbunilor și schițe amănunte despre obiceiurile trecutului, noi astăzi ne-am putea face o idee esactă de societa-

tea română, cu fisionomia sa originală, cu spiritul ei, cu tendințele săle în epocele de mai înainte; și astfel amă fi înlesnită în lucrările literare, romane și drame istorice ce amă voi să întreprindem; însă asemene prețioase notițe ne lipsescu!

Ce importanță nemărginită ar avea în ochii nostri o descriere a timpului trecut, o descriere care ne-ar arăta, ca într'un album fotografic, tipurile și caracterele energice ale vitejilor nostri strămoși! Câte drame și tragedii sublime amă scoate din istoria terii noastre, dacă amă avea fidèle cunoșințe de natura personajelor destinate a fi puse pe scenă, dacă amă sci să le reprezentăm în cadrul lor adevărat!

Tot Românul care se mândresce cu trecutul glorios al Patriei săle, simte dorința de a'și închipui ce soiu de oameni a'u fostu acei eroi carii ne-a'u lăsatu aşa de falnică moştenire? Cum erau portul, vorba, simțirile, moravurile, chipul lor oțelit în focul resboaelor, și inima lor mărită prin sublima iubire de Patrie? Cum era poporul care trăea în frăție cu coasa, cu topornu, cu codrul și cu calul seu; acel nobil popor totdeauna gata a combate pentru apărarea vetrăi părintesci? Ce fisionomie aveau locuitorii orașelor, breslașii, funcționarii, negustorii de pe atunci și ce aspect aveau înșași orașele noastre, astăzi încercate de Evrei? Cum vițuiau Domnii în curțile lor, și cum era traful boerilor adăpostiți în codri séu pe vîrfuri de munți? etc. etc.

Zadarnice întrebări! Tipurile cele mai interesante s'a'u stinsu fără a lăsa nică o urmă vederată!... și nu năi un geniu profund ar putea să le întrevadă prin vălul intunericului ce le ascunde, și să le scoată ear' la lumină. Dar' unde este acel geniu? Ne-arătări un Walter-Scott și un Schakspeare... dar' nu ne fie cu supărare, suntem obligați a mărturisi că nu 'i avem.

S'a observat cu multă justeță că societatea română este una din cele mai setoase de schimbări, fie bune, fie rele. Reformele care se introducă în alte părți ale lumii cu greutate și cumpărire, găsescă calea deschisă în țeara noastră și năvălescă fără nici o împedecare. Legile se reinnoescă pe tot anul, datinele vechi sunțu părăsite cu o nepăsare întristătoare; ear' în locul lor prindă

rădăcină obiceiurile străine ca în pămîntul lor și daă o fisionomie stranie atât orășenilor cât și orașelor.

Cine ar recunoasce astăzi societatea română de acum trei-deci de ani! Cine mai întînese tipurile acele originale de boieri cu frica lui Dumnezeu, de cucoane gospodine, de slugi credințioase și înbețrânite în casele stăpânilor, de lautari nelipsiți la serbători, de meseriași și negustori români cu calfele lor, ce formau un soiu de *tiers Etat* prin orașe?.. etc. Unde și unde se mai zăresc câte una din acele umbre rătăcite în lumea nouă.

În prezența unei asemenei prefaceri ce se realizează atât de grabnic, am socotit că nu ar fi poate o lucrare greșită de a compune pentru curiositatea urmașilor nostri o galerie de tipuri contemporane; ear' spre a da acestor figură o expresie mai vie, am adoptat pentru ele forma dramatică, și le-am prezentat publicului sub rubrica de **Cânticele comice**.

Este just însă ca să declar că am fost indemnătat la această lucrare și de talentul recunoscut a lui Millo. El a sciat să creeze într'un mod artistic cel mai înalt tipurile: Paraponisitulu, a Chiriței în voiajă, a Kera-Nastasiei, a lui Herscu bokcegiul, a lui Barbu Lăutarul, a lui Haimana, a lui Gurăcască, a lui Stan covrigarul, etc. tipuri ce disparu pe totă ziua, dar care vor rămânea întregi în memoria contemporanilor lui Millo.

Mircesci Martie 1874.

Domnulu Mihail Cogălniceanu.

Cu și aș putea mai nimerit să dedic comediea Boieri și Cio-coi decât unu om ca tine care ai luptat bărbătesc, ai patimit fără a te descuragea, ai fost persecutat, închis la monastire și chiar espatrieat în epoca de absolutism ce 'mă-a servit de studiu pentru scrierea piesei mele?

Primesc dar, Cogălnicene, dedicarea ei cu acea cordială

amicie ce ne léga împreună din copilăria noastră și ne-a pus alătura unul cu altul pe câmpul luptelor trecute.

Această comedie, tabloü a unei părți din societatea de acum trei decenii de ani, va supera poate unele susceptibilități exagerate. Vin dar a declara aici că, străin de ori ce gând de personalitate postumă său există, dominat de simțirea celuia mai adânc respect pentru memoria părinților nostri, n' am avut alt scop în compunerea piesei mele, decât acela de a arăta defectele regimului sub care au trăită ei, pentru ca generația actuală să învețe a prețui era de libertate și progres în care trăesc.

După această declarare leală, îmi rămâne să adaug numai, că opera mea dramatică cuprinde două categorii de oameni: Boierei onorabili, adică Români cu suflet nobil, și acei corupți, adică Ciocoi.

Aleagă fiecare cetitor categoria ce îi convine și critice în consecință!

Mircesci 1874.

Amice. — 'Mă-ai manifestat dorința de a ceti nămolul de manuscrise care compun Repertoriul meu dramatic. Mă înduplec a'ți îndeplini dorința; însă te jăesc!.. Ce păcate au comis pentru ca însuși, de bunăvoie, să te supui la o asemenea osândă?..

Ori cum să fie, eată manuscrisele; citește-le, rupe-le, aruncă-le în foc său mi le trimite înapoi... Cum vei voi... Ești te autoris să facă cu ele ori ce vei găsi de cuviință. Simțirea de paternitate literară nu e desvoltată în mine până la gradul de a mă orbi asupra meritelor acestor producători dramatice; prin urmare nimicirea lor nu m'ar face să mă înbraț în negru.

Am fost obligat să 'mă măsur sborul imaginației și a condeialui în nivelul puterii actorilor și a culturii publicului. Eardacă am reușit a crea unele tipuri caracteristice și a desemna unele schițe din viața noastră socială, acele figuri și tablouri vor

interesa poate în viitor pe oamenii ce vor avea curiositate de a studia și cunoasce trecutul.

Mie nu 'mă rămâne decât să mulțemesc contemporanilor mei de buna primire ce au făcutu succesiv operelor mele dramatice; ear' tie, amice, îți voi fi recunoscător de francheța cu care te vei rosti în privința lor.

Nota-bene. — Eată răspunsul amicului meu, sub formă de fabulă:

LIMBA ȘI GURA.

— Nu 'ti e milă, soro crudă, să mă ţii la închisoare
«Ca pe-un reu nelegăuit?

«Ah! dă'mă voie să resuflu, să mai ies puçin la Soare;
«Căci m'am vesteđit cumplit!»

Astfel limba cătră gură
A vorbit cu glas pătruns;

Eară gura stringând dintii ca pentru o mușcătură:
— Ba nu, dragă! 'i-a respuns.

«Sedî acolo în odihnă, bine ești cum te găseșci,
«Și foarte puçin îmă pasă

«De-a te sci că ești frumoasă,
«Său că 'n ciudă te sbîrcesci!

«Câte ori mai înainte
«Tot cu astfel de cuvinte

«Măi uimit, măi scos din minte,
«Încât ești drumul 'ti-am dat;

«Eară tu, fără cruce,
«Fără nicăpic de mustară,

«Te-ai legat de mic și mare
«Și 'n belele măi bagat.

«Tu ai spus odinioară
«Că acăstă mândră téra

«E o tără de păpuși,
 «Și că hoții cu mănușă
 «Potu să jure pe dreptate
 «Că le 'să mânele curate!
 «Tu pe mulți din patrioți
 «Poreclit-ați patri-hoți!
 «Tu pe Greci plăcintari
 «Chiar de moșa lor meniți
 «A fi vel-postelnici mari
 «Îngrășați, buiurdisiți,
 «'I-ați luat în trei parale
 «Și cu sfichiurile tale
 «'I-ați redus a fi ce-ați fost
 «Nu veli-Post, ci capă de post.
 «Tu pe Țuđii vîndetori
 «Ce 'să unelte de miseră
 «Ați probat că 'să lipitoră
 «Care sună săngele terii!
 «Ear' pe cățiva politici
 «'I-ați numit Gure-cascate!
 «Pe-oratori cu vorbe late,
 «Napoili și Clevetică.
 «Pe mulți din pensionari
 «Ați pretins că 'să colivară
 «Pentru care 'i dulce mană
 «Colivoara de pomană.
 «Ați ris să ai făcut de ris
 «Pe Kirița din Paris,
 «Și pe acei ce 'n lumi străine
 «După ce-ați mâncată papara,
 «Se mândrescă fără de rușine
 «Că nu 'șă potu suferi țara.
 «Te-ați atins chiar de prefectă!
 «Sustinând că 'n meserie
 «Nu rimează cu perfectă

«Cum rimează 'n poesie.
 «Și n'ai respectat macar
 «Nică pe acei nenorociți
 «Ce trăescu ca cioara 'n par
 «Trist și paraponisit.
 «De m'oii potrivi eū ție,
 «Să te scot din amuție,
 «Te cunosc, tu ești în stare
 «Să te legă ear' de ori care,
 «De senatori, de magnați
 «Ba și chiar de deputați!
 «A î să strigă în gura mare
 «Fără nică o remușcare
 «Că pe-un deal cu nume sfînt
 «O moară de șoareci plină
 «Se 'ntoarce mereu în vînt
 «Dar' nu macină făină.
 «A î să spui multe și multe,
 «Căci mai suntu multe de spus
 «Și lumea a să te-asculte
 «Ajurind ochii pe sus.
 «Deci de-acumă cu placere
 «Poți să riđi în voie bună
 «De-acea vorbă care sună:
 «Paserea pe limbă'ī pere!»

N...

Post-scriptum.

Vorba 'i vechie și 'nteleaptă!
 Însă tu, amicul meu,
 Pune bicin 'n mâna dreaptă
 Si 'n cei reu
 Bate mereu!

N...

NOTA EDITORULUI.

Repertorul dramatic al d-lui Alecsandri fiind scris într'un
șir de mai mult de 30 de ani, el reprezintă pe lângă tipurile va-
riate, pe lângă diversele faze prin care a trecut societatea româ-
nă, și jargonurile limbistice ce s'aștăzătă prin graiul public
de la 1840 și până astăzi. Mulți din termeni rostite de personae-
gele pieselor acestui repertoriu sunt acum dispăruti și neînțeles; și
prin urmare s'a găsit de cuvîntă a să adăogi la finele acestor 4
volume un soi de glosar explicător a cuvintelor care sunt necu-
noscute generației de astăzi și a celor străine.

CANTONETE COMICE.

ŞOLDAN VITEAZUL

SOLDAN VITEAZUL

CÂNTICEL COMIC

Cântat de D-nul Milo, pe teatrul din Iași 1850.

(Teatrul represintă o piată).

Soldan, (e de gardă lângă o gherită. — El caută 'nprejur, lasă pușca, vine în fața publicului și cântă):

E ū sînt Șoldan Viteazul
Din-colo, de la Breazul,*)
Soldat de oaste nouă
Voňic însă cât noă.
Într'o ăi, din păcate
Mi-aă pus un sac pe spate
Și coiful ist' pe cap
În care nică nu 'ncap;
Și m'aă trântit la număr
C'o pușcă grea pe umăr
Cu trupul în *mindir*,**)
Cu călță ică la chimir;
Ș'apoă mi-aă ăi: Șoldane!
Stăi *smirna*, ăpărane,***)
Săci de-acum ești soldat...
Soldat!... văduși păcat?

*) Sat de lângă Iași, în partea Copoului.

**) În loc de mundir — tunică.

***) Smirna, cuvânt rusesc, ce însemnă: drept.

Of! Doamne! boeră d-voastră... să nu vă fie vorba cu supărare... adică dă!.. de unde eram om de omenie ca toți pămânenii... cu sucman, cu opinci, cu ițari, cu pene de păun la pălărie, m'o luată bun-teafăr din sat, și m'o sucită și m'o schimosită și m'o tunsă chilug, de-ar rîde chiar băbeli acum de mine! (arătându-și capul tuns). Dă! poftiți de videtă... cap de român 'ă aista?.. par că m'o smuls Rusaliile și m'o păscut boboci!.. (oftând) Ba nu, deu... adică cum s'ar prinde, șaga de-o parte... drept să vă spun...

Frună verde, verde, verde,
De mătă crede, crede, crede,
Mi 'ă destul
Deu, destul,
Și's sătul
Prea sătul
De casarmă ca de-o cușcă,
Și de muștru, și de pușcă.
Căci mi'ă dor de plugărie
Și de earba din câmpie!
Valeu! valeu! inimioară,
Ca murguță sbeară, sbeară!

Așa deu!.. după ce m'o strânsă vîrtos în chingă și m'o îngustată de-un palmac... apoi m'o scosă la muștru... și cât ți'ă șiuica Domnului de mare, mă țină la soare, ca pe un cocostârc... ean așa!.. numai într'un picior... (se pune într'un picior) ci că să mă învețe a face marș... una... a... doă... și'ă dă... și'ă dă cât îl le glasul... o ține una și bună, chiar ca un palamar cu iso-nu la biserică... una... a... a... doă (schimbă piciorul). S'apoi ean să mi te 'npingă păcatul să te clătină... valeu,

mămulica mea ! iți toarnă niște propele la fălcă de'ți strămută căpriorii... Ba nu, țeū, adică cum s'ar prinde... șaga de-o parte... nu'mi era mai bine mie la țeară ? la locușoru meu ? unde trăiam în tincă de aqă păna mâne și mě drăgostiam cu Măriuca... Nu cunoaștești pe Măriuca ? fata lui moș Trohin Teară-Lungă ?... Măriuca cea cu ochiă ceacâră?... (rușinându-se) mi'i ibovnică mie!... Ce puiu de fată ! s'o sorbi cu lingura.

Când la boeresc eū, vara,
Mě munciam mereu,
Și veniam ostenit seara
La bordeiul meu,
Măriuca cea cu minte,
Ibovnică mea,
Îmă săria țop înainte
Ca o turturea.
Hopa, țupa, țupa, lupa
Amêndoî cântamă
Hopa, țupa, țupa, lupa,
Rîdeamă și giucamă.
D'apoî ear la sérbațoare,
La Paștă, la Floriă,
La clacă, la ședătoare,
La cules de viă,
Când de-odată 'ncepea hora,
Să ne fi vădu
Cum săriam de-odată fora
Chiar de la 'nceput.
Hopa, țupa, țupa, §. c. l.

Dar apoî vorba ceea : ci că nu'i în toate țările Paștele!.. Într'o țară, chiar din mijlocu horei, m'o umflată pe sus, ca să mě dea la milită... ci că să mě facă viteaz ca Stefan

Vodă... bietu Stefan Vodă!.. unde' să mă vadă făcând
 muștru și să se bucure!.. Pușca la u... măr!.. (ie
 pușca și face exercițiū) pușca la stra... jă!.. la pi... cior!..
 pușca la u... măr!.. marș... rantaplan, plan, plan,
 (face marș). Atâta 'mă place și mie... darabana!.. Când
 începe-a bate și când începe mojica a cântă!.. ști?..
 mă furnică pin inimă, mi s'aprindă ochii ca doă jăratici,
 și'mă trece de dor de-a casă... atunci, deă, că m'ași
 bate, dar, m'ași bate păn' la moarte, pentru ca să apăr
 țeara astă bună care mă hrănește... atunci, deă... cum
 s'ar prinde... șaga de-o-partă... uit și pe Măriuca
 și mă simt cu adevărat... .

Că sănt Soldan Viteazul
 Din-colo, de la Breazul,
 De și de oaste nouă,
 Voînic însă căt noă.
 Atunce cu mândrie
 Mă văd la soldătie
 Cu coiful ista 'n cap,
 De și nu'l pre încap.
 Voios mă pun la număr
 Cu pușca mea pe umăr,
 Si'mă place ist *mindir*
 Si plumbii din chimir!
 Atunci, român cu fală,
 Așă da în foc năvală,
 Să apăr țeara mea
 De-oră ce nevoie grea!

(Se închină la public ostăsesce).

(Cortina cade).

MAMA ANGHELUSA

DOFTOROAE

MAMA ANGHELUSA
DOFTOROAE
CÂNTICEL COMIC

Cântat de D-nul Milo, pe teatrul din Iași 1850.

Angelusa, (vine alergând pe scenă cu un snop de buruene în mână).

Eată, eată și mătușa !
Ești săt mama Anghelușa
Care știi discânticii mii,
Ș'ori ce soiū de doftorii.
Pentru farmecii de iubire
Și drăcii chiar peste fire
Nică cel mare cornorat
Nu'î ca mine de 'nvățat !

Așa, deu, boeră d-voastră... Nu că mă laud, dar putetă
întreba și pe cuconu... cum Doamne eartă-mă îi dicu?..
unu cam ceacâr, cu barba 'n furculiș și c'o alunică cât nuca
pe vîrfu nasuluș... De mult ce tot trecuse astă earnă pe
la ferestrele cuconiștei... eaca pozna, că'î uitaiu numele!..
cuconișa... una cam limonie la față și cu ochii în doi
peri... Ei!.. îl apucase pe bietul cuconăsel o tusă de cele

cu urechile lungi... ca să nu șic vorbă proastă... și numai ești am putut să-l tămașui de dinșa, bat'o pârdalnică!.. că se încuibase, mă rog, în el, ca în casa ei... Știți ce i-am dat să bee?.. ceaiu de cucută fert la un loc cu un snop de pipăruși roși și dres cu puțintică terbentină... ca vr'o doă litre și mai bine. De-atunci să-l audă ce glas are... cum cântă din ohtoic, glasul al optulea... și mai mare drag să-l ascultă... par că-i o roată de car neunsă. Când vrea să dică, te miră ce... îi face gâtu schișiră... și Domne! mare frumos îi mai sede... n'ar fi de diochi mititelu!

Cindură că pomeniiu de diochi, trebuie să vă spun, boeră d-voastră, că mă pricep și la discantice mai dihaie de cât Baba-Cloanța... .

Știu să fac și cu ulcica,
De și se sburlește chica,
Când audă draci și șoptind
Să pin oală bojbăind.
Atunci vezi cum vine, sboară
Pin vezduh ca o cucoară
Voînicel de dor nebun
Pe-o prăjină de alun.

I! Doamne! mulți cuconăși zăresc ești aici, cărora le-aș face de dragoste cu ulcica... dacă aș ști că nu le-ar fi cu bănat. Ean spunești drept, sărutavăși ochișorii, să vă fac acu să nebuniști după mine, cât săint de bătrâna și de hardughită?.. Doamne! ce mățăi mai pupă... ce mățăi mai dismerda... ce mățăi mai numi ănger cu păr galben, și ești măști fasoli chiar ca o madamă... (făcând ca o tânără cochetă) Da ședă binișor, mosiu... da dă'mi pace, mosiu..

Vař de mine! ce vrea sě dicě una ca asta?.. *mon die, mon die!.. je vu pri... pardon...*

Ei, dă! nu vě spărietř... c'asa glumesc eū. Da de cumva avetř ceva ahturi la suflet... și v'o picatř tronc la inimă, vr'o cuconiță frumușică... fie și cu bărbat... tot una'i... sě vě 'nvět eū meșteșug bun. Prindeři un liliac în noaptea agiunului Bobotezei și'l îngropaři într'un furnicar. Peste triř dile nu rěmâne din el de cât doă ciolănaše subțirele: un cărligel s'o lopătică. De'i atinge cuconița cu cărligelul?.. te-o věđut Dumneđeū! aî prins păsruică 'n laț... De'i lovi bărbatu cu lopătică?.. l'o luatř draciř!.. Se duce de-a tumba peste noě măři și noě ţeri... curată socoteală... Ei! dar pân' la liliac... veniři la mama Angheluša.

Ştiu sě stîng în apă rěce
Cărbuni roși vr'o cinci-spre-đece
Pentru acei puțin isteři
Ce le dicu că's diochetři.
Ştiu a face case bune;
Şi le stric, deň, de minune,
Mař dihai și mai dibaci
De cât cei ce stricu baraci.*)

Ași putea sě vě spun multe case stricate de mine...
dar mi'i sě nu se supere cineva și oare cine...

Mař știu leacuri multe încă
Pentru cei ce zacu de brâncă

*) Din ordinul Guvernului, pompieriř ař dărmat mare număr de baraci vechi și coperite cu șindilă; o měsură foarte nimerită pentru ferirea orașului de foc.

Și, cotei linguisitori,
 Ședă pe brânci de multe ori.
 Mai știu ear o doftorie
 Ca să scapi cu dibacie
 De acei ce portă minciuni
 Ca o marfă de nebuni.

Pentru cel care stă culcat pe brânci și necinstește omenirea, puind'o în rîndu dobitoacelor, după cum spunea răposatu dascalu Pralea... Dumnedeu să'l odihniască!... cel mai bun leac ca să'l vindecă, 'i s'aducă vr'o patru surugii de la poștă și să le poroncă că ca să ureze ca în agiuu sfântului Vasile, cu harapnicile pe spinarea lui. Peste un ceas, un ceas și jumătate, să fi sigur că se scoală din brânci în picioare și rămâne vindecat pentru vecii vecilor, amin. Ear pentru cei cari aruncă venin cu limba peste unii și alții, dacă vrei să nu mai clevetească cât or trăi?... să ieșă o sută și mai bine de ace englizești și să le îngriji în vîrfu limbii lor. Pe urmă să le scoți câte unu, unu, și în locu lor să presoră steclă pisată și amestecată cu praf de peatra iadului. De-or mai spune minciuni vr'o dată... vina mea să fie!

Credetă, credetă pe mătușă,
 Că săint mama Anghelușă
 Cunoscută-aici 'n Eșu
 Și nu fac la nime greșu.
 Pentru farmecă îs vestită,
 Și de mulți chiar ispitită;
 Drept dovadă, vă uitați...
 Teara 'i grea de fermecăță!

Acu farmecile ca farmecile... dar cât pentru ale gospodăriei... apoī nu s'a dat pe fața pământului o jupineasă mai iscusită de cât Anghelușa... nu că mă laud, dar...

Știu să fac de toate bune,
Vutei, dulcețuri de minune,
Și beltele de gutăi
Care scotă dinții cei rei.
Cozonaci de modă nouă
Fără unt și fără ouă,
Și 'nvîrtite ce, mă giur,
Potă sluji de coafür.

Cine-a vrea să mă ieșe jupineasă 'n casă, 'i scutit de marsan de mode... S'apoī și mai aduc și alt folos... Dacă are copii, să-i dee pe mâna mătușei... Ti' i hărăcsescu de spasmuri și le discânt de diochiū ca mai bine... că ești am umblat pe unde 'și-o înțarcat dracu copiilor, și am deprins de toate...

Știu să fac discânteci grele
Pentru ori ce boale rele:
Precum boala de turbat,
De bârfit și de furat.
Sau de-a serpilor mușcare,
Sau de-acea ră boală care
Schimbă sufletu 'n română
Și 'i preface în pagâni!

Dar mai ales, boeră d-voastră, ce știu bine?... 'i să lecuesc de friguri, de dureri de cap, de dureri de măsele și de urit. De pildă, l'o apucat pe cineva frigurile, fie luți acolo?... pune' i frumușel trupu în apă cu ghiață

și'ī dă sě mănânce vr'o doř harbuj් necopți. Pe de-asupra dă'ī sě bee lapte crud și botezat cu apă de ploae... peste un ceas 'ī gata!..

Pentru dureri de cap... cunosc doă leacuri fără greș... le-am învățat de la răposatu doftoru Flaīmuc, care s'o dus de mult pe ceea lume ca sě'șă vadě bolnavi්. Ei!.. dacă 'ī durerea din răceală, și'ī nouă? pune vr'o dece ferari sě batě cu ciocanele cât 'ī ȳiulica de mare; și 'n vreme ce 'ti-or bocăni la ureche, ȳedě plecat cu capu pe-o tipsie plină de mangal aprins. Ear dacă 'ī durerea veche și înrădăcinată?.. n'aī de cât sě te tundě chilug, și pěru ce rěmâne pe cap sě'l smulḡi cu cimbistra fir câte fir... Cu chipu aista scoț̄i toată rěutatea din cap și rěmāi plešuv... dar teafér. Pentru dureri de măsele, cel mai bun lucru 'ī sě nu te dař pe mâna doftorilor de dinti; sau dacă nu te vindec̄i cu atâta, sě ieř simbur̄i de persică și sě'ī strici cu măseoa cea rě. Ear dacă nic̄i chipu aista nu'ī folosește?.. sě clătești gura de trii or̄i pe di cu vitriol cloicotit... (vorbesce ca nemțan) la tot unu dat, câte un feleșan mare... (cu glas firesc) ca în rețetă.

În sfîrșit pentru boala urituluī, care 'ī boala cea mai a draculuī din lume?.. ascultați... .

Dragi boer̄i și cuconite,
Holtei, fete, věduvițe,
De vroiti numai decât
Sě vě treacē de urit?
Lăsați iute casă, masă,
Și cu inima voioasă
Alergați, vě sfătuesc,
La teatrul românesc.

Ce vă spun eu... de să mai ține urîtu de d-voastră?..
să nu'mi șdeți Anghelușa.

Credeți, credeți pe mătușă
Căci sănt mama Anghelușa
Cunoscută-aici'n Eșu
Și nu dau la nime greșu.
Eeu sănt gata și ferice
De-a slujî pe toți aice.
Când îți vrea să vă slujeșc...

(bătând în palme)

Pan, pan, pan... și eu sosesc.

(Se încină și pleacă alergând).

(Cortina cade.)

HERSCU BOCCEGIUL

- 85704 -

HERSCU BOCCEGIUL

CÂNTICEL COMIC

Cântat de D-nul Milo, pe teatrul din Iași 1851.

(Teatrul represintă o stradă din Iași. — La ridicarea cortinei se aude în culise hămălit de câinii.)

Herșcu, (strigă spărieat): *Avei! tibi, tibi, chețel.* (întrând)

Tibi, tibi chețel, che te lovesc cu cotu. Tibi chine pîntenog... *arihnăndă tatnără!*

(vine în fața scenei, strigând:) Marfă! marfă! morunțușuri!.. forficele... andrele... vacs pentru cibulele... frunđe pentru obrijele... marfă... marfă! (cătră public) Slug d-vosră, boer și chicoane! nu poftiți ceva morunțușuri de Lipschi și de Paris?.. am de toate, dic deu!.. de care poftiți de acele nu ghesiți... Vreți se videți, mă rog?.. Eșu nu silesc pe nime... (pune boccea gios și desleagă) Dacă nu cumpărați nimichi, nu mă supăr... che eșu sint Herșcu Boccegiu, cunoscut pin toate casele boerești, dic deu! Am marfă de mofluz eftină și fără tocmeală... Inchi se videți... poftim mă rog... (scoate marfa căte una și o arată publicului în vreme ce cântă strofele următoare:)

Marfă, marfă de Paris !
 Astă-dă chiar o am deschis,
 S' o daă eftină, dic ăeă,
 Ca să schep de ea și eă !
 Foarfecă mari de tuns un *chichi**)
 Cei ce prindă prea mult *arichi***)
 Brice lungă de dat perdaf
 Celor cu pricină de jaf.

Pentru aşa moțpănoi nu trebuie judecătorie... trebuie
 bărbierie ca se'ă usture păn' pi *chele*.***)

Poftim ace de cărpit
 Și cleiu tare de lipit
 Inimile ce-aă slăbită,
 Cugete ce-aă putredită.
 Poftim apă de livant
 Pentru cavaler galant ;
 Chind pe nas o tragă, o 'nghiță,
 Facă pe loc hafită, hafită !

(strănută).

(cătră public) Cum aă spus, mă rog ? să'mă fie de ghici...
 foarte mulțumesc d-tale... nu primesc.

Poftim praf de dinți pre bun
 Pentru-aceia care spun
 Minciuni lungă de șepte coti...
 Se le cadă dinți toti.
 Poftim roș-roșior... îl vînd
 Pentru-acei mișei de rînd
 Care, ori și ce pățescă,
 Pe obraz nu se roșescă !

— *) Un pic. — **) Aripă. — ***) Pele.

Cumpărați, mă rog, ca să le trimiteți lor present de Paștă, în loc de vovă *) roși... Nu'î scump... che am adus multă de asta.

Mař poftim și cherťi de gioc
Mesluite pe noroc,
Se te faci mult mař dihař
Mař dihař de cát un craiū.
Mař poftim și alte cherťi
Unde dache mult învěti
Te faci foarte procoposit
Procoposit sau' pricoposit.

Videťi d-vostră... cherťi și cherťi... aşa'î? însă aste se vîndă atât de mult... che s'o dat vîndarea lor în otcup... chind aste-l-alte le cumpără de geaba număř şoareciř... Adichi... dic deü!... învětaři trebuie să fie şoareciř din țeara Moldoviř!

Cum ař dis mă rog? chit ține? Nu'î scump... aşa se trăesc! cine 'ntreabă, dece leř, cine cumpără, cinci leř. Voăs?.. chit dracu pe tată lui?.. adichi si mi erťi... marfă de Paris și de Lipschi, nu'î marfă de Podlelvoeř...**) Astă marfă din boccea, am adus'o eř singhir din Momorňiř, și chiti am păřit păň'aice... Dumneđeř fereasche!.. Să videťi, mă rog. M'am pornit de pe graniři ca un boer mare... cu cherīta cu doř voišti***), și cu un cal care făcea chit opt. Dar chind am pornit, m'o apucat pe drum de-odată un viforoiř cheptuřit cu omăř și pe fařă și pe dos. Chind mă bătea peste obraz, chind mă bătea peste ceafă; dar eř strigam vio, vio, la calul cel de pe

*) Ouě. — **) Podul Iliaoeř. — ***) Oiste.

cheruță... și chind strigam vio... calul făcea ho... și sta pe loc... Eū vio, el ho! eū vio, el ho!... *ghiraișvarț!*... aşa supărare mare... de chind o trecut jidovii Mare roșie, inchi n'am pătit, dic deū! Perciumii mi se făcuse meciuchi, și barba țepușă... inchit m'o prins un gutunar piste nas, de cele tătărești... Ba inchi ce se vedă?... che șueram pe nas ca un tilharoiu... chind mă răsuflam, făceam: fhiu... Ș'asa, mă rog, ca să nu mai lungesc vorbe degeabă... am agiuns în codru Herții!... aveei! știți d-vostră ce'i codru Herții? aveei! mamunieū!

I.

(Arie jidovească).

Codru Herții (ter) cel de morte,
 La jidană și dușman forte.
 Ei vei! main got!
 Dacă ești cam rufos,
 Voînicoș... da fricos, }
 Dic deū, mori de tot! } bis

II.

Mamă, tată! (ter) mare frichi
 Tine cale la potichi!
 Ei vei! main got!
 Dacă ești cu zuluf
 Si pe cap plin de puf, }
 Dic deū, mori de tot! } bis.

Acolo o perit jupânu Itichi Zarafu care era tare voînicoș și chind se mâniea... de frichi fugea pi deal ca pi

vale; și jupânu Solomonichi harabagiul care purta tot deauna la drum un harțagan*), mare pentru volintiroi, și chind se întilnea cu dînșii... le da degrabă harțaganu, ca să nu se facă primejdie. Și chiță aă maă perit! se fie la dînșii acolo unde și-aă lăsat papuci!... aveă!... codru Herții!...

Dumnedeu fereasche, chit am maă pătit!
 Eă mă mir de frichi cum de n'am murit?
 Eă veă, mamu năeă!
 Eă veă, tatu năeă!
 M'aă prins telheroii! m'aă prins, ă-am vădut;
 Ba 'nchi mi se pare, che m'aă și bătut.
 Eă veă, mamu năeă!
 Eă veă, tatu năeă!
 Mă-aă făcut morișchi, chiar pintre perciumi.
 Aşa talhari iinchi n'am vădut nebuni!
 Eă veă, mamă năeă!
 Eă veă, tată năeă!

Da să videți, mă rog, cum s'o întîmplat cu bătae. Nu eram departe de Dorohoii... tirg jidovesc ca și tirgu Ești. Mai avem un deal s'o vale s'o limbi de pădure. Eă mergeam fără griji: pentru che nu's fricos. Chind de-odată zăresc înainte doă matahale groase și spetoase și bărbioase și mustețoase, care băga frichi la oase. Chind le-am zărit, am murit... dar fiind che nu's fricos... mă-am scos degrabă și cușmă și chitie de pe cap și le-am pus ună'n drépta, ună'n stinghi... ca să vadă telheroii che suntem mai mulți.

*) Eartagan.

— Stări Șudă! răcnește de-odată un matahal. Eș dic vei! calul face ho! și ne oprim trustoță. Dache ne-am oprit... telheroii o 'nceput a veni spre cheruță cu ghind reu. Eș, cu cap, strig la dinșiř:

— Nu veniř, nu... Voř sinteři doi, noi sintem triř!

— Da ce sinteři voi, târtane?

— Noř sintem oameni buni cu frichi... a lui Dumne-deu, sfinři părinři de la mănăstire, dic deu; „Dache nu mě credi pe mine care's harabagiř? intreabă și pe jupânu „Leřba din fundu cheruřiř.“

Aici m'am grešit cu vorba puřintel, și volintiroiř m'ař inteles che eram boccegiu... mamu nřeř! chind s'ař aruncat pe mine ca doi zăvodř... și chind o inceput a'mi scutura de omet chelea draculuiř*) cu ciomegile... vei, vei, vei! par' că bătea in păpsoř, dic deu. Eș strigam ghevalt... Urzichi!**) și mě luptam ca un vořnicoř... pentru che nu's fricos... dar ce folos! chind făceam cu ghicischi flischř... eř cu ciomagul trosc și pliosc... Chind eř eram dedesupt, chind eř deasupra... chind eř deasupra, chind eř dedesupt... Ař veiř! tatu nřeř! telheroii mě făcea chiseliři dacă nu mě scăpa de pe dinšíř niřte creștinř botezaři. (oftează).

Bine-o řis cine-o řis, che, jidanu nevoeř se 'neacă pe uscat! A doa di chind făcea cucoșu chichirighi... m'am pornit de la Dorohoř, inse pěcatu mě alunga, chit pe cole, chit pe dincole ca pe un ghischi... și chite am mař păřit!...

*) Materia halaturilor jidovesci se numește: pelea draculuř.

**) Urzică, vestit agent al poliției din Iařiř.

Ei vei! codru Herții!... Mai bine de chit să facă neghistorie cu dinsu, mai bine să sădă linghi balabustă. (duios) Balabustă!... și eu inchi am o balabustă... și ce balabustă frumușichi, cu față de ghermesit de Lipschi... fain, fain... Chind o vede, te apucă un fior din talpe și gioci ca un curcan bêtân. Eu mor de pe dinsa de dragoste, și toti jidani mor de pe ciuda mea. Ha, ha, ha... par' che sint un grof jidovesc, aşa's fudul cu balabustu nie!... și apoi poate che n'am dreptate?

(Arie jidovească).

Balabustă mititichi
 Dragă nie,
 Tare'i tare frumușichi!
 Dic și deu.
 Chind o vede eu pe dugheană,
 Va, va, va!
 Mă mărinchi pe sprinceană,
 Hai, hai, hai!
 Handiridi, ridi, ridi, ridi, ridi, ridi
 Handiridi, ridi Ruhala!
 Handiridi, ridi, ridi, ridi, ridi
 Handiridi, ridi, Zugzala.

Mititichi balabustă
 Dragă nie
 Poartă rochii fără fustă
 Dic și deu.
 Ea pe cap e rasă, rasă
 Va, va, va!
 S'aşa inchi 'i mai frumoasă
 Hai, hai, hai!
 Handiridi, ridi, etc. etc.

Balabusta cea frumoasă
 Draga năeū
 Chite-odată 'i mânioasă
 Dic și deū.
 Dar chind văd che'ă aşa *Rifchi*
 Vai, vai, vai!
 Ca o broască mă fac lifchi
 Haï, haï, haï.
 Handiridi, ridi, etc. etc.

(Herşcu gioacă într'un picior, bătând în palme, în vreme ce cântă Handiridi. De o dată se aude un lătrat de câne în culise. Herşcu se opresce săpăriat și aleargă de pe cotul de gios) *Tibă chine...* *Arihnăndă tatnără...* Mă-a sărit inimă din loc (stupescă în sin). Am socotit che mău mâncaț... (cu mânie) Am se te lovesc cu botu peste cot... las! las! volintiroiū buțuf*).

(Cătră public) Poftiți ori nu poftiți?... vreți se'mi facetă ceva alisveriş, che n'am vreme de prăpădit. D-vostră știți numai se rideți de mine și nu'mi cumperați nimichi... Ei! atât pagubi pe țeara nostră... (stringe boccea) Pentru che sint jidan boccegiu, de aceea nu vroiți se'mi facetă seftenlichi... Poftim de mergeți pi la dugheni mari ca se plătiți indoit (pune boccea pe umeri). Boeră D-vostră, mai am inchi o marfă (rușinendu-se) dar nu știu dache se cade se...

Maă am inchi și mănuși
 Si le-asăi da făr' nică un grușă
 Dacă-asă ști, boeră, che vreți
 Mie 'n palme se'mi băteți!
 Am de toate cum vedetă;
 Marfa mea nu are preți
 S'o daă eftină, dic deū,
 Ca se scap de ea și eū.

(Se pornesc strigănd: *marfă mărunțușură*. Câni lătră în culise... Herşcu se apără cu cotul pe dinapoia).

(Cortina cade).

*) Bețiv.

CLEVETICI

ULTRA-DEMAGOGUL

CLEVETICI
ULTRA-DEMAGOGL
CÂNTICEL COMIC

Cântat de D-nul Luchian, pe teatrul din Iași 1862.

(Teatrul reprezintă un salon).

Clevetici

(Cu frac negru, jiletă Robespier, cravată de matasă albă și cu barba în furculiță, intră pe ușă din fund).

Sănătate și frățietate, Domnilor cetăteni!.. Am aflat că sunteți adunați în colegiu electoral pentru alegerea unui deputat, și eată-mă's, alerg ca să vă spun profesiunea mea de credință.

Eștint celebrul Clevetici
Cunoscut nu de mult pe-aici,
Liberal ultra, jurnalist
Și constitutionalist.
Uni 'mă dică că 's demagog,
Alții că sint numai un gog...
Dar eștint n'asud, eștint sufăr tot
Căci sint un mare patriot!

Ce vroiesc eū, Domnilor?...

O sciță din coloanele șiarului meū: *Gogașa patriotică*.

Vreū maī ântēi consacrarea aptuluī de la 5 și 24 Ghe-
nar, ca unul ce este făcut de mine și numai de mine...

Dar, Domnilor, eū singur am fost atât de putinte ca
să aprind soarele aceleī ȣile memorabile!... Si cu toate
aceste priviți: nu's nicăi macar un Ministru!

Al doilea. — Vreū respectul Convențiunei cu condițiune
de a fi schimbată în totul, ca una ce a fost elaborată
de străinī, fără concursul patriotic al Românilor...

Al treilea. — Vreū sufragiul universal pentru ca toată
țeară să se preface într'o urnă eleitorală. Vreū maī mult,
Domnilor; vreū ca tot locuitorul să fie reprezentant al
Națiunei.

Ce spectacol măreț!...

Patru milioane de deputați la un loc cerând cuvîntul!

Sînt novator, am idei mari
Idei revoluționari.

Vreū să răstorn, să schimb, să dreg...

Dar ce căștig?... cu ce m'aleg?

Unii îmī dică vrednic Roman,

Alții pretindă că 's șarlatan!

Dar eū n'asud, eū sunfer tot

Căci sînt un mare patriot!

Ce vreū eū, Domnilor?... Un lucru prea simplu! Vreū
libertatea absolută!... Să nu maī atârne servitorii de
stăpânī, copii de părinti, soldați de șefi...

Vreū ca toti bunii Români, să se poată aduna cu miile
când iți voi chiama eū, fără a da de scire Guvernului. Vreū

egalitatea perfectă!... să nu mai fie săraci și bogați, mici și mari, slabii și grași, prosti și cu cap, oameni și vite... Vreū să imitez în țeara mea toate fazele revoluționei franceze, căci numai prin tulburare o națiune se civilisează... dar cine m'ascultă? Găsesc o oarbă opusăciune din partea unor strigoți, unor retrograđi ruginiți ca Sandu Napoilă.

Munții cei mari cu-ale lor stâncă
 Vreū se'î răsturnă prin văi adâncă,
 Să nivelez tot pre pămînt...
 Dar cine'mă crede de cuvînt?
 Uniî îmă dică că sunt tribun,
 Alțiî pretindă că sunt nebun!
 Dar eă n'asud, eă sufăr tot,
 Căci sunt un mare patriot!

Ce vreū eă, Domnilor? Vreū să fiă caă, să fiă spada
 de Damocles a conservatorilor și idolul populuă suveran!

De aceea vreū să împart moșiiile proprietarilor... Dar
 mă veți întreba dacă eă însuși sunt proprietar? Ba nu,
 însă aceasta nu invalidează convicțiunile mele socialiste.
 Eă, Domnilor, sunt un cetățean însetat de glorie și de
 amoarea popularităței, și prin urmare, ori cât de grele
 să fie împregiurările politice ale țărei, eă am curagiul a
 striga în gura mare: arme, arme, arme! căci mă cred
 brav ca Stefan cel mare și ca Mihaï Viteazul.

Vreū pre Români să'î fac pe loc
 Români antici, viteji de foc,
 Ca să ținem resbel cu Rușii
 Englezii, Chinezii, Turcii, Nemții și Prusii.

(Se aude afară bătaie de tobă. Clevetică se spârje strigând:) Aoleo! ce se fie? (el alergă la fereastra și se întoarnează adăogând): Am credut că's e!...

Unii îmi dică că's hărțăgos
Altii pretind că's cam fricos...
Dar eū n'asud, eū sufăr tot
Căci sănt un mare patriot.!

Ce vreū eū, Domnilor? Vreū libertatea cea mai nemărginită a presei, pentru ca să pot batgiocori când îmi place și pe cine 'mă place. Vreū să restorn tot ce există, pentru ca se'mă fac un pedestal din ruinele presentului și să mă urc pe acel pedestal, ca să proclaim republica democratică și socială. Trecutul e al strigoilor, presentul e al moderatilor, viitorul e al meū!

Trecut, present, nu mă sfiese
Să'i critic rău, să'i osândesc,
Căci eū, eū, eū și numai eū,
Sint bun Român și sciul ce vreū.
Unii m'admiră, altii mă 'nchidă
Unii mă plângă, altii mă ridă...
Dar eū n'asud, eū sufăr tot
Căci sănt un mare patriot.!

Cercați, Domnilor, să mă trimiteți la Cameră, cu mandatul de reprezentant al Națiunei, și atunci veți videa ce poate Clevetică... Închipuiți-vă că sănt în Cameră... eată-mă 's la locul meū... (se pune pe scaun) Cer cuvântul, D-le Președinte... cer cuvântul... nu mi'l da? prea bine! (se scoală și vine în fața publicului) Am cerut cuvântul pentru ca să combat opinionea emisă de D-nul Ministrul de finanțe

În cestiunea budgetului. De și onorabilul preopinent a cerut cestiunea prealabilă, voiă întreba ce este budgetul, D-lor? Budgetul, D-lor, este pulsul unuă Stat!... trebuie în consecință să lă pipăim cu luarea aminte a unuă medic... Lăsând dar de o parte pe D-nul Ministru de finanțe care a sulevat această cestiune urgentă, mă voiă adresa către D-nul Ministru de justiție, pentru ca să lă întreb: cum de a culezat a călca sacrul principiu al inamovibilității consacrat de Convențiune, depărtând de la giudecătoria, nu sciă căruă district pe onorabilul cetățean Cârcioc, ce a dat atâtea probe de integritatea cea mai pură și de patriotismul cel mai pur? Îmă va răspunde negreșit D-nul Ministru de resbel că formarea unei nouă baterii este necesară? însă, Domnilor, strămoși nostri Români, companioni de arme al strămoșului nostru Traian, n'aveau trebuință de atâtea tunuri pentru ca să învingă pe inimici, și când e cestiunea de bană, se cuvine să fimu economi, căci acest budget este produs de obolul săraculuă, aceluă sărman asuprit și nenorocit, pe care cad toate sarcinele!... aceluă ilot ce geme de secolă, fără ca D-nul Ministru de interne să se fi îngrijit până acum de a propune Camerei un proiect de lege pentru ușurarea clasei de glos... A! D-le Ministru de interne! dacă ați avea alte gânduri, de căt acel de a prinde o rădăcină eternă pe scaunul președinței, ați gândi că dinaintea D-tale doă drumuri sănt deschise, acela urmat de Bimbașa Sava, și acela urmat de Cavur!... În darn D-nul Ministru al afacerilor străine mă întrerumpe sub pretest că n'ăști fi în cestiune... D-lui nu scie usul parla-

mentar, dar eū... sănt trimis aici de Națiune ca reprezentantul intereselor ei. Acest mandat sacru îl voiū în-deplini ca cetățean liber și liberal, apărând cu energie și cu logică (iute) libertatea, egalitatea, dreptatea, fraternitatea, inviolabilitatea, inamovibilitatea, autonomiea, Convențiunea, drepturile naționale, garda națională, partidul național și cele-l-alte... (resuflarendu-se) căci eū... și de ce nu? am toate calitățile de a fi Ministru!... O mărturisesc cu toată modestia, D-lor, pentru că am fost, sănt și voiū fi cetățean român și nu am obiceiū de a aprinde luminări, din contra eū le sting... (glasul i se stinge; el urmează a vorbi prin gesturi).

Frață căuzașă, m'ață audiu?
 Sănt elocuēnt apelpisit.
 Vorbesc, vorbesc, vorbesc, vorbesc
 Păń' ce pe toțī 'i oboesc.
 Uniū 'mă dicu ritor hazliū,
 Alții 'mă dicu palavragiū!
 Dar eū n'asud, eū sufér tot
 Căci sănt un mare patriot!

(Iesă maestos).

(Cortina cade).

SANDU NAPOILA

ULTRA-RETROGRADUL

SANDU NAPOILA

ULTRA-RETROGRADUL

CÂNTICEL COMIC

Cântat de D-nul Luchian, pe teatrul din Iași 1862.

(Teatrui reprezentă un salon)

Napoilă, (afară).

Ce face?... Să plătesc eu capitație?... Eu, boer velit?... Eu, Sandu Napoila?... atunci s'agiungi tu, guleratule.

(Întră furios pe scenă și se adresează publicului).

Da bine, boeră D-voastră, unde mergem?... ba nu, adică vă întreb, unde mergem?...

De când legea asta nouă
Ce Convenție îi dic,
Așa rupt reglementu 'n doă,
Am agiuns chiar de nimic!
Și de unde mai 'nainte
Eram toți boeră veliți,
Ne-aș luată pe dinainte
Niște pușchi apelpisiți!

Si ce pușchi! Ci că's patrioță, liberală, progresiștă, națională, demagogă... dracu 'ă mai știe!.. că de o dată aŭ răsărită în țeară posderie, și tot unu și unu!.., oameni mari, învețați de știu și toaca 'n ceriu, colțoși și cu barba în furculițe... Ei punu țeara la cale în țioa de astă-dă, ei săntă și numai ei adevărați români cu iubire de Patrie, căci aŭ luatează patriotismul în otcup!.. și dacă nu vrei să iezi câmpii pe urma lor, te facu albie de cână prin foile lor... Mai dăună-dă mă 'ntâlnește unul ce-i dic Clevetică, și mă 'ntreabă ni-tam ni-sam de sănt ca dinșul, demagog? Dă, mări gogule! 'ă-am răspuns și eu, cată'ți de drum păna ce nu scot luleaoa de la ciubuc!.. Ei bine, boeră D-voastră, unde mergem?.. ba nu, vă întreb, unde mergem?..

Până acumă 'n țeara-aceasta
Noi ne-am burzuluit creasta;
Noi amă fostă simandicosi
Mari și ighemonicosi;
Dar acum fără sfieală
Ne facu pușchi de dârvală,
Și ne chemă pe noi, pe noi,
Vinograđă! rugini! strigoă!

Auďă, mă rog?.. După ce te disbracă de caftanul boerieș; după ce'ți iezi sufletele de țigană de le daă drumul sub cuvânt de libertă; după ce'ți ridică feciorii boerești, sub alt cuvânt că, după Convenția cea afurisită, nu mai săntă pri... pri... privilegiuri; după ce'ți iezi copii la oaste cu sorții ca pe prosti; după ce, vorba ceea, îți facu drum pe'n barbă pe de'ntregu, apoă te mai și po-

reclescă retrograd!... vinograd!... tureatcă!... strigoă!... strigoă?.. Heă bine, boeră D-voastră, unde mergemă?.. năuă mai rămas în țeară nică sevas, nică hristoitie... Unde mergemă? ba nu, adică vă 'ntreb, unde mergemă?..

Đică că și timpul libertăței,
Al frăției săl dreptăței;
Că de-acumă pe pămînt
Toți de o potrivă sînt.
Și cu astfelii de minciună
Hoții cei de'mpușcă 'n lună
De caftan ne-aă desbrăcat
Și mantaoa 'n loc ne-aă dat!

Auđi?... egalita!... să fiă de o potrivă cu Chiosa vezeteul și cu Mănciurică bucătariul?.. ama rîndueală!.. Dacă pe când cu unirea, știți... mai an țără?... și eă am purtat bairacul, și eă am giucat hora unirei în colț la Petrea bacalul, și eă am răgușit strigând: să trăească libertaoa și egalitaoa!.. dar înțelegeam egalitaoa cu boerii cei mari; să fiă *ena mu che ena su**) cu vornicul Hârzobeanu și cu logofătul Protipendescu; să șed cu dînsii la taifașuri pe divan, cu ciubuce, cu cafele, cu tot igheimoniconul boeresc; dar, nu egalita cu Barabulă și cu badea Trohin väcariul!.. Ei bine, boeră D-voastră, unde mergemă?.. ba nu, adică vă 'ntreb, unde mergemă?

N'auđi altă de cât forme,
Uniforme și Reforme.
Toți croescă, facă și prefacă
Ca să ne vie de hacă.

*) Adică; unul și unul, de-o-potrivă.

Îeră o lege, astă-dă altă,
 Și când căți, lucrul stă baltă!
 Cică-aista e progres?...
 Na'ți'l frânt că tî l'am dres!

Poftim!... mai dăunădă s'o rîdicat bătaea... lege nouă în țeară veche!.. Știți ce-am pățit? Avusesem poftă să mănânc un ostropet de șepure, și poftisem la masă pe vîrul Bufte... știți Bufte care o fost bașciohodariu la D-l Ioniță Sturza Vodă... Când să ne dee bucate, giupânu bucătar ne spîndură lingurile la brêu și se duce la primblare... Ei apoăr, să nu'l bață?.. Ean nu, că nu'î voe, căci vine comisariul și te pune la straf... D'apoăr alta! mă duc la moșia mea, la Tălinoasa, și poroncesc țieranilor să'mă facă o clacă de vr'o cinci ăile... Știți ce mi-aă răspuns mojicii?... mi-aă răspuns că le grăesc vorbe de clacă... Ei! apoăr să nu'î întindă la scară?... Ean nu, că vine subprefectul și plătesce straf, Sandule fătul meu!.. Da bine, boeră D-voastră, unde mergem?..

Asta încă nu'î nimică!
 Dar tot cheful mi se strică
 Când mă văd supus la bir,
 Atins tocmai la chimir.
 Să plătesc pentru șosele,
 Pentru vin, rachiū, pavele,
 Pe moșie, și pe cap!...
 Astea 'n mintea mea nu 'ncap!

Bre!.. bre!.. Adică multe-am văđut în viața mea!.. c'am văđut ăieniceri și răsmeriți; am văđut ciumă, holera și lăcustele, dar încă aşa bazaconie n'am chitit c'oiu agiunge

să văd... Audă? reforme? îmbunătățiri?.. Să mă silească a plăti să la sută din venitul Telinoasei, proprietă cu hrisov domnesc, de la răposatul întru fericire Cehan Racoviță Voevod!.. și după toate păcatele să mă trântească și pe mine în capitație, eșu Sandu Napoilă, boer cu caftan din vremea fericitului întru pomenire Ioniță Sturza Voevod!.. Eșu să plătesc un galben împărătesc pentru că am cap, și vărul Bostănescu tij, pentru că nu are cap nici de o liță!.. Ei bine! boerii D-voastră, unde mergem?.. ba nu, adică vă 'ntreb... unde mergem?..

Ș'apoî alta și mai mare!
Care, deu, nu'î de credare!
Hojma unii scriu, răcnescu
Să nu fie boerescu!
Și pămîntul să se 'mparte!
Tot mojicul s'aibă parte!
Numai noi să fimu abrași
Liude pintre calarași!

D-voastră rîdeți!.. haide, haide!.. vă pare glumă?..
(cu mânie) Dar nu'î de glumit, boerii D-voastră, căci voru să ne ţee și pelea de pe noi!.. și noi să ne lăsăm ușa ghioșghiore, să ne despoae?.. să nu ne diafendefsim?*) aud?.. dar n'avem ușa gură să țipăm?.. n'avem ușa obșteasca obicinuită adunare, unde putem merge ca să ne suim colo pe tribu... nal, ca să facem și noi engomii**)
patrioticești?..

Treaba se îngroașă, boerii D-voastră!.. ascultați-mă

*) Să ne apărăm. — **) Discursuri.

pe mine, că eū știū ce știū... Trebuie să ne deschidemă ochiř ca să alegemă depotaři tot de-ař nostri... știři... cole... *getbeget*... vinograđi care să se lupte věrtoſ pentru apěrarea boerieř și a proprietăřeř... Si dacă vreți un om cu falca sănătoasă, vě poftoresc pe supusa sluga D-voastră :

Vel clucerul Napoilă
 Ce vě plângē-acum de milă,
 Boerit și căftanit
 Si la minte 'nțelenit.
 Cu progresul nu sînt rudă,
 Pe Conventie mi'i ciudă,
 Si de-ař arde chiar în iad,
 Voiř fi hojma.. vinograd !

(Se închină și ūesă strigând) Căci altmintrele unde mergemă? ba nu, adică vě întreb, unde mergemă?

(Cortina cade.)

SURUGIUL

SURUGIUL

CÂNTICEL COMIC

Cântat de D-nul X. pe teatrul din Iași.

(Teatrul represintă o postă din Moldova. În fund bordeele surugilor; în stânga grajdul; câte-va căruțe și hamuri pe lângă păreți; în mijloc, o fântână. La ridicarea cortinei se aude în apropiere chiote și pocnete, pe urmă glasul surugiului strigând, după grajdii):

Ha ho! tbrrr. Eată-ne la poștă, ard'o focu și pe cel care-o ține!... Hi... la imaș copii... acolo vă așteaptă hambaru cu ord... hi, gloabă... (pocnesce cu harapnicul).

Surugiul, (întră pe scenă îmbrăcat cu poturi de aba, ilic de postav cusut cu găitanuri, chingă de curea bătută cu ținte și pălărie cu cordele. El se opresce lângă culisă și dice):

Aud, cucoane?... dacă' lungă poșta de 'nainte?... Ba nu... ean cât cole, o palmă de loc, o fugă de cal... N'ai apucat a porni bine și aï și ajuns (în parte) într'amurgu.

(Vine în față publiculu, cătând în fundul pălăriei). Ean se videră ce bacșiș mi-o aruncat boeriu?... O jumătate de carboanță?... Crișu el!... A fi vre un ispravnic de cei noi, cărora le dică perfecti... E grăbit s'ajungă la

tact de aceea lasă bacăsură bune. Tot ispravnică noă să
deea Dumnezeu, căci dacă să dați afară din slujbă, car-
boanța scade cât un fifirig. Noă, surugii, judecăm omu
după bacăș și nu dămă greș nică o dată cu chiteala.

Când văd o droșcă nouă, nouă
S'un tânăr mândru lucind în ea,
O 'ntind la fugă... să fugă, Duluță...
Carboanța vine pe urma mea.

Ear de'î trăsura cam hârbuită,
Dacă'î drumețul ros pe la cot
Și cu sprințeana posomorită,
Mân pe tînjală numai de-un zlot.

De'î vr'o carătă încisă bine
Cu o duducaș ș'un cuconas,
Dămol la hopuri, că 'n urmă vine
Dragoste dulce ș'un gălbenaș.

Ear dacă este vr'un rădvani mare,
Cu o păreche cam dos la dos,
Le trag o sfântă de struncinare
Căci mă aşteaptă un bănuț ros.

Oră cum să fie, când merg în cale
Cu de-al de-al nostri, nu mă căesc,
Căci vorba ceea: tot cale-vale
Ese bacășul mai omenesc.

Ear din păcate de'mă vine rîndul
Să duc vr'o capră sau vr'un jidan,
La prăvălișuri și culc de-arîndul,
Căci plătescă numai un gologan.

Cu toate-aceste puțin îmă pasă!
 Fie vînt, ploae și calea grea,
 Fie șoseoa dreasă, nedreasă,
 Când săt călare, lumea' i a mea!

(își aprinde luleoa). Hei, Doamne!... de 20 de ani de când
 săt în poște, ce de mai făpturi de oameni am mai văzut!...
 căți Domnii cu alaiu am purtat, când să suia pe scaun,
 și după șepte ani — haït... maziliță!... tot ești și-am dus,
 însă fără alaiu!... Căți ministri mandri la început, și
 mai pe urmă cu nasu căzut... căți deputați cu Unirea,
 căți ciocoii vechi de-a Regulamentului, și căți ciocoii noii
 de-a Convenției, și Ruși și Nemți și Turci, de toată semența...
 căci bîata Moldova noastră o fost drumul cel
 mare a străinilor... Ean o țeară de jac, satu lui Cre-
 mine, fără cână și fără jitară!... Na! că s'a stîns luleoa... (scapă).

Îmă aduc aminte, când cu Nemții... am plecat odată,
 c'un biet căprar, iearna, pe vicol... Șonțisoru era numai
 în mundirașu lui cel alb și tremura, sérmanu, ca
 de năbadăici. I se făcuse nasu piperus și obrazu patla-
 gea vînătă.

— Frigu'ță e, Domnule?.. îl tot întrebam pe drum.

— No; cald, cald, saperment! îmă răspundeau el.

Dacă l'am audiat tot șicend că'i e cald, 'mă-am că-
 tat de drum păna la poștă... Când acolo ce să văd?
 căpraru meu era bocnă!.. îl înghețase caldu lui cel
 nemțesc.

D'apoii mai acu vr'o opt ani, aduceam un grecușor în
 căruță de poștă... rupt, sérmanu, și perpelit de tîi se

făcea milă... Ci că venia la noi să se îmbogățască și s'ajungă postelnic mare. Sosind la jumătate de poștă, el mă întreabă în limba lui:

- Mo, suruzi! gasimo țeva de muncato la poștia?
- Găsi, jupâne, cum nu?
- Ma țe gasimo?
- Apoī dă!.. brêndă, mămăligă, ceapă...
- Te? mamalinga! ah! ah! vah! panaghiea mu!..

și o leșinat parpalecu, bată'l concina!.. Tocmai atunci sosește din norocire un alt grec cu o brișcă hîrbuită, vre un posesoraș, sau vre un simzar... dracu'l știe. Cum îl văd cu fes, încep a striga:

- Kir Trufanda, vino de'ții învie neamu.
- Ma țe a pațito simpatriot a mea?
- Da știu ești, păcatele mele?.. O leșinat pentru că i-am spus că să mănânce mămăligă la poștă.
- Mamalinga?.. l'ai uțiso!
- Ești?.. ferească sfântu!

— *Neschi*, dimiata... Când te-a întrebat de muncare, trebuia se respundă la dimialui: *maslinia, limoni*, ma nu mamalinga...

Ha, ha, ha, ha, n'oiu uîta'o cât oiș trăi. Numați cât pomenise samsaru de masline, și cel leșinat se puse a suge cu buzele ca un malac... ean aşa, (imitaază sugerea malacului) și pe loc o înviet.

D'apoī altă dată c'un jidan... Ce-am mai rîs!.. Ajungend la Strungă în deal, îi dic în glumă:

- Paremi-se, jupâne, c'o să întâlnimă tălahără.
- Ei vei! bade surugiū, ce să facemă, mă rog?..

— Știi una, jupâne?.. acoperite cu cerga ca să nu te vadă.

Jidanu meu, de cuvînt, se tupilă în fundu căruței,
ear ești n'âm ce face?.. Îmi schimb glasu și încep să striga: Stăi, mă! Ce aș în căruță astă?

— Ce se am căpitane? ean niște stele stricate.

— Stele să fie oare?

— Dacă nu mă credi, căpitane, cearcă de vedî.

Atunci apuc o prăjină și jachi peste cergă. Jidanu face zinichi, zinichi, zinichi, adică sună a steclă ca să înceleze tîlharii; ești ear trosc! el ear zinichi, zinichi; săsa tot cu trosc și cu zinichi ne-am coborât dealul Strungăi. De-atunci o eșit cânticu istă 'n țeară (cântă o arie jidovească).

Trosc, pliosc, trosc și jachi și lichi,
Ei, vei, vei! zinichi, zinichi.

Eată Leiba cel avan

Care poartă harțagan.

Eată Leiba cel din cușcă

Care poartă la drum pușcă

Și când vede un Român

Armele și ascunde 'n fîn

Și sub cerga scărmănată

Sună-a steclă fărîmată.

Trosc, pliosc, trosc și jachi și lichi

Ei, vei, vei! zinichi, zinichi!

Acu străinu, ca străinu, dar cum sănătă uni ciocoești,
cu mațe pestrițe, săcale-ar sămînța! că mare urgie mai
sănătă pe lumea astă! De-alungu țerei facă părjol cu bă-
taea... Cicăi voînicie boerească să stâlcească un bîet
om de surugiă ostenit ca va de el, nemâncat, nedormit,

ploat, ars de soare, degerat de frig, pentru că i'să caii
căduți și nu potu merge în fuga mare.

Îmi aduc aminte, acu cinci ani, murise bătă mămuca,
Dumnegeu s'o odihnească!... (stergândușă ochii cu mânică eameșii).
Mi se udă ochii când mă gândesc la ea, drăguța.

(Arie: Căruța poștei).

Sărmana mamă parc'o văd încă
Pe pătul morței, mărtă zăcând
Și cu durere vie, adâncă,
Ah! simt din ochi-mă lacrimi curgând.

Bătă bătrâna! ea pentru mine
Avea un suflet mult iubitor;
Dioa și noaptea mă căta bine
Și 'mă făcea traiul veselitor.

Însă-amar mie! moartea cumplită
A deschis iute al ei morment
Și de-atunci viața'mă e tot cernită
C'am rămas singur pe-acest pămînt.

Stam lângă bătă mamă și o jăleam din fundu ini-
mei, căci era acum pe aproape de îngropat, când îl aduce
dracu pe un ciocoiu de cei afurisiți. Totuși flăcăi erau
porniți la drum, numai eu, din păcate, mă aflam la poștă.
Cu conașu era grăbit parcă'l alunga Tătari din urmă;
el vine la bordeiu meu și mă smuncește fără îndurare
de lângă săcriu maică-mea... În zădar mă rugam să
mă 'ngăduie ca să duc pe mama la groapă... ticălosu!
în loc să aibă milă, el pune pe arnăutu lui de'mă dă
vr'o câteva bice și poroncește să mă croească tot dru-

mu cu un harapnic de pe capră. Dac' am vădut să am vădut, mă-am făcut cruce și am șis în gându meu: Ajută-mă, Doamne, să desbăr lumea de o jivină veninoasă!... și cu capu gol, pe arșița soarelui, am plecat.

Se făcea nu departe de poștă o vale lungă și răpide de nu putea nicăieri caru desert să cobaore fără pedică. Drumu cotigea pe lângă o prăpastie adâncă, plină de bolovanii... Mișcă băete!... să mi te duci de-a ruptu capulu!... Unde-am răpedit caii la vale, unde-am cărnit oîstea spre mal, și 'ntre clipală, caî, trăsură, surugiū, arnăut și ciocoiu, eramă cu toți stâlcită și ucișă în fundu prăpastiei... Arnăutu și-o rupt gâtu, ciocoiu și-o frânt nasu de-o rămas cîrn și chior. De atunci nu l'am mai zărit prin poște... El o prins frică și merge la drum numai cu harabagiile... .

Ei!... da ce staă ești de mă amăresc cu gânduri pochte. (își scutură pletele) Pei nălucă și cruce-ajută!... să trăească surugiu... Nu-i alt Român mai voinic decât el în țeară.

Surugiū vrednic! ești tot calare
Dioa și noaptea am traînul meu,
Alung necazul din fuga mare
Când mă ajunge necazul greu.
Surugiū ager, alerg pămîntul
Din puha lungă mereu pocnind,
Dămol sau iute, iute ca vîntul
Ești merg calare tot chiind.

(Chiuile surugiește și pocnesce din harapnic).

Dacă de pildă vine o cupea cu o porumbiță albă și frumoasă, care mă dice subțirel: „Să mă duci bine flă-

căū.“ — Lasă, cuconiță, n’ai grijă că ești cu mine! — și ’mī apuc hățurile în mâna stânga, și m’arunc pe săoaș dintr’o săritură... Gata ’i? gata!

Mișcați băetă!... hi, hi... să mă duceți ca vîntu și ca gându, (pocnesce). Hi, breazule, nu te lenevi, că te stricnesc cu sfichiu de foc, (bate cu harapnicul înainte ca și când ar vroi să lovească hătașul). Virtos, murgule, (se adresează la lătrăș) nu te lăsa pe tînjală că’mī ești sub mână (pocnesce de lătură în dreapta). Hi acum pe ses cu toții, într’o întinsoare, să sfărâne roțile (chiuie). Hi-i-i-i zmeișorii tatii... parc’ă zăresc pe Măriuca la colțu lunci... Măriuco fa, să mă aștepătă cu alivencă pe când m’oiu întoarce, că ți-oiu aduce un tulpan noă. Haide-aşa, copii, tot aşa la copce, cu toții, de o potrivă, frumos că ne privește duduca cea din trăsură... numai de ne-ar deochia... Eacă dealu înainte... să vă văd acu, dragi mei... să luăm la fugă din vălcică, ca să suim culmea într’un sbor... Odată cu toții pe opintegală... (chiuie și pocnesce). Hi-i-i-i, tătucă, nu mă lăsați... întinde surule... odată breazule, hi, hi... (Se sbuciumă ca cum ar sili caii la deal). Mâncav’ar cioarele! hi, perire-ar albinele care or strînge ceara de făcut lumînare celui ce vă are!.. Ha, ho, ha, ho!.. tbrrr... amă suită dealu... să ne maă odihnimă la umbră și să vă maă frec pe ochi.

Surugiū vesel, în câmp la soare
Eă cîte fete le întâlnesc
Preschimb cu ele glume ușoare
Și chiar din fugă le amețesc.

Ear când un dușman calea'mi atine
Îi dismierd faça cu șfichiș de foc,
Și când în țeară anul noă vine
La frațiř nostri, urez noroc.

(Poenesc ca în ajunul sfântului Vasile). Hăi, hăi! la mulți ani
cu fericire, să trăiți toti în unire... Hăi, hăi! să vă
fie casa casă și masa masă! hăi, hăi! Noroc bun și ve-
selie și 'mi faceți parte și mie... hăi, hăi!

(Cortina cade).

ION PAPUŞARIUL

ION PAPUSARIUL

CÂNTICEL COMIC

Cântat de D-nul Luchian, pe teatrul din Iași.

(Teatrul represintă un salon).

(Se aude afare strigând „*La păpușă, la păpușă*,“ apoi o gâlcévă între Ion Păpușariul și un comisar de poliție).

Comisarul. — Stați, mă! —

Ion. — Da ce este?

Comisarul. — Nu 'i voe să umblați cu păpușele și cu Irodiu.

Ion. — Dec!... altă basaconie acu!

Comisarul. — Haï la Poliție.

Ion. — Nu pune mâna, guleratule.

Comisarul. — Haide 'ti dic și nu lungi vorba.

Ion. — Atuncă s'agiungă tu...

Comisarul. — Pe dînsul, serjenți.

Ion. — Nu da, mă, nu da, că te...

Comisarul. — Pe dînsul.

(După un mic sgomot în care s'aude cădend și sdrobindu-se cușca cu păpușă, Ion intră șute, scărmănat, fără căciulă și cu cosciugul în mână).

Ion. — Dos la façă... Aici 'mī e scăparea... Măi! guleratu dracului!... reū m'o sgâltiit!... De abiea am putut scăpa cosciugu cu păpuş din ghiarele luſ... Cât pentru căciulă o cădut în luptă... fie, tot era s'o daū eū de pomană de sufletu bunicăi... povestea țiganuluſ... Auđi aşa? treceam pe lângă teatru ist mare cu teatru meu cel mic... căslegi nu's?... când imi ese înainte un epistat și numai de cât să mă 'nchidă la poliție, dicend că nu mai este voe de a găduca păpușele, după obiceiu vechiu. Mare poznă și minune!... Oare de ce s'o mânietu păpușele cele mari pe cele mici, de le prigonescă?... poate că vreū să aibă singure dreptu de a face să rîdă lumea... Ean, mai ști?

Lumea 'i plină de păpuş
 De tot soiul, mari și mici,
 Cu surtuce, cu mănuși,
 Că-anteriu și cu iſlici;
 Și 'ntre ele cât trăescă
 Se alungă, se prigonescă,
 Se îngelă, se pismuescă
 Și chiar se batjocorescă,
 Că 'să păpușă, păpușă lumestă
 Tot să stai să le privesti.

Una'í proastă și fudulă,
 Alta face cât o nulă,
 Alta are dinti de lup,
 Alta 'i chiar trintor de stup;
 Alta 'i mare patriot
 Cu limba, hăt, cât un cot,

Alta 'i viță de ciocoiu,
 Alta 'i coadă de strigoiu,
 Că 'să păpușă, păpușă lumești
 Tot să stai să le privești.

Păpușă, dar, ca Vasilachi țiganu, ca jupânu Leiba din târgu Cuculuș, și ca toate cele-l-alte dihăniș din cosciugu ista, cu deosebire numai că unele te fac să rîdă, și că cele-l-alte te fac să și plângă câte o dată.
(privind la cosciug) Sărmane păpușele, frumușele, curățele!... voî ați înveselită pe moși și strămoși noștri, ca pe niște oameni cu bunătatea 'n suflet și cu rîsu în față; dar acum lumea s'o posomorît, pare că 'i tot ninge și 'i plouă... în cât chiar veselia din câșlegă este oprită!... oare de unde să ne vie atâta spăsenie?... Om fi având poate multe păcate de rescumpărat... Mai știi?... Ei bine, dar până vomă agiunge a ne sfînti ca dracu când înbătrânește, ce fac ești, Ion Tătărașanu, cu betele păpușă?... doar să pun să le tragă clopoțele ca la cele multe obiceiuri strămoșești. — Parapanghelos, de-acum!

Am avut odinioară
 Dulce și frumoasă țeară.
 Acum țeara 'i jidovită
 și amar precupești.
 Parapanghelos!

Am avut, hăt, în vechime
 O vitează boerime.
 Acum rîdemă noi de noi
 Poreclindune ciocoii.
 Parapanghelos!

Oamenii de mai 'nainte
 Cereaū fapte, nu cuvinte.
 Acum credemū în palavre
 Şi ne certămū ca prin havre.
 Parapanghelos!

Ei trăiaū în veselie
 În belsug, în omenie.
 Ce-o rēmas? politichie
 Şi un dram de nebunie.
 Parapanghelos!

(Scoate păpușele pe rând și le privesce cu îndușoare).

Serмане пăпуșеле!... Се вѣ маи привесc o dată
 пăнă a nu вѣ perde... Eaca Vasilachi Tiganu, care-o
 furat curcanu. *Dabulichi șușmanda*, mergi de-acum
 de te 'ngroapă în cosciug, că nu 'ti mai este învoit a
 te primbla noaptea pe uliți cu lăutari și a intra prin
 casele oamenilor се le arăти ce 'i fudulia țigănească. Aи
 fost și tu când aи fost, pe când te hrăniaи cu balamış
 balmuș de la cumătra, și aveai 12 perine mari umplute
 cu frунđari, 12 mici umplute cu urzici și o dugheană
 în vîrfu Trisfetitelor. Dar acumă 'ti-aи 'nălțat neamu
 ca cioara 'n par; te-aи făcut Român de cei noи... pro-
 prietar!... Cată, doar ии fura cloșca de pe oă, și ии
 spêndura pe tată-tău, cetățene, c'apoï vaи de penele tale!

Pe când tu eraи țigan
 Tot prindeaи câte-un curcan.
 Acum ești cetățenos
 Mai baros și mai chiros.

Tanda, landa, măi balane,
 Ați agiuș Român, țigane;
 Cată să te lași de lene
 Ca să nu fiș smuls de pene.

Haï ūte la coșciug (aruncă păpușa și scoate alta). Eaca și jupânu Leiba din târgu Cucului cu balabusta; e frate cu Herșcu boccegiu cel din codru Herții. El vinde rachiū amestecat cu vitriol și cu ciomofaiū, și dacă se 'nbo-gătește, împrumută banii cu dobândă... eftin, eftin, numai o sută la unu. Rușii și Nemții l'o alungat de rău din țările lor și noi l'am primit de bun. Tot noi mai cu cap! Eată'l înbrăcat în pelea dracului, căci adă e sămbătă... *ghit sabăș*; toate dughenile 's inchise, orașu e pustiu fiind că jupânu Leiba o eşit la primblare cu balabusta pe la *gredini pubblici*, ca să asculte *mozichi*. Ei veă! dic deă!

- Balabustă, știu una, mă rog?
- Vuăs?
- Chind a fi tot tîrgu Ești a nostru, are se chintă muzichi jidovesc la gredina pubblici.
- Și ce a să chintă mă rog, Leibușor?
- A se chintă: Balabusti mititichi, dragu năeă, cum chintă jupânu Herșcu boccegiu.

La baltă Iudă, că vine dracu să te umfle...

(Aruncă pe jidov în coșciug și scoate un drac) Eată'l... are coarne ca cine-va și ca oare-cine, dar nu 'i tot-deauna negru la față, nu, el se schimbă ades ca să înșele mălesne, ucigă'l crucea!

Când e un domnișor
 Ce vinde la dreptate;
 Când un privighitor
 Care mereu tot bate;
 Când e un cămătar
 Care te calicesce;
 Când un prost gazetar
 Ce toate le hulește.

Când un lingușitor
 Ce te adimenește;
 Când un moștenitor
 Ce moartea îți dorește;
 Când Țuda vîndător
 Ce frații și prigonește;
 Când chiar un peștor
 Ce te căsătorește.

La ăiad spurcatule... (aruncă pe dracul și scoate șoareci cu o mătă). Eaca măța și cu șoareci, în pilda celor mici care și facă mendrile în țeară, când nu îi strunește nime. Vorba ceea: lipsește măța, șoareci își facă de cap; lipsescu câni de pază, te primbli prin sat fără băț, ca în satu lui Cremin. (joacă șoareci în palmă).

Unde îi măța să ne vadă
 Să ne vadă, să nu credă.

Bîz-z-z-z.

Măța îi dusă de acasă
 Șoareci se giocă pe masă.

Bîz-z-z-z.

Unde îi măța să ne vadă
 Cum amă luată casa 'n pradă.

Bîz-z-z-z.

Mâță 'i dusă din cămară
Noi săntemă stăpână în țeară.
Bîz-z-z-z.

La coșciug, lacomilor, că vine mâță (scoate un lup și o oaie).
Eaca lupu și oaie... Vai! săracă oaie! bună 'i vie,
bună 'i moartă, că 'i lânoasă, lăptoasă și de vreme-acasă.
Ce păcat numai că o mănâncă lupu!

Hei! de n'ar fi lupi colțoși pe lume, bine-ar mai
hălădui turmele! D'apo'i ce să facă? aşa 'i posnașa astă
de lume; unde 'i oaie, lupu nu lipsește; unde 'i slab,
e și tare; unde 'i român, e și lipitoare!

Vai! săracă oaie blândă,
Cum sătină lupii la pândă
Bîr, oiță, bîr,
Să te 'nșale, să te-apuce,
Să te rupă, să te 'mbuce.
Bîr, oiță, bîr.
Bucălae, vai de tine!
Tragi pe lume-ades rușine.
Bîr, oiță, bîr.
Chiăr de scapi să nu fi smulsă
Tot ești tunsă și ești mulsă.
Bîr, oiță, bîr.

La stână că vine lupu... (Scoate un Turc și un Cazac).
Eacă Turcu și Cazacu, Pilaf Aga și cu Moscov Ghiaur,
dușmană de moarte carii luaseră deprindere așă găuca
calu pe pământu nostru, de câte ori nu s'ajungeau cu
târgu. Noi Tătarășenii care, cum o dat Dumnedeo, avem
și noi o țiră de *politichie* și de *plapomație*, 'i-amă giu-

cată pe degite și 'i-amă pusă în cușca păpușelor; însă când vină Rușiă în țeară, facemă pe Cazac de taie capu Turcului, și din protivă, când vină Turciă, Pilaf Aga descăpătinează pe Moscov Ghiaur... Ce să facă? Trebuie să urlă cu lupi și să strigă la covrigă cu Covri... oții dacă vrei să încapi în lume. Haï și voî la coșciug că ne-amă saturată de păpușeri.

Aste 's, boeră D-voastră, păpușele cele vechi care le-amă apucată de la părință; dar au mai eșită și altele, de când cu mâncarea cea de Constituție... ce-a mai fi și aceea... Noi Tătărașenii le șicemă Lefegii!... Ci-că în timpurile de mult, pe când aveamă resboaie cu vecini noștri, era în țeară o ceată de ostași viteji, *nu eroi*, care mâncau carne de tatar. Nu 'i vorbă de dinși. Lefegii din țioa de astă-dă se hrănescă din leafă, se înăopă din *bugedul* țării, de aceea îi numimă lefegii. Eacă de pildă: (scoate pe rând mai multe păpuși și le arată).

Un silvicultor de codru — lefegiu.

Un conductor de drumu mare — lefegiu.

Șosele săntă, nu săntă, dar conductori posderie.

Un profesor de Mimică... sau nimică — lefegiu.

Un inspector de profesori — lefegiu.

Un inspector de inspectori — lefegiu.

Un percepto... priceput — lefegiu.

Un controlor de perceptori — lefegiu.

Un controlor de controlori — lefegiu.

Alt controlor de nu știu ce — lefegiu.

Un grădinar de pepinerie... Știu că o să se înmulțască de-acum pepenii în țeară.

Un custode de muzeuri, pinacotece, gliptotece, bibliotece și alte tece, care nică n'aș fostă nică s'aș pomenită! Și cei-lalți, și cei-lalți, și cei-lalți ca năsippu mării, și mai ales ca frunđa din codru.

(Se aude afară glasul comisariului strigând):

— Unde s'o ascuns păpușariul?

Na! mai ătă și altu... Mă caută ca să mă 'nchidă. Nu mă lăsați, oameni buni, că doar n'am făcut vre un rău că m'am ținut de obiceiurile strămoșesci, jucând păpușele în câșlegi.

Cușca de hârtie ce noi o purtăm
Strigând la păpușe cu glas sunător,
Este chiar teatrul micului popor
Și că-a noastre glume noi îl desfătăm.

N'avemă primadone, nu avem tenori
Nu jucămă la drame și opere mari.
Avemă păpușele în loc de actori
Și 'n loc de orchestra, doi bieți läutari.

Lăsați-ne 'n pace să ne veselimă
După obiceiul cel înbărănit,
Ca să nu ajungemă noi, Români, să fimă
Un neam trist, cu ură, și posomorit.

(Comisariul sgâlție ușa din fund și dice):

„Aici trebuie să fie hoțul.“

Na! că m'ajunge păcatul... Unde să m'ascund? (aleargă în dreapta și în stânga, spărat) Cole! ba cole! (arătând locul sufforu-lui) Ba cole în bisuniea asta (se bagă sub scenă). În coșciug și tu, Ioane; Parapanghelos!

(Dispare. — Cortina cade).

CUCOANA CHIRITĂ

IN VOIAGIU

CUCOANA CHIRITĂ ÎN VOIAGIU

CÂNTICEL COMIC

Cântat de D-nul Milo, pe teatrul din Bucurescī.

(Teatrul represintă un salon).

Chirita (în costum ridicol de voiagiu, intră sburdalnic. Ea poartă malacof esagerat, tocă de catifea neagră cu floră, pene și cordele stacoșii etc.)

(Ea cântă pe aria: Royal tambour).

Eată-mă's ! am sosit
Dintr'o călătorie
În care-am pătimit
O sută de șotii și o mie.
Dar, deă, nu mă căesc,
Nu'mă pasă de nimică;
Eă săint sdragon și mă numesc
Chirita cea voinică.
Ce voiagiu minunat !
Ce frumos m'am primblat !
În urmă-mă am lăsat
Un nume lăudat.

Plecăciune, boeri, (se închină). De mult nu ne-amă văduț. Sănătoși ! . . . Dar cucoanele ? și copiii ? bine ? Mă bucur. And ? și mie precum videți îmi merge de minune...

sărut ochișorii. (se întoarce în loc de să arată talia). Am fost la Paris de mă-am aşedat plodu la scoală ca să învețe politica, pentru că 'n dia de astăzi, la noi, un om ce nu știe politica, nu plătește nicăi chiar cât jilțul cel stricat care s'ă vândut cu doba la Bucurescă pentru plată de imposit... el e un mobil de prisos... Si cu prilejul acesta m'am folosit și eu ca să văd lumea cea mare, că măță crede?... Mă mucedisem la ţeară, la Bîrzoenă... De la o vreme îmi venise stenahorie și ipohondrie; aşa dar... nu mă uită vorba... într-o dimineață, pe la toacă, după ce m'am cotorosit de Aristiță și de Calipsiță, mă-am luat catrafusele și am spălat putina!... Soțul meu, paharnicu Bîrzoiu, cam cârnia din nas, dar l'am sărutat între sprincene, după obicei; și l'am lăsat cu buza umflată... Uff!... M'am dus la Galați cu trăsura mea cea galbenă, și cum am ajuns, nicăi una nicăi doă... țup în vapor, Guliță țup după mine, Ioana țiganca țup după Guliță, și vorba ceea, cu cățel cu... am plecat!!!

Doamne! boeră d-voastră, minunat lucru și vaporul!... Să veți și să nu credi... Auți d-ta? Merge focu pe apă ca în vremea halimalei. D'apoī salonuri, d'apoī zafeturi, d'apoī căpitani!... bată'l norocu că mare nostrumăior mai era, pușchiu! (în tăină). Să vă spun una? Soțul meu nu și pe aice?... Mă-a făcut curte, berbantu, tot drumul și, deu, între noi să rămăie... dacă nu mă-ar fi fost de ighemonicon, mai că... mai că...

Un glas de la galerie. — Aferim, Cucoană Chiriță!

Chiriță (adresându-se cătră capelmaistru). D'apoī cum socotiți domnule? Chiriță nu se dă cu una cu doă. (cătră public).

În sfîrșit... nu 'ti uîta vorba... am ajuns la Beligrad... Când la Beligrad întreb pe căpitanu: *Monsiu* căpitan, *je vu pri*, aice 'i Viena? — El îmi răspunde zimbind: Ba nu, Madam, aice 'i Beligradul. — *Mersi monșer...* nu poți crede ce bine 'mî pare că m'am învrednicit să vîd Beligradu cu ochi, că mare mult am audit pe bărbatu meu pomenind de el. — După Beligrad am sosit la Rușava... Când acolo, vameșii de la hotar incepă a cotrobăi prin lădile mele ca în vremea volintirilor, și daău peste o cutie cu țiri svîntați ce'i luasem la drum.

— *Fuč tařel!* Ce 'i asta?... strigă căprariu.

— Ce să fie, domnule? Ea țiri... Eū postesc Mercurea și Vinerea și metahirisesc sărături de când pătimesc de rast.

— *Vas* rast? Asta 'i pudoare mare la d-ta; trebuie plătești vama. Și îndată, s'o adunată vr'o trei șoacăte ca să hotărască, dacă se cuvinea să 'mî iee vamă ca pentru pești, ori ca pentru mirodenii. În sfîrșit am dat ce le-aă plăcută și mi-am cătat de drum.

De-acolo am urmat
 Prin țeara cea nemțească,
 Și 'n Peșta am mâncat
 Mâncat paprică ungurească.
 Apoi în drum de fer
 Snindu-mă în grabă,
 Am voăgiat c'un cavaler,
 Un baron prea de treabă...
 Ce voăgiu minunat!
 Ce frumos m'am primblat!
 În urmă-mă am lăsat
 Un nume lăadat.

Fosta 'ti cu drumu de fer, boeră d-voastră? Ei! apoi

ce mai ăștepi? Să juri că Neamțu îi cu dracu... Sfinte Panteleimoane!... te duci ca vîntu și ca gându, ca în povești; cât aș plecați aș și ajuns, ba și-a călătoria cu mine, mă încredințați *auf Ehre*, că în Anglia drumu de fer merge așa de iute că sosește până a nu pleca. Bată'l vîntu de Baron! Mare ghiduș era și năștim! (în târnă). Și el să cercat să mă curtenească o bucată de drum, dar geaba... năo *catartosit* să mă scoată din minte... Cum?... Nu credeți?... Alei! Dar să n-am parte de Birzoiu dacă vă ascund ceva... Ba și-a să vedeați: trecând odată pe sub o hrubă lungă care îi dă tunel, și găsindu-ne prin întuneric, șoacăța de baron să-o întîns botu ca să mă sărute... Vai! mânca'ar moliile!... Când îi-am tras un pumn, o făcut hîc și o căduț de-a rostogolu în cel-a-alt colț a vagonului.

Glasul de la galerie. — Aferim Birzoaie!

Chirița (cătră capelmaistru). Așa să știți, domnule. (cătră public). Baronu, rușinat să vede de acest *tropos*, să o coborât la cea antea stație și o dispărut... împreună cu săcușorul meu de voiaj... haït! mi'l șterse potlogaru drept suvenir... bunătate de săcușor cusut de copile, cu un turc călare de-o parte și cu un *andenken* din dos... Cum vă pare așa bazaconie? te mai încrezi în baroni de drumu mare?... Dar asta nu îi nimica, pe lângă ce mi s'a întemplat în urmă. Plodu cel de Guliță se cobora la toate stațiile... Copil nu îi, mă rog?... îl trimiteam cu Ioana țiganca pentru ca să nu se prăpădească; când aproape de Viena aștept să se întoarcă în vagon... nu vine. Conductoru închide oblonul, clopotu de la stație

sună de trii ori, mașina șueră, trenu se pune în mișcare, și Guliță nu ȿ... Sfinte Pantaleimoane! era să turbez... Scot capu pe fereastră și incep a striga: „Guliță! Ioană! cioară! dimone! tufă... Monsiu conductor stăi, oprește, ține caii!“ Aș! nime n'audea. Daŭ să deschid oblonu, nu pot; daŭ să sar pe fereastră, nu încap. Atunci par că mi s'o luată viaderile și de-o dată am cădut lată pe perine, am leșinat... Când ne-amu trezită, eramu sosiți la Viena. Alerg la Poliție, răcnesc, îmi smulg pĕru, mĕ bocesc păna ce d-nu Polițmaistru mĕ încredințază, că va face toate chipurile ca să 'mă găsască odoru, și că mi l'o aduce chiar cu telegrafu. Ei!... închipuiti-vă, boeră, că fără a mai da leturghie la Sfântu Mina, Guliță și Ioana sosescu bună teferă în desără la otel. Ah! Dumnezeule, când ȿ-am văđut, era să nebunesc de bucurie, și în prima furie am tras trii palme țigancei, precum și lui jupânu Guliță ȿ-am făcut o morișcă în chică, ca să le pun minte... Halal de țerile care aŭ drumură de fer!.. ele, după cum dicea baronu, aŭ aripă de sboară iute pe calea *progresivulu*, dar cât pentru cele-l-alte, cum e țeara noastră, de pildă, sănăciunte și oloage, sărmanele!

Glasul de la galerie. — Aferim Chiriță!

Chirița (cătră capelmaistru). Ba nu, deă, adică nu ȿ-așa?

În Viena m'am primblat
 La Hițing și pe Grabe
 C'un ténér delicat
 Ce ȿ-i dică *Her Graf von Kleine-Schwabe*.
 S'apoī în spre Paris
 Am plecat cu grăbire,
 Căci Parisu ȿ-i un paradis
 Plin de adimenire.

Ce voîagiu minunat!
 Ce frumos m'am primblat!
 În urmă-mă am lăsat
 Un nume lăudat.

În sfîrșit am sosit la Paris, în patria lui *Monsiu Sarlă!*... Știți, *Monsiu Sarlă* care o fost dascalu lui Guliță... În Paris! minunea minunelor! târgu Vavilonuluț din dilele noastre! Am ajuns noaptea și am tras la un otel din ulița: *Geofroi Marie*, adică: Mi'î frig Marghioală... A doua zi l'am infundat pe Guliță într'un pansion, și am remas liberă, de capu meu. Ha... a... alal de cine îi tânăr și are bană mulțî! Acolo îi pămîntu făgăduinței cel din scriptură; numai un lucru e cam supărător: toate se vîndă cu porția, și porțiile's mici de tot, ca de pomană. De pildă ceri un biftec? îți aducă o fărîmă de friptură mare cât un irmilic, ba âncă și aceea crudă... căcă îngлизască... Cieri raci? Îți aducă vr'o doi răcușori în șepte lună, chirciți, oftigoși, ca vaî de ei!... Cât despre bucate de cele sănătoase ca la noi, precum: musaca, capama, ciulama, baclava, cheschet... nică nu se pomenește... Însă nu face nimică... Parisu nu are seamăn pe fața pămîntului, și pot țe dice că nică chiar Bucuresciul nu'l întrece... adică să fimă dreptă... nu'l întrece. Ce nu găsești în el? galerii de museuri vreă? aî; monumenturi vreă? aî; teatruri vreă? aî; pasagiuri române ca la Bucuresci vreă? aî. *Che ta lipa.* Eă nu le-amă visitată nică pe unele, nică pe altele, pentru că am avut de umblat pe la magasîi de marșande de modă.

Am fost la Madam Desal și la Madam Fovel, de mă-am

comendat tualete pe datorie... Le-oiū plăti și eū când orū plăti și cele-l-alte cucoane care le-o rămasă datoare... (în tașnă). Și știți una? săntă cam multe... aşa de multe, în cât croitoresele o hotărît să nu mai facă credit compatrioatelor. Cam rușine, dar ce'mi pasă? Eū tualetele le-am pus la mână și am și fantacsit cu dinsele la baluri, la Mabil... Ah! frățiorilor, ce juvaer de grădină'ī Mabilu! ce adunare elegantă întâlnești în ea!.. Nu era seară să nu mă duc acolo la petrecere... ba âncă am jucat și cancanu.

Glasul de la galerie. — Aș! Aferim Chiriță.

Chirița. — *Mersi...* Acolo am făcut cunoștință cu o mulțime de contese și de prințese: contesa Frizet, prințesa Rigolbos, marhezul Brididi, marșalu Șicar, duca Șicocandar, ba âncă am întâlnit și o clăe de boeri și cucoane de la noi, precum de pildă: Aud? să nu le numesc? fie!.. Dar din toți cine era mai cu haz, era d-nu Agachi Flutur, un berbant în doi peră, care o fost și volintir la Ipsilant. Cu dinsu făceam supe la cafeneaoa englizască, pe bulivar. Ce rișete, ce chicote! Flutur mi-a compus și un cântic... Să vă'l spun? bucuros, dar să rămâne între noi, vă rog, ca să nu afle dumnealui. Eată'l... ascultați:

(Chirița cântă următoarele cupleturi și joacă un pas de cancan la sfîrșitul fiecărui cuplet).

(Arie de Offenbach).

Vivat mândră Chirițoae!

Vivat spanchiea de Bîrzoae!

Oae, oae, oae, oae, oae, oae.

În amoruri să trăească
Lumea 'ntreagă să părlească,
Ească, ească, ească, ească, ească, ească, ească.

Tra, la, la, la, la, la, la, la,
Sa și Chirițo 'n joc.
Tra, la, la, la, la, la, la, la,
Sa mereu cu foc.

Chirițoaea 'i sprincenată
Să ca un balon umflată,
Lată, lată, lată, lată, lată, lată.
Elegantă și frumoasă,
Armazoancă, amoroasă,
Roasă, roasă, roasă, roasă, roasă, roasă.
Tra, la, la, la, etc.

Chirițoaea 'i din natură
Gingașă peste măsură.
Sură, sură, sură, sură, sură, sură, 'sură,
Ea cu ochiul te atrage
Să pe șfară-apoi te trage.
Rage, rage, rage, rage, rage, rage, rage.
Tra, la, la, la, etc.

Chirițoaea cea ușoară
Are-o inimă fecioară
Cioară, cioară, cioară, cioară, cioară, cioară,
Ea te leagă și te 'ncurcă
De nicăi draenii te discurcă,
Curcă, curcă, curcă, curcă, curcă, curcă, curcă,
Tra, la, la, la, etc.

Glasul de la galerie (entuziasmat.) Aferim! Aferim!
Aferim! Chirițoaea mea!

Chirița (spăriată.) Va' de mine!... că' dumnealui! (fuge).
(Cortina cade).

BARBU LAUTARIUL

BARBU LAUTARIUL

CÂNTICEL COMIC

Cântat de D-nul Milo, pe teatrul din Bucurescă.

(Teatrul reprezintă un salon. — La ridicarea cortinei un taraf de lăutară începe a suna un cântic vechiu din dosul ușii din fund. Barbu lăutarul este înbrăcat cu anteriu și găubea vechie; el poartă pe cap o jumătate de ișlic cu fund verde).

Un glas. — (dintre culise) Lipsiți de-aici, balaurilor!

Barbu. — Ean lasă, jupâne vataje! Aşa să trăești, că boeriu ne-o chiemată să ță cîntămă de dia lui!

Un glas. — Minciuni! boeriului nu ță placă țirliiturile țigănești! Haă, cărați-vă!

(Lăutară se oprescă).

Barbu. — (deschidând ușa cu sfială) Dee!... Dacă eă sint Barbu lăutarul cunoscut în toată țeara Moldovii... cum o să mă dai afară?... Mai stăi să grăesc doă vorbe cu boeriu! (intră și și se otează ișlicul) Eaca!... Aice ță adunare mare! și adunare fără Barbu, starostele de lăutară, nu se poate! (se închină publicului) Aşa ță, boeră d-voastră, că nu vă lasă inima să mă dai pe scări, pe mine Barbu

cel bětrân, care am cântat la nunțile și la mesele părintilor d-voastră? (intorcându-se spre ușă) Ei! apoī ce mai dîrdiește guleratu cel de ciocoiu? (chiamă doī scripcari și un lăutar cu nașul). Veniți încoace, măi, cei cu scripcele și cu naiu, ear cei cu trîmbițele să meargă la paharnicu Surdulea!... (intră lăutarii) — Doamne sfinte și părinte!.. în ce vremi am măi ajuns!.. Înainte mă rugă să merg pe la casele boerești, și acum mi se mucește cobza sub benis!.. Cine ar dice vădendu-mă, că eū am fost lautarul Domnilor!.. Hei!.. hei!.. (cântă)

Eū sînt Barbu lăutariul,
 Starostele și cobzariul,
 Ce-am cântat pe la Domniș
 și la măndre cununii.
 Cobza mea o fost vestită,
 Veac întreg o fost cinstită
 De boerii de pe-aici
 Ba și chiar de venetici!

Of, of, of! 'mă aduc aminte,
 Of, of, of! că măi 'nainte
 Nică un chieft nu se făcea
 Fără astă cobz'a mea.
 Dar acum, acum, vaî mie!
 De când lumea 'i cu nemție
 Nu măi am în lume glas
 Si pe uliți am rămas!

Aşa, aşa, păcatele mele! Vremea vremuesce, bětrâniș se ducă, obiceiurile se prefacă, oamenii se schimbă, cântecile se schimonosesc și lăutarii moră de foame!.. Hei!..

în vremea boerilor cu iſlic și cu anteriū ca mine, ce de mai veselii! ce bancheturi! Când se căftănia vre un boer, se ducea bărbier-baſa de 'l rădea cu bricile cele de mărgean în cerdacu casii, și eū mě duceam la el cu tarafu meū de 'i diceam: „Si la mai mare, vere!..“

El îmi umplea fesu de galbini și eū iſ cântam, după cum se obiciuia pe atunci:

CÂNTEC VECIŪ

Chiū! și vivat fericit!
Boeriul s'o căftănit
Chiū, chiū, chiū și ha, ha, ha,
Trăească Măriea sa!

Cât iſ sede de frumos
Cu șalvari de merinos!
Chiū, chiū, chiū, etc.

Cū-anteriū de citarea
Și cu fes de Indernea,
Chi, chiū, chiū, etc.

Gu șal verde de pambriū
Și beniș portocaliu,
Chiū, chiū, chiū, etc.

Par' că 'i Paşa din Rușciuc,
Când bea cafea și ciubuc!
Chiū, chiū, chiū și ha, ha, ha,
Trăească Măriea sa!

D'apoī la nunți!... Măiculița mea!... ce de mai zai-fetur!...

Tinea nunta câte o săptămână tot în chiote și 'n chicote! În curte oamenii frigeauă boi întregi în frigări și desfundaă la poloboace cu vin de Cotnariu, în vreme ce arnăuți trăgeauă din pistoale... Ear boerii, sus, beau vutce cu fesurile și cu papuci cu coanelor... Dacă era cucoana înbrăcată cu rochie vișinie, boeriu bea vișinap în dragostea ei; de era cu rochie galbenă, vutcă pe cursă, limonie; și apoi din vreme în vreme și anina poalele anteriusului în briu, își asvirlea papuci, de rămânea numai în mestii, și giuca parola sau cordeoa... Mai pe urmă aș giucată mazurca cu Rușii, valțu cu Nemții, și acum cadrilu cu Franțuzii!... Dumnedeoști ce-oru mai giuca mâne!... Cât pentru mine... mă videa Dumnedeoști!... boerii se apucau de umpleauă un pahar mare cu vin și cu galbini și mi 'l puneauă la gură... Eș il dam pe gât în sănătatea miresei și 'i cântam:

(Cântic vechiu însoțit de lăutari).

Lado, Lado, nu mai plângă
 Că la maică-ta te-oii duce
 Când a face plopul pere
 Si răchita vișinile
 Si restul mugurele! etc. etc.

D'apoï âncă alta!... Când se întimpla de se îndrăgea vre un cuconas de o cuconiță și vrea să 'i spue aleanu sufletulu, socotită că 'i scriea răvășele franțuzești ca în țioa de astă-dă?... Așa!... Mă punea pe mine de cântam nopti întregi pe sub ferestrele ei, și în vreme ce cuconasu sta frumos în trăsură de-o parte la colțu

zidulu'i, eă chiuăam și oftam în locu luă pănă mi se usca gătița... „Oftează, Barbule!“ striga cuconăsu și eă trăgeam niște ahturi de se stîrniau toți câni mahalalei!... Ean aşa:*

CÂNTEC VECIŪ

Arde-ar rochița pe tine
Cum arde inima 'n mine!
Să te ardă, să te frigă,
Dor de mine să te-agăungă!
Ah!...

Sau istalalt:

Ah! tu dormă, dormirea moartă
Și eă fac venin la poartă!... Ah!

Vorbă să fie!... Boeriu trăgea căubuc în vremea asta și sta cu ochi holbați la fereastra cuconiței... Rîdești, domnia-voastră? vă pare de sănătă?... Poate! dar cum era pe-atuncea, bine era, că luă Barbu 'i curgea și laptele în pasat și galbini în cobză!... Acum nu mai placă cânticele vechi, nu mai suntă de modă, că s'o subțiet lumea!... Am fost silit la bătrânețe să învăț cântice nouă, de cele de la fteatru, de la operă, adică de cele opărîte... ca aista de pildă:

(Arie din Rigoletto : La donna e mobile)

Lado na mobile
C'al' luă Leventi.
Nene Ascenti
Ediș pin ceriū.

Tronc! se potrivește ca nuca 'n părete!... Vă întreb, boeră d-voastră, nu erau mai frumoase cânticele

noastre cele creștinescă? precum: *Doîna, vîersu luî Bujor, sub poale de codru verde?*.. De! unde se mai pomenește de-al-de-astea prin orașe!.. Numaî pe la țeară dacă se mai trecă!.. Acolo număî o rămas să ne căstigămă hrana, noi lăutarii... pe la horele românilor, unde facem să saie opinca 'n sus!.. Eacă de pildă: să dicem că s'o întins o horă, cât casa asta de mare. Flăcăii staă însirați de giur împregiu strîngîndu-se cu fetele de mâni, și noi lăutarii prinși în mijlocu horei, le cîntămă, ean aşa:

(Toți lăutarii pornescă cu pas ţute de incungîură salonul, sunând o horă. Barbu urmărește cu cobza, cîntă:)

Leleo rosie la obraz
 Lelițo, lelițo fa!
 Floricică din pîrlaz,
 Lelițo, lelițo fa!
 Ce folos că ești frumoasă
 Lelițo, lelițo fa!
 și la cap căpățînoasă.
 Lelițo, lelițo fa!
 Ești dragă flăcăilor,
 Lelițo, lelițo fa!
 Ca buhna găinilor.
 Lelițo, lelițo fa!
 Strîngîți, leleo, buzele,
 Lelițo, lelițo fa!
 Că le pișcă muștele.
 Lelițo, lelițo fa!
 Strîngîți, leleo, buzele,
 Lelițo, lelițo fa!
 Că se vîdă fasolele,
 Lelițo, lelițo fa!

Stați, măi, c'am obosit!... Sărmane bîete Barbule! aî agiuns cal de postă împregiuru horii, de unde înainte le diceaï boeriloră *vere*... fie!... În calte mě mângâiu, că m'o învrednicit Dumnezeu să înveselesc cu cobza mea o lume întreagă! (căutând la cobză cu jale) Dragă cobzișoară!... bune dile amă petrecută amêndoï... Multă vreme 'mă-aî ținut isonu numai intr'o strună!... (oftează) De-acum ne-o venit și noă rîndu de ducă cu cele multe obiceiuri vechi de ale tării!... (ștergându-și ochii) Hai, drăgușa mea, să mulțămim cu se cuvine, că ne-amă petrecut veacul în această țeară bună și mănoasă care o desrobit țigani!

Dragă boeri de lumea nouă!
Dioa bună vă dic voă.
Eă mă duc, mă prăpădesc
Ca un cântic bătrânesc!

Ah! gândiți c'am fost o dată
Glasul lumei desfătată,
Și 'nchinate câte-un pahar
Lui biet Barbu lăutar!

(Barbu cu taraful pleacă sunând un cântic vechiu).

(Cortina cade).

PARAPONISITUL

PARAPONISITUL

CÂNTICEL COMIC

Cântat de D-nul Milo, pe teatrul din Bucurescă.

Paraponisitul (intră pe scenă foarte posomorit, se primblă of-

tând, se opresce în fața publiculu, elatină din cap și apoi dice:)

Cu dreptu' i?... frumosu' i?... Toată lumea în slujbă,
afară de cât mine!... Apoi să nu fiu paraponisit?... ba
să fiu... și sint!...

Sint paraponisit
Caci mě věd părásit
Nemetahirisit
Si neschivernisit...
De n'aši fi procopisit,
De n'aši fi prahtisit,
Nimic n'aši fi găsit
De pretinderisit;
Dar sint gramatisit
Si sintagmatisit,
Patriot, iscusit
Si chiar buiurdisisit...
Deci fiind părásit,
Adiaforisit,
Fiind chiar blendisit,
Sint paraponisit!

Și poate că n'am dreptate!.. Adică, mă rog, de ce să se hrănească o mulțime de trintorî, pe lângă albine, din mierea budgetului și ești să fac zimbre de-oparte?.. Ați doar nu's și ești pămîntean simpatriot? N'am mai slujit ești țării?.. Mi 'i plin sinu de atestaturi... Eaca... (scoate un teanc de hârtie.) Eacă teșcherele și din vremea Turcilor și din vremea Rușilor și din vremea Nemților... Tot cu pajure împărătești... Poftim de ascultați: (deschide o hârtie și citește). „Pol oca icri tescuite, 30 dramuri sachiz...“ Nu'i asta (deschide altă hârtie) „Mați ântări nu lipesc și cerceta despre întregimea fericirei.“ Nică asta... Mă-am uitat ochelarii și nu ved bine... dar *telos pandon*, eacă dovedești gospod despre destoînicia mea. — Am avut a face cu împărății, ești Nae Postuleanu, care dacă n'am și decorațiile, este că nu mă-ai dată, și cu toate aceste nu pot găsi o slujbuliță cât de mică în patriea mea!.. Cu dreptu 'i? frumosu 'i? Am alergat, m'am rugat... aş! Vorba ceea: geaba vii, geaba te duci, nu mai rupi niște papuci... Pe la toate Ministeriele mi s'a răspuns, că îndată ce va fi un loc vacant... Ce, Doamne eartă-mă! loc vacant?.. că pe toată țaria se deschid locuri nouă, încât să ar putea crede că țara românească e locuită numai de amploați.

Avem prefecti
și sub-prefecti
și arhitecti
Foarte perfecti.
Avem notari
și arhivară

Si chiar primari
 Bună căturari.
 Si easieri
 Si ingineri
 Si grefieri
 Si consilieri
 Si presidenți
 Viț-presidenți,
 Si permanenti
 Toți ecseleńti.
 Avem *bujori*
 De perceptori,
 Si preceptori
 Si controlorii.
 Judecători,
 Silvicultori,
 Espeditori,
 Si conductori.
 Si inspectori
 Sub-inspectori,
 Si inspectori
 De inspectori.
 Într'un cuvînt
 Români și sunt
 Toți candidați
 De amploiați.

(oftând). Toți. toți afară de mine!.. Cu dreptul? frumosu'?'.. Bine, dacă aș fi fost vre odată oposant, înțeleg să fiu *catastricsit*, cu toate că nicăi atunci nu s'ar cuveni... dar însfîrșit să dicem... Însă martur mi' sfântu mucenic Evdochim, că de și m'am abonarisit la masa paraponișilor, nu vra să dic că m'am lepădat de

hristoitie, că m'am zavergisit, că m'am făcut, ena mu che ena su cu corifentii tarafului, căci nu 'i fac haž.

(Arie finală din Chirița în provincie).

Unul tot dice că-i tabachere
Plină, ticsită de un tabac,
Ce multor nasuri de 'nalte sfere
Poate să vie curând de hac.

Altul, în mână că-o pană seacă
Strigă că 'i singur brav pe pămînt,
Și că e gata resbel să facă
Cu lumea 'ntreagă, cu mori de vînt.

Altul pretinde că 'n Românie
Soarele-Unirei el l'a aprins
Și căt 'i-abate să nu mai fie,
Sufă și 'ndată soarele 'i stins.

Altul se plângă că țeara pere,
Că tot progresul a stat pe loc
De când el nu mai e la putere
Ca să'l conducă... într'un noroc.

Alții în visuri de înălțare
Se plângă de-oparte cu ah și vah!
Că mereu sufără de-o boală mare...
Căci tronul țeriș le stă 'n stomah.

Ești unu, slavă Domnulu! sănătate de asemenea *zai-flăc*, dar nu pot să nu pătimesc, când mă văd lepădat ca un vatrar în lunile de vară... Cu dreptu'?' frumosu'?'... De unde am fost ce-am fost, să ajung să fi ce sănătate!...

și astă când?... Când toți Românișintă de-o potrivă dinaintea budgetului, când toți așă dreptul prin urmare a se îndulci de el... Ah! ah! nu mă-ar fi ciudă în calte dacă n'asă fi om pacnic și cu sevas cătră mai mari mei, dar aşă, stață de-o parte și nu mă amestec nică o dată în filonichiile de la masa paraponișilor... Eacă de pildă a seară :

Uniș dintr'înșiș cereaș reforme,
Reforme 'n toate ca din topor;
În procedură, în legă, în forme,
Chiar în sistemul reformator.

Altii cu față posomorită
Oftând mult jalnic, le răspundeau
Că 'n țeara noastră nepregătită
Oră ce reformă, e formă rea.

Dicând că 'n lume toate se schimbă,
Uniș cu hapsa cereaș schimbări
În instituții, în școli, în limbă,
În starea țării... și 'n alte stări.

Altii atunce cu 'nfiorare
Schimbându'să față, strigaș mereu,
Că din schimbare tot în schimbare
Binele-adese se schimbă 'n rău.

Uniș contr'altii porniști de moarte
Vrând să se-arăte bună patrioții,
Cu vorbe groase se luptău foarte
Și'să dau porecle de patri-hoți.

Dar unii și-alții se acordără
 Într'o unire și într'un rost
 Că toate-ar merge bine în țeară
 Ei dac'ar prinde câte un post.

Postu săracu!.. el te îngrașă, el te slăbesce, el e
 ținta celor mai mulți din creștini noștri, și deu! nu
 știu dacă în țioa de astă-dăi ei se ținu de postu mare
 și de postu Sân-Petrulu, dar știu că se ținu grapă de
 postu săn—Budgetulu... Dovadă că fie-care cetățean are
 hambuționul să se jertfească pe altarul patriei, făcându-se
 roată la carul Statulu, precum se dice... Un car cu
 mihi de mii de roți, cum să nu meargă bine și răpide?
 Tocmai de aceea și eu unul aş vrea să mă fac roată,
 căci mă simt cu schițe sănătoase, mai cu seamă de când
 am luat lecții de limba cea nouă, de la vestitul dascal
 Kir Trifonius Petringelus. — Mi se impu...tase că n'ăș
 cunoaște slovele latinești și troposul obicinuit astă-dăi prin
 canceleri. (scoate o hârtie). Vă rog să judecați dacă m'a pro-
 copsis îndestul Kir Trifonius Petringelus.

(Citesc).

*Petițiune sau petitione, sau peticiune, după plăce-
 rea Ministrului.*

Esselență!

Așa precum Pronia providențiale a aprins o nouă
 constelație pe celul României ce 'l ăzică Convențiune
 sau Convențione, sau Convenciune... tot după placerea

EsseleŃtiei voastre... la care cu deplin respect am avut proeres aī aduce a mea profundă consideraŃiune, Ńione saū ciune, precum uzul obicăuit cere; nu mai niŃel aşa precum eū am fost etern devotat Guvernului ocârmuirei, precum EsseleŃia voastră poate lua o pliroforiŃiune din atestaŃiunile alăturate pe lângă această suplicantă peticiune, conform uzuluŃ aceluŃ constituŃionale din mai sus deja Ńisa respectivă ConvenŃione; aşa precum earăşti am fost unul din corisenŃii liberalismosuluŃ şi m'am îndulcit în profundul sufletuluŃ de serbuŃcă... ba, de serbarea regimentuluŃ constituŃionale, datî'mi voie să ieū permisiune a'mi recomenda meritele pe altarul patriei spre a fi integrat în vre un cerbiciu public, unde cu ceilalŃi aī mei simpatrioŃi, să am şi eū slava glorioasă a mē îngiuga la carul StatuluŃ cu deplină amoare patrioticescă şi iubire de patrie, cu care rog pe EsseleŃia voastră a recepe asigurăciunea încredinŃărei a profundei consideraŃiuni cu care am onoare a mē confesa al EsseleŃiei voastre cel mai apt intru acŃiunea la care veŃi ordona ca să fiu ordonat.

Umilit şi respectiv cerb. „Nae Postuleanu.“

Fost amploŃat al ocârmuirilor trecute.

Ei?.. ce diceŃi?.. spuneŃi drept, că nu mē supér de lăude... CunoasteŃi multe condee carele se poatē isvodi aşa de ŃunŃurliuŃ?.. Ei!.. miŃi crede? N'am catartosit însă a isbuti ca să mē rēnduiască secretar la vre un Minis-

ter... Cu dreptu'ī?... frumosu'ī?... Apoī sě nu fiū paraponisit?... ba sě fiū... și sînt!

Sint paraponisit
 Căci mě věd părăsit,
 Nemetaherisit,
 Si neschivirnisit.
 De n'ași fi procopisit,
 De n'ași fi prahjisit,
 Nimic n'ași fi găsit
 De pretinderisit;
 Dar sint gramatisit,
 Sint sintagmatisit.
 Patriot, исcusit,
 Si chiar buiurdisisit.
 Deci fiind părăsit,
 Adiaforisit,
 Fiind chiar blendisisit,
 Sint paraponisit.

(Se duce măhnit și oftând).

(Cortina cade).

KERA NASTASIA

SAU

MANIA PENSIILOR

KERA NASTASIA

SAU

M A N I A P E N S I I L O R

CÂNTICEL COMIC

Cântat de D-nul Milo, pe teatrul din Bucuresci.

(Teatrul represintă un salon).

Kera Nastasia, (întră, căutând pe cine-va în sala teatrului. Ea poartă fes alb, testemel cu fliong, paftale, și ține în brace o mătă.)

Aice-ř? Unde Doamne eartă-mě, să fie?.. il cat ca earba de leac... Ha! eată'l colo în fund... (se încină la o persoană din fundul său). Cu plecăciune, cucoane... cucoane... mě eartă că ţi-am uſtat numele... sint cam uſtită de când răsmerița Volintirilor... m'ař spărieată niște Eniceri de-ař lui Kuciuc-Ahmed, mânca'ř-ar pîrdalnicu!.. și încă tocmai atunci cumnatu meř, paharnicu Bursuflescu era Gostinar și căđuse în dropică... Eř! řtiř, beicache, cu ce l'am doftorit eř? cu rînză de dropie arsă

și pisată în zamă de cucută... Aud?... (scotând o hârtie) îți aduc o terfeloagă de jalbă pentru pensie, ca toată lumea, pentru că se vedă d-ta; protopopul Ion m'a sfătuit părintește, ca să-mi cer dreptul de la stăpânire, fiind că mai an țerț, pe la Bobotează, mă dusesem în mahala să văd pe cucoana Despea care era lehusă, și să-i hărăcsesc plodul... Când să intru pe poartă, sară de-o dată niște câni la mine... apuca'ți-ar jigăraea!... să mă mănușe!... Tip, cad, leșin, și când mă trezesc, mă trezesc cu friguri... Aud?... aşa se vede... Apoi dă!... vorba ceea: Adăi tare, mâne mare, poimâne pe spinare, adică alivanta, după cum spunea un sofologhiotatos cunoscut, reposatu Dună... și tocmai pentru aceea am venit să te rog, beicache, ca să-ți facă o pomană și cu mine să mă pună în pensie, ca pe cei mulți... că helbet!... poate să ai și d-ta vr'odată nevoie să te descânte bunica de diochiu, sau să-ți cat în cărți de vr'o slujbuliță, ca mai an țerț, când te dedeseră afară pentru niște bani ce lipsău.

Ca toată lumea și ești vroiesc
Din pensioară să mă hrănesc,
Căci nu e 'n lume mai dulce hrană
De cât aceea ce 'i din pomană.

Pensia grasă este un dar
Ce'ști cade 'n gură ca un zahar;
Deci ca să-ți cadă pensia 'ndată,
Fii tot-deauna gură cascată.

Aud?... mă întrebă, beimu, dacă am drepturi la pensie?

Cum sě nu am, dragu bunică!.. Lasă ca's din oameni,
 lasă că's cunoscută de toți boerii... puteți întreba și pe
 kir Costea... dar apoī săt și văduvă de trei bărbați...
 trei! tot unu și unu!.. Ba încă cumnatu meu, pahar-
 nicu, pretinde că m'ași fi mărirat chiar și de a cincea
 oară, dacă ar fi fost ertat de dicasterie... Apoī dă! nu
 dic ba!.. că doar nime nu fuge de bine... Marea că'i
 mare și încă are fund, dar inima omului!.. Tocmai asta
 o spuneam dăună-dă cucoanei Despea care 'i ear lehusă...
 Îmi trimisese, drăguța, doi cozonaci caldi de Pască, însă
 n'am avut parte de ei, că 'i-a mâncat pisica (mâța mior-
 lăiescă) Tacă cu mama Lurcă, că 'ti-a cumpăra mama o
 furcă!.. (leagănă mâță). Si aşa cum îți povesteam, beicache:
 bărbatu meu cel d'antenei era Ciubucci-bașa la Caradgea,
 și de mult ce a tot suflat în ciubuc a ofticat, sufle-
 tu!.. i s'aș dusă dilele în fum, după cum dicea bărbatu
 meu cel de al doilea, care a fost Cafegi-bașa tot
 la Caradgea. Sérmanu!.. și el și-a dat pelea popei,
 opărindu-și gătu c'un felegan de cafea cloicotită, și s'a
 dus fert pe ceea lume, după cum dicea bărbatu meu cel
 de al treilea, care a fost Portar-bașa la Suțu. El se-
 dea la perdeoa domnească și și noapte, și când se trezia
 Maria sa, el striga prin saraiu, cât îl ținea gura: Cafegi-
 bașa! Bărbier-bașa! Cichirgi-bașa!.. (oftând) Acum, dră-
 guțu, nu mai dice nicăcărc, căci 'i-a astupat gura
 pămîntu... Hei! hei! lume! lume! (își șterge ochi și scoate
 o tabachere, care scărție). Amin!.. sérut ochișori!

Arie : (Pom eram eū pom).

Ah ! Ah !

Nastasie, Ah !

Am avut eū trei bărbați,

Toti în ranguri înălțați

Ah ! Ah ! Ah !

Și's toti răposați !

Ah ! Ah !

Nastasie, Ah !

Pentră-acei trei răposați

Trebue să mă ajutați !

Ah ! Ah ! Ah !

Pensie să'mă dați !

Ah ! Ah !

Nastasie, Ah !

Pensie bună să'mă dați .

Dacă sănătăți botezați .

Ah ! Ah ! Ah !

Pensie 'mă dați !

Însă mă 'i întreba poate, beicache, ce slujbe aŭ făcută
tărei tustrei mei răposați ? Ce slujbe ? Să ţi le spun pe
dejite că'să nenumere... Unul a suflat în ciubuc pen-
tru patrie, de 'i-aă eşită ochii din cap ; altul a fert
la cafele tot pentru patrie, păna ce s'a făcut martirul
zelosului său, după cum dice cumnatul în limba cea nouă,
și cel de al treilea a stat cu buzduganul la perdeoa
patriei, păna ce s'a mazilit Suțu... Ei ! ce'ți spuneam eū !
Degeaba cer pensie ? Să mă ferească Dumnezeu de una
ca asta... Dreptul meu, alta nu gonesc... Așa m'a în-

vățat soțu meu din urmă: „Nastasiică! îmi dicea el, când era cu chieff, fereștete cât și trăi de-a mânca dintr'al tău...“ Drăguțu! ce bujor de om era!... Avea niște musteți de un cot și un glas, de răsună mahalaoa, când începea a dura la ohtoicuri... (în tașă) Păna a nămălu, el mi-a cântat vreo trei luni de-arându pe sub fereastră, un stih făcut înadins pentru nuri mei... Ean ascultă, aşa să trăești, beicache!...

(CÂNTIC VECIŪ DE LUME).

Ἄρρενες μον, ἄγ!

Ἀπεράσισα να γίψω τὴν ελπίδαν μον ἀντὴν

Pentru că nu'mi dai credare că numai tăie mă 'nchin.

Πίπτω πιὰ καὶ τὴν ζωὴν μον, να γαθῶ απὸ τὴν γῆν,

Ah! căci văd, tu nu ai milă, când vers lacrimi și suspin.

Περιστέραι μον, αγ!

Ἡξενρε ὄμοις καὶ τοντο ὅτι ἔγεινες φονεῦς

Acelui ce te slăvesce și mai mult de cât pe Zefs.

Ως τύραννος μὲ παιδεύεις ασπλάγχνη εἰς τὸ ἔξης,

Prin urmare mor, stăpână, ca un verde chiparis.

Îți place?... aşa se cântă pe vremea lui Caradgea și a lui Suțu. Prin urmare mi se cuvine să fiu trecută la isvodu pensiilor împreună cu nepotu meu Gogu și cu Lurca mamei. (sărută măța cu dragoste.) Ah! beicache, am un nepoțel numai de dece ani... și-a înplinit la ispas... și încă tocmai atuncea se aprinsese ogeagu de la bucătărie... Doamne sfinte și părinte!... ce spaimă am mai tras!... (își scuipă în sin) am alergat numai într'un suflet, m'am suiat pe coperiș c'un pahar de apă în mână... și

noroc că aū sosită pompieri. . . după ce se stinsese focu... altmintrelea ardeam tot. . . Dar unde rĕmăsesem cu vorba? . . ha! la nepotu meu, la Gogu. . . aşa diavol nică că s'a dat pe faça pămĕntului. . . El învaţă acum de şése lună la scoala publică şi ştie o multime de basaconii, ştie Constituţiunea şi Convenţiunea şi drepturile cetăţeneşti şi paternitatea. . . Bată'l norocu, dimon! Gramatica âncă n'a învăţat'o şi vra să fie gazetar şi deputat; cere cuvĕntul. . . cere cuvĕntul! (ride cu spasmuri). Nostimu'ī, sfinte Aftanasie! când îmă dice: bunică! cer cuvĕntul. . . dă'mă o bucată de pâne cu povidlă! . . Nu fie de diochiu, sufleţelu! . . Cumnatu meu paharnicu, ţă proroceşte, că a să ajungă *tribunal*, cu limba de un cot, ce-a mai fi şi aceea.

Gogul mamiă cel frumos
N'are seamăne pe pămĕnt,
Ca un loghiotatos
El mereu cere cuvĕnt,
Şi vorbesce,
Dărdăesce,
Din gură hodorogesce
Chiar ca o moară de vĕnt.

Gogul mamiă cel isteţ
Nostimior ca un stiglet,
Despre carte e cam prost
Dar scie-a dice de rost:
Libetate,
Galitate,
Ba chiar şi paternitate...
Şi vrea ca să 'l pue 'n post.

(Mâța miorlăesce). Ei! tacă cu mama, Lurcă, că ţi-a cum-păra mama o furcă să torcă un fuitor pentru patrie și să întri și tu în pensie... (în tařnă). E zuliară de Gogu, că mě'i crede, beicache?... Nică c'ăi věđut aşa pisică cu minte de când ař făcut ochi; numai că nu grăește franțuzește și limba cea nouă din București. Mă-a prezentuit'o cucoana Despea de ȝiuă mea, și să vedă cum... De abia rěposase bărbatu meř cel de al treilea, Cafegi-baša... eacă! vreū să dic Cřubucci-baša... ba nu... Portar-baša, și poroncise luř Iftimi vezeteul să'mi puše caii ca să merg la prietina mea care acum eșise din lehusie... Când să ſes, ce s'aud?... Aud cotcodăcind în podu grajdului! Chiem pe Ioana ca să se urce în pod, și ce afu?... Afu că un cal e despotcovit!... Aşa m'am tulburat cât nu poți crede... Tocmai atuncea venise Bursuflescu de la ȝeară ca să mě mangăie.

- Ah! cumnate, ſi dic, ař aflat ce am pătit?
- Am aflat, imi rěspunde paharnicu, apoř ce să facemű, soro... a murit, Dumneđeū să'l erte!
- Ba nu, ſi dic, n'a murit âncă, da 'ř despotcovit!
- Cine 'ř despotcovit? rěposatu?...
- Ba! calu.
- Bacalu? Care bacal?
- Calu cel de cătră om.
- Ce ȝici soro? ce ař pătit? ce ţi s'a intemplat?
- Am audit cotcodăcind în pod.
- Cine? calu!
- Ba, găina.
- Mare minune!

Atunci m'a umflat plânsu după bietu răposatu și am șis cumnatuluř: păcatele mele, cumnățele!... ear am rămas văduvă!... Ce 'mî rămâne de făcut?

— Cere pensie! îmî răspunde paharnicu.

— Dar mi-or șice poate că am avere și că n'ăș avea nevoie...

Eř! ș'apoř?... câți săntă cu averi mari, carii aleargă după pensie cu limba scoasă în țeara noastră!

Asta 'i țeară 'nbelșugata,
Asta 'i țeară minunată,
Unde mulți cu mici, cu mari,
Vreū a fi pensionari.

Cel ce'i cu avere mare,
Alt'ambiție nu are
Ce de-a fi funcționar
Pentrü-a fi pensionar.

Cel ce nu are nimică
Cere-o leafă cât de mică
Ayênd plan de ischüzar
S'ajungě pensionar.

Ori și cine-aici se nasce
Om sau vită care pasce,
Nu se nasce în zadar,
Ci de-a fi pensionar.

Căci e țeara milostivă,
Și budgetuř o colivă
Pentru cei mulți... colivari
Vreū sě dic... pensionari.

Aud? Cum aï ȸis? Nu mi se cuvîne pensie, că n'am drepturi? N'am drepturi!! (se mânîe și începe a gesticula). Da bine, mă rog, ce drepturi aș uni din cei cu pensie, mai mult de cât Gogu și de cât Lurca? Care săntu slujbele ce î-aș bagați în budgetu ȸerei ca într'un cașcaval?.. Sărmanu budget!.. de-a merge tot așa, a să ajungă să fie înpărțit numai în lefi... și eu să nu am parte de el, pentru că's o sărmană văduvă de trei bărbați... (plângere tare) Dreptu' i asta?.. Ah! vah!.. să rămâne Lurca fără ajutoru patriei!.. (furioasă). De-oiu ȸti, c'oiu mânca-o friptă, oiul să mă duc cu jalba până la Sultan Mahmud... (scapă mâța care fugă). Eaca pozna... în loc să capătă pensie, am scăpat și pisica din mână... (alergând după mâță) Lurcă, Lurcă... vin la mama Lurcă, că ȸi-a cumpărată mama o furcă... (Ese alergând după mâță).

(Cortina cade).

HAIMANA

HAIMANA

CÂNTICEL COMIC

Cântat de D-nul Milo, pe teatrul din Bucuresci.

(O piaçă în Bucuresci.— Haimana în costum de iarnă trece ținând o valiză).

Haimana, (cătră public) Cine m'ar videa cutrierând orașul cu valiza pe spinare, ar ceteza poate a crede că sunt un vagabond?... Ei bine! acel cetezător nu s'ar îngela: sunt un soț de vagabond oficial, un membru al biurocratiei Statului român, un martir politic de la 1859 încوace, purtat din loc în loc după capriciul ministrilor, aruncat din post în post ca o minge... postit, precum videt și... neplătit la vreme.

Sint împiecat
În veci mutat
Și permutat
Și prea mutat!
Fără răgaz
Între Români,
Aice ađi
Ș'aňure mâni,

Cerc în zadar
Pe loc a sta,
Ş'am agiuṁs chiar
De haĭmana.

Umländ cu şatra iarnă și vară
Cândici, când colo, cu vař ş'amar,
Din toži boerii ce-ař fostu ũn ȝeară
Am rěmas singur boer... ȝatrar!

Aveťi gust să cunoasceťi jalnica mea tragedie? (se inchină)
Mě numesc din botez Mihăluță, din neam Spulberatu și
din poreclă Haĭmana!... M'am născut ũn ȝilele Babei,
pe când cutremurul cel mare; de aceea poate am fost
menit a duce o vieaťă atât de furtunoasă... Să videťi:
acum patru ani m'am înamorat de o věduviťă desesperată
care jurase că să 'și ūnfunde tinerețile și frumusețile
la Agapia, dar cum mě zări, plecăciune, ea uîtă și pe
rěposatul și monastirea și găsi mař comod să mě plece
la jugul căsătoriei.

Prin urmare, sănt insurat, am doř copilaši nostimă
care nu'mi seamănă nică de frică, dar carii iși aducu de
departe cu Neagoe Basarab. Pe unul l'am botezat: Caius-
Trebonius-Vespasianus-Neron-Caracala, pentru ca să pro-
bez că 'i strěnepot de-a lui Trajan, ear pe cela-l-alt
Juarez pentru că, cine scie? poate să avemă și republică
în ȝeară. Sint familist precum videťi, însă poate mě'ți
întreba unde 'mi e familia?.. Unde?.. Cu toată sără-
cia mea, așă da un icosar aceluř care 'mi-ar spune ũn
cotro rătăcesce acum bătata Săftică cu puiř seř! Sermana!
De trei ani aleargă după mine fără a 'mi putea da de

urmă și asta grație principiului de stabilitate, de care se pomenesce aşa de mult în parla... palavramentul din Bucuresci... Să videți: până a nu mă mușca chiftirița ambiției de a servi Statul român și pofta de a gusta din cașcavalul budgetului, trăiam cum trăiam... greu dar în oare care huzur... De când însă 'mă-am dat glasul unui deputat pentru ca să mă puie în pâne, să capăt un loc, trăiesc, cei drept, mult mai greu dar fără nicăpic de huzur.

Paingul are cuib de mătasă,
Cârtița groapă, ursul bîrloc;
Morunu 'n apă își face casă,
Și sălămîsdră trăesce 'n foc.

Eu n'am nicăcasă, nu am nicămasă,
Nicăcât o plântă nu am noroc.
Sparanga însa-și cresce sub leasă.
Eu rădăcină nu prind de loc.

La început am fost rînduit sub-prefect la Cahul; m'am scusat deci de la Dorohoi unde 'mă aveam forul locuinței și am plecat, dicând nevestei să vîndă tot în urma mea și să vie după mine în Basarabia. Era vara, pe la Iuliu, o vară de acele unde găinile facă ouă răscoapte. După cinci dile de chin, mort copit am sosit la Cahul... Ufff!... 'mă-am luat o casă în chirie ca unul ce credeam în stabilitate și m'am pus pe treabă voind a da probe de capacitate, de onestitate, de activitate și de toate cele-lalte cuvinte late care sănătă la ordinea dilei; însă nu apucaiu bine să intru în cancelariea sub-prefecturei

și mă pomenișcu cu un nou decret, care mă rânduia judecător la Turnul-Severinului!... Să vedeți: Camera dase un vot de neincredere ministeriului vechiu și noul minister găsise urgent de a destitui sau a strămuta o mare parte din împiegați spre a să întări partidul în țeară... ter tip constituțional. Ce era să fac?... De la Cahul la Turnul-Severinului era departe; eu asemenea eram departe de a cunoaște legile... ar fi fost dar logic ca să refuz, însă trebuia să răspund grabnic la încrederea Guvernului... Am plătit chiria casei pe șese lună de să nu locuiesem de cât șese șile, am lăsat un răvaș Săfticăi ca să vie după mine în țeara muntenescă și am plecat! Trebuie să vă mărturesc că eram curios de a gusta plăcerile voiajului pe Dunăre, și în adevăr mău măncat să întări de mă prăpădit. Am ajuns la Turnu cu obrazul beșicat însă cu dulcea sperare că mă voi bucura de favoarele stabilităței... Cap de cuc, eu!... uitașem că sunt împiecat român.

Sint împiecat
În veci mutat
Și permutat
Și prea mutat.
Etc. etc. etc.

Cine mă vede cu geamandanul
Luând'o hojma tot la picior,
Privind cu milă, dice: sérmanul!
Eată Evreul rătăcitor!

La Turnul-Severinului am luat ear o casă cu chirie și

am mobilat'o frumos pentru ca să nu fiu mai pe glos de cât colegii mei; mi-am făcut provizi de lemne și de legume, și voind earăști a da probe de patriotism, de romanism, de constituționalism și de toate cele-lalte ismuri ce sănt la ordinea dilei, am început a merge regulat la Tribunal, a mă înbrăca în negru pentru ca să port doliul înpricinaților, și a mă face că pricep încurcăturile procedurei; însă de-abia începusem a mă deprinde cu atmosfera puțin parfumată a Tribunalului, de-abia căptasem convingere că fie care lege se poate răstălmăci în mai multe sensuri, când eată un proces politic!... Să videți: Nisce patrioti fără posturi se încercă să facă sănche... o revoluție, strigând prin mahalale: glos ūa, ūa, ūa! sus ūa, ūa, ūa!... un caraghioslic ca toate revoluțiile de la noi... Administrația, voinică însă căm spărieată, ceruse ajutor prin telegraf de la Bucuresc; un regiment de vânători plecase din capitală cu artillerie, dar până să nu sosă la Turnu, polițaiul de oraș hărțuise revoltanții și numai cu cinci dorobanți îi legase butuc și i dase peșcheș procurorului!...

Eu, considerându-i că pe nisce suțarii de cafinea, am fost de părere să i achităm, pentru că să nu le dăm o importanță de victime politice; dar Guvernul găsi opinia mea subversivă și mă puse deocamdată în disponibilitate, rezervându-mă postul de polițai... la Bacău!... Haïda! să mă strămut acum de la Turnu tocmai la Bacău, în vreme ce bătă Săftică după ce mă căutase pe la Cahul, venea să mă găsască în fundul Valahiei... Ce să fac?.. plătesc chiria casei pe un an, vând lemnele

și legumele, las ear un răvaș nevestei ca să vie după mine la Moldova și plec făcându'mi întrebare dacă nu cumva cuvântul stabilitate însemnează strămutare.

Om'u 'n serviciu e jucărie
 Frunđă pe apă plutind ușor,
 Un puf în aer, pff... o nimică,
 Un nume 'n treacăt prin Monitor.
 Tot ce 'i pe lume trece și pere,
 Gloria trece precum un nor,
 Trecăt oameni, visuri, plăceri, durere,
 Dar ca eū nime nu'i trecător!

La Bacău imi găsiu Bacăul, căci în timpul alegerei deputaților, am scăpat ca prin urechile aculu din ghia-rele unor libertași independenți; însă fiind că nu isbu-tisem a face ca să se aleagă candidatul Guvernului, am fost strămutat tocmai la Ismail, și de la Ismail tocmai la Pitești, și de la Pitești tocmai la Dorohoiu, și de la Dorohoiu tocmai la Călărași, și de la Călărași tocmai la Mihaileni, și de la Mihaileni la dracu, și de la dracu la tatășeu... Si bătătă Săftică după mine, haide ha, haide ha, fără a să învrednici să dee ochi cu mine, de trei ani!

Am cutrierat astfel toată România, de la Carpați la Dunăre, în lung și 'n larg, închiriuind mereu la case, și am trecut ca un fulger prin toate ramurile. Judecător mă vrei? am fost; sub-prefect mă vrei? am fost; poli-taiu mă vrei? am fost; casier mă vrei? am fost; păna și primar, păna și vameș, păna și împiecat la regia tutunului, din care s'a ales numai fum și scrum...

Precum vidiți, sunt un om universal ca toți compa-

trioții mei, strănepoti de-a lui Traian. În ce mătă pune săt gata să intru, și încă și mai gata să ies; însă drept să spun, am obosit ca un cal de postă ce nu să are tainul la vreme. Lefușoara mea am primit-o pe la soroace cu scompturi pe la jidani; 'mă e sinul plin de mandate care aș muceđit așteptându-și rîndul de plată... dar nu dic încă nimic, pentru că săt chiemat la București prin telegramă tocmai de la Herța, unde îmi aștep-tam nevasta. Am venit aici cu drumu de fer a lui Strusberg... Slavă Domnului! în sfîrșit am scăpat de căruțe de postă, de harabagii nespălați, de diligențe hăr-buite, și dacă este să fimă strămutați, noi împie-gații Statului, încă avemă acum mijloace de comuni-cație răpide și sigură... Am pus 15 lire de la Herța la București; am înghețat în vagoane, am murit de foame, m'am troenit, m'am sdruncinat rău... dar fie... eată-mă în capitală, unde poate voi căpăta un post cu stabilitate și voiu cânta ca nealtădată:

Săt împiecat
 Stabilizat
 Ne permuat
 Nică strămutat,
 Ci cu răgaz
 Între Români;
 Aice ađi
 S'aice mână;
 De-acum oiă sci
 Pe loc a sta
 Si n'oiă mai fi
 De haimana!

De-acum în dulce stabilitate
 Am s'o duc vesel, fără habar,
 Servindu'mă țeara pe aședate
 Ear nu din fugă, ca ciora 'n par.

(Trece un împiecat al telegrafului).

Cine trece?... A!... un împiecat al telegrafului (cătră telegrafist) Domnule, domnule... stăi, te rog... Nu cumva și în cutie vr'o depeșă de la Săftica, de la soțiea mea, pentru mine, d-nul Mihăluță Spulberatu ce 'n dicu și Haimana? (caută în cutie) Îmă dai voie?... (esaminează depeșele) D-lui Coțcărescu, fost casier la Pitești, fugit peste Dunăre cu bani Statului... nu 's e... D-lui Buzunărescu patriot de meserie... nu 's e... D-nei Chiriță Birzoiu ot Birzoeni... o cunosc, nu 's e... Ha! eată o depeșă cătră mine... a fi de la suflețelul meu, de la Săftica... sérmana! Mult îmă duce dorul! (citesce depeșă) „Fiind destituit din postul ce ocupă la Herța, e de prisos să mai vii la București.“ Ce face?... destituit! Cine 'n subsemnat?... Ministru!... destituit! (adresându-se furios cătră telegrafist) A! mă destitu, d-le Ministru?... și pentru ce, mă rog?... spune... pentru ce?... Pentru că în timp de mai mulți ani m'ă obligat să închiriez 17 case și să le părăsesc fără a le locui?... pentru că m'ă silit să fiu un agent orb a politicei d-tale, în loc să mă lași a fi un simplu împiecat aplicat la îndeplinirea datoriilor sale?... pentru că din cauza capriciilor d-tale am fost roș cu roșii, alb cu albi, verde cu Burtă-verde, galben, fistichi, patlageni, de toate culoarele, ca mahalalele Bucureștilor? (apucă de braț pe telegrafist) Dar scilicet d-ta că

am ajuns a fi nervos de când mă aflu în serviciul Statului? Sciă că mă apucă năbădăile cele când văd un plic ministerial, căci îmi pare că cuprinde un decret de strămutare sau de destituire? Sciă că de la 1859 până astă-dăi s'au strămutat și dată afară 33,333 de împiegați? 'I-am numărat în Monitor... A!.. îmi dai blende nitam nisam, fără să te fi îngrijit mai anterior a'mă plăti măcar ce 'mă ești dator!.. leafa mea, lefușoara mea de vagabond oficial? Acesta 'I regimul dreptăței și al stabilităței cu care ați promis să duci țeara spre bine? (ridică brațele în sus; telegrafistul scapă și fugă) Sérmană țeară! cu astfel de chibzueli nechibzuite ați ajuns a fi satul lui Cremină, și Parlamentul Palavrament și noi împiegații nisce haĭmanale. Mai bine meseriaș, plugar, negustor, de cât împiegat al Statului; mai bine liber de cât sclav neplătit, mai bine să cânt:

Frună verde ș'o lalea,
Dragă 'mă e Săftica mea.

De cât să urlu rușinos:

Sint împiegat
În veci mutat...

(Nu sfîrșesc) Brm! (își țe valiza în spinare) Auđi? destituit!.. înapoï la Herța... la Săftica, Spulberatule! (ese furios).

(Cortina cade.)

GURA CASCA

OM POLITIC.

GURA CASCA
OM POLITIC
CÂNTICEL COMIC

Cântat de D-nul Milo, pe teatrul din Bucurescī.

(Teatrul represintă un salon).

Gură cască, (întră cu un aer misterios, caută împrejurul lui, merge de ascultă pe la ușă, apoi se opresce și dice tañic publicului):

Sciți una? rău! orizonul politic s'a posomorit!.. Acum o săptămână aū venitără la mine vărul Ghiță Tremurici cu Nenea Scarlat și 'mă-aū spuseră la ureche, că trebile s'aū încurcatără astfel în cât ei sîntă hotărîți a fugi la Mehadia... (oftând). Care, vra să dică ear bejanie!!

Eă unul mă tem
Și tremur și gem
Căci ori ce zăresc
Face de răcesc,
Și ori ce aud
Face de asud.
Când privesc pe sus,
Văd noră spre Apus,

Și alt nor cumpălit
 Cătră Răsărit.
 Ear când cat pe gios
 Văd toate pe dos
 Mergând tot spre rău,
 De mă 'nfior, șeū!

Apoi dă! cum n'or merge trebile *anapoda*, dacă nime
 n'a voit să m'asculte?.. Nu le-am spus'o de o mie și
 mai bine de ori?.. le-am strigat chiar în Cameră:
 „Deschideți-vă ochii... fiți cu chibzuială... aveți tact
 politic... etc.“ Aşa! vorba ceea: vîntul bate, cână la-
 tră... Și acum aşa e că amă ajunsă de malul rîpe? (în
 taină). Atăi aflată ce s'a întemplat la Pitesci, și la Mi-
 zil, și la Cucu și mai cu seamă la Podul-Iloaei? Ei!
 apoï dă! să mărturisimă între noi, fără spirit de partidă,
 putea să nu se întemplete? Era vederat lucru, consecință
 fatală, dar neapărată cum dice Nenea Scarlat... Ca și
 cu grăniceri căi doி... sciță... ce dracu! oameni săintă
 și ei... Adică greu era să se fi luată nisce măsură eco-
 nomicoase pentru ca să se facă lucru mușama?.. să nu
 se spară o lume 'ntreagă! A cui e vină? Nu le-am spus'o
 la timp?.. dar măuă ascultatără?.. Aşa și cu imposi-
 tele... Eeee! pre *ghiojghioare*; mă asigurat vărul Iancu
 Titirifică că se pregătesc un proiect de biruri de pe altă
 lume, de pildă:

Bir pe haïne. . hăinărit;
 Pe ciubuce... fumărit;
 Pe țigare... țigărit;
 Pe cravate... strengărit;

Bir pe nas... borcănarit;
 Bir pe pungă... busunărit;
 Bir pe foie... gogoșărit;
 Bir pe boie... bir boierit!

Nu 'i destul atâta... Se mai vorbesce de o dare ce a să se aşede pe cuvîntul de patrie, adică să se plătească câte o lețcae, de câte ori s'a pronunță acest cuvînt. Înțeleg că cu un asemenea imposit ne-amă plăti curând de toate milioanele ce datorimă, dar atunci aș să se calicească o mulțime de cetăteni cari trăescă numai cu patria în gură. (oftând) Care vra să dică: calicie pe lângă bejanie!

Ancă una... mai rău!... Orizonul politic e și mai posomorit!... Am vești sigure de la Brăila... Eaca un răvaș de la un negustor *semandicos*, Burtăverdescu, care 'mă scrie că Turciă... (în taină cu spașmă) Turciă sănătă peste Dunăre!... Ei! Așa 'i c'am pătit'o! și asta pentru ce? pentru că nu m'au ascultatără... În zadar am rostit: „Nu intindeți sfoara prea tare... Nu vă intindeți mai mult de cât plapoma... Nu înmulțiți armata, căci se înmulțesc datoriile, și se jignesc integritatea Imperiului Otoman... che ta lipa...“ Așa! ca și când le-aș fi grăbit turcesce; m'au luată la trei parale, să cum na! că ne trezimă cu Turciă peste Dunăre!

Osmanlii și Bostangi
 Auu se curgă miu de miu,
 Ah! aman, aman!
 Să ne puie un chiulaf
 Să facă țeara pilaf,
 Ah! aman, aman!

Ear noă să ne dea zor
 Ca pe vremea Turcilor,
 Ah! aman, aman!
 Să ne ducă 'n Beligrad,
 Si de-acolo 'n Țarigrad.
 Ah! aman, aman!
 Ca s'ajungemă cafegiă,
 Ciubucciă și *cichirgii*.
 Ah! aman, aman!
 Si de unde-amă fostă boeră,
 Să fimă robă la Eniceră.
 Ah! aman, aman!

Eă unul mai bine să mor, sau mai bine să fug...
 pentru că aşa ruşine de când sunt n'am pătit. Ah! ah!
 care vra să dică: robie pe lângă bejanie și calicie!...
 Scită, d-voastră, că îndată ce s'a aflat de una ca aceasta,
 s'aă întorsă opt-deci de miř de corăbiă de la gura Dună-
 reă, care veniau să 'ncarce pâne de la noi? Opt-deci
 de miř! Haït, s'a dus și comerçul țerei!

D'apoī să videți alta. (merge de căută la ușă, apoi dice ote-
 rindu-se). Rău de tot! Orizonul politic e posomorit cât
 un pașă mahmure... Nemții, Austriaci, sunt peste ho-
 tar!! Am aflat'o chiar acum de la curierul nemțesc...
 Eeee! Poftim! colac peste pupăză... Ce mai dicetă? Nu
 v'am proorocit'o! Prostul cel de văru Sandu Napoileă tot
 îi dă: „Unde mergemă?“ Eaca unde mergemă... bob nu-
 mărat... *ritos* lucru...

În zadar am ofticat cu vorba, ba âncă am și scris-o
 în gazeta... nu sciă care: „Cerul politic e amenințător!...
 să privighemă cu atențione lângă altarul patriei, să avemă

„ochiř deschišiř spre frontiere, sě ne ferimř mař cu seamă
 „a depărtă de la cárma Statuluř pe uniuř oameni capa-
 „bilí, ca Nenea Scarlat, căci puterile garante... Con-
 „vențiunea... Constituțiunea... *che ta lipa.* Timpurile
 „sintuř grele, politica Europei, aşa ř'asa... Trebuie dar
 „ca adevărăti patrioři, sě chibzuimř, sě combinämř, sě dre-
 „gemř, sě închipuimř și earăši sě combinämř, sě închi-
 „puimř... *che ta lipa.*“ Aşa! Eř am scris, eř am citit.
 Mi s'a intemplat și mie ca unei cucoane Casandra din
 vechime, care tot proorocia și nime nu'ř băga în seamă
 spusele. Ba âncă ce? Berbanții m'ař poreclitară fel de
 fel: uniuř 'mř-ař disuř Gură-Cască; alții Macovei-cap-de-
 post; alții banul Ocupcic, fiind că 'mř e groază de ocu-
 pařiuni străine... Fie! dar acum aşa 'i că s'ař împlinituř
 disele mele? Aşa e că ne aflămř cu Nemții la spate,
 peste hotar?

(Arie: Ah du lieber Augustin).

Neamțul are eară
 Sě vie în țeară,
 Cwartir sě ne ceară
 Pe earnă și vară.

Neamțul în putere
 A sě ne ocupe,
 Sě ne ceară bere
 Si řnițel și zupe.

Neamțul prin saloane
 A sě ſi dee aer.
 Boeri și cucoane
 Ař sě joace staer.

Ear noă patrioții,
 Cu mici și cu mari,
 S'ajungemă cu totii
 Husari și căprari.

Poftim! vă închipuiți pe mine Nae Gâscănescu înbrăcat husăresce, cu nădragă strimăță și cu chiveră? Ama! frumos m'a prinde. (oftând) Ah! ah! care vra să dică și caraghiozlic pe lângă cele-l-alte păcate! și toate aceste, earăși vă întreb, pentru ce? Numai și numai pentru că nu m'aș ascultatără!

Eacă de pildă, alaltăseară, nu mai departe, m'am întâlnit cu oare cine într'o casă, un personaj profund, și 'ă am ăsăz: Nene, sciă una? Rău! Orizonul politic e posomorit ca un parapontisit fără slujbă.

(Imitează o con vorbire tănică, gesticulând ca și când ar vorbi la urechia altuia, și exprimă în fizionomia lui când o mulțemire, când o importantă ridiculă).

- Cum?
- Nenea Scarlat îmi scrie de la Mehadia, că Ruși... Ruși sănătă peste Prut!
- Aoleo!
- Fără doar și poate; am dovedi! (arată o scrisoare) și...
- E cu neputință... ești în eroare.
- Ba mă eartă... Ruși... (șoptescă în tăină).
- Da bine, cum crezi că Europa...?
- Europa? se vede că nu citesc diarele noastre și gazetele străine. Cum e starea politicei noastre? atâtate 'ntreb: Cum stă politica europeană? Prusia și cu Austria au terminat resbelul lor?
- Terminată.

- Bun ! Francia s'a retras de la Mecsico ?
- Retras.
- Bun ! Americanii se ucidă ca muscle ?
- Adică... acum aă încetată...
- Mă rog, nu mă întrerupe. Craiul Camehameha a perit de gâlcă ?
- Sciū eă ?
- Ba nu, să'mă răspundă.
- Eă ! fie.
- Acum alta. Așa e că Italia vrea numai decât să meargă la Roma ?
- Vrea.
- Așa e că Englîtera nu are destul bumbac ?
- Așa.
- Așa e mai cu seamă că pe Nenea Scarlat l'ațî dat afară din slujbă ?
- Da bine, ce are a face ? . . .
- Ba nu, spune, adevăr e ?
- Eă ! Așa... așa... însă... . . .
- Apoi dacă toate aste's așa cum le diseiă, nu am nevoie să însir mai multe. Cine nu'ă orb, va ășe și principiu... Eă unul 'mă-am făcut datoria de am arătat pericolul. (mânos) Dică'mă lumea Gură-Cască, Macovei-cap-de-post, palavragiă... nu'mă pasă ! (indușindu-se) Conscientă'mă e curată și limpide ca luna și stelele. Am spus adevărul... Am avut curagiul chiar cu pericolul libertății... și chiar poate a vieței mele. (își suflă nasul tare) De Dumnezeu ca să ţes minciună, însă pănă atunci

și nicăi atuncă nime nu 'mă a scoate din minte că orizontul politic e posomorit !

De aceea mă tem
 Și tremur și gem.
 Căci ori ce zăresc
 Face de răcesc,
 Și ori ce aud
 Face de asud.
 Când privesc pe sus
 Văd nori spre Apus,
 Și alt nor cumplit
 Cătră Răsărit.
 Ear când cat pe jos
 Văd toate pe dos
 Mergând tot spre rău
 De mănfior, Deu !

(Își stuplesce în sin și ţese foarte posomorit).

(Cortina cade).

SCENETE

ЗАСОЛНІ

— .

STAN COVRIGARIUL

— .

— .

— .

— .

— .

PERSOANE:

Stan.

Un funcționar.

Un grec.

Un personajiu misterios.

O damă.

Un boer.

Un epistat.

STAN COVRIGARIUL

ÎNTRICEL COMIC

Cântat de D-nul Milo, pe teatrul din Bucurescă.

(Scena se petrece la poarta grădinei Cismegiulu. — Stan vine aducând pe cap o tabla rotundă și încărcată cu covrigi, simiți, plăcinte, etc. ear în mână ținând un trepiciu pe care așeașă tablaoa).

Stan. — (strigă) „Plăcintele ferbințele! gogoșele rotunde! Poftimă, poftimă la ele!” (așeașă tablaoa) Să te văd, măi Stane, de să fi măi cu noroc astăzi la poarta Cismegiulu, că de cât-va timp în coace îți stașă gogoașele în ghît, fătul meu!.. Ați pătit’o și tu Stănică, ca cei mulți breslași români care nu să mai găsească chip de hrana în țeara lor... Lume pe dos... ce să facă?.. În Moldova Ovrei, aice Sârbi, Greci și Patrioți cei în șepțe lună ne-așă luată înainte. Eacă eu, de pildă:

Din toti plăcintarii,
Din toti covrigarii

În oraș ca mine cine 'i mai vestit?
 Dar cu derbederi
 Si cu gogoserii
 Carii umple lumea, Deū! m'am calicit.

Eū fac la plăcinte
 Grăsuțe, ferbinte,
 Ei vîndu la gogoașe patrioticesci,
 Si lumea nebună
 Lasă hrana bună,
 De se 'ndoapă dilnic numai cu povești.

(Câte-va persoane trecu alătura cu covrigarul și intră în grădină).

Eaca mușteri... dă Doamne! (strigă) „Simit! covrigi!
 pe buze să te frig!... încet, încet! nu mă grămădiți
 că v'oiu da la toțī“ (caută înapoi) Haț! s'aū dusu fără a'mi
 face seftea... pustiū, tufă, nime! (oftând) Ean să videți,
 oiū să fiu eară silit să 'mi mănânc singur marfa ca
 să n'o las să muce de așcă... Mare minune! fugu toțī de
 mine ca de slujbă fără leafă, și eū tot singur, cuc...
 Ba, eaca un ciocoeș de la Tribunal... poate a fi flă-
 mând. (strigă) Domnule... Cuconașule!

(Trece un funcționar).

Funcționarul. — Ce vrei?

Stan. — Nu'ți cere inima de ceva locmale?

Funcționarul. — (apropiindu-se răpid) Locmale? ...
 de care?

Stan. — De aste, de ale mele.

Funcționarul. — (cu dispreț) De-ale tale?... N'am vreme că 's grăbit... Alerg la Tribunal. (țese)

Stan. — Pe nemâncate?... Apoi halal de biețiș înpri-cinați!... Spunea bietu răposatul tată-meu că în timpi de mult boerii, când se ducea la Visterie, călări, se opriau la poarta Curții domnesci de cumpărau fie-care câte un covrig, câte un simit, și trăgeau pe ghît câte un pahar de vin de Odobesci, ca să fie mai cu inimă la treaba țerei, și trebile mergeau bine... Astă-dî?... în loc de covrigi, toti umblă după colaci caldi.

(Trece un grec).

Eaca un grecușor... a fi vre un nepot monăstiresc... El trebuie să prețuiască plăcintele... N'audî, țelebi?

Grecul. — Oriste?

Stan. — Nu metahirisesc un covrig?

Grecul. — Ohi...

Stan. — Pentru ce, nostimiorule?

Grecul. — (oftând) Ah! fiind che eșă însumă am azunso covrigo de când 'mă-a luato mosiile.

Stan. — Care mosi, cilividachi?

Grecul. — Mosi monastiresco a mea.

Stan. — A d-tale? Sărmanul bietu maslinică! Cum 'i-ă luată averile de la mosi, strămosi, fără milă și păcat!...

Grecul. — Ah! vah!

Stan. — Dar asta nu opresce să cumperi un simit... Ean privesce cât e de rumen.

Grecul. — Rumeno?... Nu 'mă place rumunii de

când mi-a dato afară de la monastire și mi-a luato pânea de la gură.

Stan. — Bine fac... mai bine mănâncă un covrig.

Grecul. — Covrido? ohi, ma *baclavas, pohaçi, catafi, çeva evghenistico* ai la dimita?

Stan. — He! S'a trecut timpul baclavalelor pentru voi, kir Panaite!

Grecul. — Ce Panaiti!... merzi la diavolo... Ești me numesco Aristidis Monastiropulos... *budalas...* (iese)

Stan. — S'a sborșit țapul... ha, ha, ha... Așa poznă!... căcă și ați luat să moșiile din vîrfu catargului... ha, ha, ha!... oiu rîde mult de asta. Bine mi spunea eară tată-meu:

Pe când Domnișii greci
Cești Fanaragi, i,
Miști de parpaleci
Și de papugii
Aici alergau,
Lipsiști de parale,
Și se 'nbogățiau
Înghitînd locmale.

Dar acum li s'a înfundat și lor; a secat țîța caprei!...

(Trece un personaj posomorit, cu părul sburlit, și cu o gazetă în mână).

Eaca mă!... dar ăsta ce să mai fie?... mare posomorit și!... A fi cu stomahu desert, sérmanul! (strigă) Gogoșele! Gogoșele!

Personagiul. — (tresăringă) Gogoșele! (declamă) Cine a pronunțat acilea sacrul nume de gogașe?

Stan. — Ești, domnule, ești starostele gogoșărilor.

Personagiul. — Unde 'ti e bjuroul?

Stan. — Eată'l colea, plin de plăcinte infoiecte. Vorba ceea: foăie peste foăie și la mijloc tufă.

Personagiul. — Aî gogoasă patriotică, foăie politică și democ-soc...?

Stan. — Cu soc? mě ferească sfântu!.. Eü vînd covrigi...

Personagiul. — Covrigi, covrigi?.. Bestie incapace!.. Cine se mulțemesce cu covrigi în era Constituțiiunei?.. Dac'oiu ajunge eü la putere, precum sper și nu am dubiu, chiar și câniu au să umble pre strade cu covrigi în coadă.

Stan. — (in parte) Mi se pare cam trăsnit cu leuca, că 'i prea roș... la față...

Personagiul. — Aî audit, nemernicule? Si câniu oru umbla...

Stan. — Oare aşa belșug să fie atunci în țeară?

Personagiul. — D'apoī cum! (iese mândru).

Stan. — O fi, domnule... hei!.. domnule!.. haït!.. l'am scăpat și pe ăsta... Ean privesce cum dă din mâni și din cap!.. Se vede că pune țeara la cale... Mai sciū păcatul?.. Dar ce 'mî mai bat eü gândul cu dînsul!.. mai bine să'mî urmez eü cânticul început.

Sub Moscali apoī
Aü eşită la noă
Miă de covrigari
Tufă 'n buzunari.
Ear acum avem
Miă de gogoșari
Ce au tererem
De patrioți mari.

(Trece o damă bătrână dar cochetă).

Stan. — Aține-te Stane, fătul meu, că trece madama Malacofna care face foș-foș și se uîtă pe sub geană... Cuconiță, cuconiță!

Dama. — Cine mă chiamă?

Stan. — Eu!... fă'ti milă și pomană de 'ti aruncă ochii cei frumoși la aste plăcinte care se usucă de dorul lor.

Dama. — (zimbind) Ce-ați dîs?

Stan. — Am o plăcintă cu sorti în stihuri scrise de un cuconăș ce te iubesc ca un năuc.

Dama. — Spune'ă că nu'mi placă poesiile de plăcintărie. (iese legânându-se).

Stan. — Eaca, mă! s'a subțiet neamul!... Acum le trebuie stihuri de calindare... Înainte cu o plăcintă ca asta se amețiau toate nevestele. Cum o aducea pe masă fie-care cucoană găsă în părticica ei câte o hârtiuță cu stihuri, de pildă:

Precum pohagiul între plăcinte

Astfel lucescă între femei.

Nuriu matale m'a scos din minte

Ah! te iubesc, de vrej, nu vrej!

Cucoana se roșia pe obrăjel și dicea: Ce se potrivesc!... Altul:

Ești evghenistă cât Afrodita,

Ear eū din pricina dumitale

Am uitat chiar și alfa vita;

Ah! te iubesc, și săn de jale!

Cucoana zimbă și dicea: A fi că 'ți lumea rea!.. Altul:

Mistuind plăcinta bine
Gândescete și la mine
Care 'ți dic cu lânced glas
Ah! te rog na m'agapas.

Cucoana se făcea că se mânie și dicea: Degrabă 'ți-a fi?.. Si cu ast-fel de flegurele lumea trăia voios; boerii și cucoanele se iubiau și plăcintele se vindeau, dar acum le trebue *azur*, *murmur*, *bonjur* și *amur*... Ce aud? o calească? Dă Doamne un mușteriu să'l bag în sin.

(Trece un boer țanțuș cu un arnăut după el).

Stan. — Eată'l... îl cunosc... paharnicul Țaurtescu din Zlatar. (strigă) Simit! covrigi!

Boerul. — (astupându-și urechile) Ho!.. ce te spargi așa în calea boerilor?

Stan. — La covrigi! la covrigi!

Boerul. — Așa?.. la covrigi?.. Lasă că te-oiu covrigi eū, cetățene.

Stan. — Gogosi, gogosi!

Boerul. — 'Ti-oiu arăta eū cu cine aī a face, obraznicule! (iese furios).

Stan. — Cu cine? Dacă te sciū-eū, măi vere; îți cunosc spița neamului și soiul boeriei, de pe spusa tatei... Sub domnia celui de pe urmă grec, tată-său s'a făcut Vornic de hatârul unei plăcinte ce a trimis la masa domnească, împreună cu o strachină de Țaurt. A doa di boeriu era căftănit și meterhaneaoa turcească și țărănească sub cerdac, în vreme ce bărbier-bașa, îl rădea cu bri-

cele cele de mărgean. Poporul sta adunat la poartă și cânta așa:

Halal, Dĕă, de cine scie
Să facă plăcintărie,
S'o dospească, plămădească,
În cuptor s'o rumenească
Și s'o ducă pe tipsie
Colo, sus, în Spătărie...
Cu ăaurt, cu plăcintele
Te făcuși vornic, mișele!

Halal, măă, de cine poate
Să se tîrîe pe coate,
Să se frângă 'n loc din șele
Ca să facă temenele,
Aducând în Spătărie
Gogoșele pe tipsie.
Cu ăaurt, cu plăcintele,
Te făcuși vornic, mișele!

(Întră răpide un epistat).

Epistatul. — Ce-aă făcut boeruluă măă, covrigarule?

Stan. — Eă? ferească sfântul! Nu 'ă am făcut nimica.

Epistatul. — Cum nu?... s'a plâns mie că 'l-ai batjocorit.

Stan. — Nu se află, domnule epistat.

Epistatul. — Ean ascultă, măă bade, poartă-te bine
cu boerii, c'apoă o înplinescă cu mine!

Stan. — Da măă frumos ce măă port, domnule, unde
se pomenesc?... Nu poftescă un simit?

Epistatul. — Proaspătu'ă? (te simitușil măńancă).

Stan. — A cșit din cuptor înadins pentru d-ta. Se usca, sérmanul, aşteptândute ca să mă facă sefte.

Epistatul. — Cum? Încă n'ă vîndut nimica?

Stan. — Nu, nu, păcatele mele. Nu' î alîşveriş nici de-o lețceă în piaçă.

Epistatul. — O sciū... și toate său scumpită de nu mai poate omul trăi. (mai apucă un simit).

Stan. — Poftim, poftim, domnule epistat, că's proaspete și grase.

Epistatul. — Și bune.

Stan. — Și eftine... Doamne!... Kir Hăpcescule, sciū una?

Epistatul. — Ce?

Stan. — De-a vrea d-ta, mi s'ar deșerta tablaoa, cât aī bate 'n palme.

Epistatul. — Cum asta?

Stan. — Întoarcete în grădină și răspândesce vorbă în dreapta și 'n stânga că Ministrul mă are la nazăr și că m'a chiemat adăi în cabinetul său, ca să mă poroncăescă ceva.

Epistatul. — (rișend) Bucuros... da bine, Stane, ce poate ești dintr-o minciună aşa de gogonată?

Stan. — Îi vedea... doar îmă cunosc eu oamenii. Spune d-ta numai atâta, că mă face haz Ministrul.

Epistatul. — Prea bine, mă duc... bune simituri! (mai ie doă simituri și ţese).

Stan. — De mai ședea hoțul la sfat, îmă mâncă tablaoa întreagă.

La ori care 'npregiurare
Bine 'i să aș în păstrare
Un simit
Bun, grăsuț și aurit.

Îți cade vre-o belea mare...
Ce mijloc e de scăpare ?
Un simit
Bun, grăsuț și aurit.

Aș procesuri cu cutare ?
Cum s'ajungi la împăcare ?
C'un simit
Bun, grăsuț și aurit.

Traiu plăcut, cinstire mare,
Are tot acel ce are
Un simit
Bun, grăsuț și aurit.

(Trece alergând o fetișoară).

Stan. — (îi atine calea) Eaca dracu !... În cotro puile?
unde sbori?

Fetița. — Ean ședî binișor, jupâne Stane!

Stan. — Îți face cu ulcica, se vede... cela... sciî tu?..

Fetița. — (ridând) 'Mî-a fi făcînd că doar nu 's de lepădat.

Stan. — Si tare ți'i drag, fa?

Fetița. — Tare, că 'i berbant și 'l prinde uniforma.

Stan. — Aoleo !... e militar?

Fetița. — Toboșar de la Moldova.

Stan. — Si cum te-a scos din minte moldoveanul, fa?

Fetița. — A ȣis că m'a lua și 'mă aduce în toate dilele covrigi caldă.

Stan. — Tot covrigei, sărmanii!... tot ei facă șotii-le!... Dacă 'i aşa, na fa, vr'o doி covrigi de-aici mei, să 'i mănâncă sănătoasă cu mândrul tău.

Fetița. — D'apoără n'am cu ce 'ti plăti, jupâne Stane.

Stan. — N'ai cu ce? (cată lung la fetiță și oftează) Of! of!... Fugă iute că te sorb de vie.

Fetița. — Ha, ha, ha!... mare poznaș mai ești! (iese)

Stan. — Aista 'i dracu pe uscat.

Ești om teafăr și cu minte,
Te porți bine, vîndă plăcinte,
Și de-o dată 'ti ies... crac
Un puiu, puișor de drac.
Ea 'ti arată dintă frumoși,
Ochi aprinși ca să te frigă,
Și cu basme, cu gogoși
Hop! te scoate la covrigi.

În zadar inima-ți ruptă
Se încearcă de se luptă;
Drăcușorul frumușel
O aprinde încetinel,
În cât, scos fiind din minte,
Nu mai poți vinde plăcinte,
Căci în focul de ahmor
Arđi, te cocă ca în cupitor.

(Toate persoanele scenelor precedinte, afară de fetișoara, vină din grădină alergând și încungură tablaoa covrigarulu).

Totăi. — (în parte) Ce-am audit! Ministrul...

Funcționarul. — Stănică...

Boerul. — Jupâne Stane...

Personagiul misterios. — Domnule Stănică...

Dama cochetă. — Stănicuță...

Toti. — Ti-a mai remas ceva bunătăți de vîndut...

Dă'mi și mie, dă'mi și mie... (desartă tablaoa.)

Stan. — Încet, încet! Nu mă grămadăti că v'oiu da la toti... (în parte) Epistatu 'mă-a făcut treabă bună.

Funcționarul. — (plătesc și dice încet) Să' î vorbesc de mine, Stănică...

Stan. — Cui?

Funcționarul. — Escelentei sale. (îese)

Boerul. — (încet lui Stan) De'î face să mă rînduiască Prefect, te fac om. (îese)

Personagiul misterios. — (asemenea) Spune că'î sint devotat, de partitul său. (îse)

Dama cochetă. — (încet) Nu'î cer alta de cât o pensie... și l'oiu adora. (îse)

Stan. — Ha, ha, ha!... bine a isbutit minciuna... Lume, lume pospăită și desartă!... (sunând baniș în palmă) Ean privesce bănrăit de unde eram afif de parale... și pe tablă nimică, tufă... ba aŭ mai remasă doă cununi de aluat, doă colaci... ce se fac cu ei?

(Trece fata cu toboșarul).

Ha! tocmai!... am să cunun pe toboșarul cu copila cea fărăagă... Vină încocace toboșarule... vină și tu, drace... Ean spuneți moșulu!... vă iubiți?

Toboșarul. — Hai, hai!

Stan. — Vreți să vă cununați împreună?

Fetișoara. — Vreă, da.

Stan. — Sě fiți dar ař nařbeř. Vě cunun după moda cea nouă. (le pune pe cap câte un colac) Mergeti de vě īnmul-țiři ca nisipul măreř!

Tobošarul și Fetisoara. — Ha, ha, ha!.. Sě trăesci, Nunule! (iese alergând)

Stan. — Amin!.. (rîdică tablaoa de să-o pune pe cap și pleacă cântând):

Toată grija mi-am luat,
Tablaoa mi-am deșertat.
Cu gogoși și cu minciuni
Am hrănit proști și nebuni.

(Cortina cade).

VIVANDIERA

PERSOANE:

Porumba, vivandieră.
Nasoean, recrut.
Un ofițer.
Soldată.
Tărani.
Térance.

ACTORI:

D-na Luchian.
D-nul Luchian.
X.
—
—
—

VIVANDIERA

SCENĂ MILITARĂ

1858

(Teatrul represintă piața unui sat.)

Terani, Terance.

Un bětrân. — Auđit'aři, oameni buni, vestea cea mare?

Terani. — Care este, moșule?

Bětrânul. — Ci că se tragă Moscalii de pe locurile aceste și că ne vine stăpânire moldovenească!

Alt țeran. — Așa este! pământul nostru are să fie lipit ear de pământul Moldovei că de mult!... Apoi dă! așa'ī cu dreptu... Frate cu frate, român cu român!

Bětrânul. — Eă unul când mă gândesc la una ca asta, mă năbușesc lacrimile de bucurie... Slavă tie, Doamne! că m'ai învrednicit a trăi până acum ca să pot muri în numele meu de român, ca în legea mea!

Teranul. — Ș'apoï încă una, fraților... O venit

știre că aă să ne sosească în curând ostași moldoveni pentru paza hotarului celui nou.

Terani. — I! tătucă! Mare mândră o fi oastea românească!

(Se aude în dreapta sunet de dobe și de trimbițe).

Bătrânul. — Tăceți, măi!.. Par că s'audă dobe și trimbițe. (privesc în dreapta) Eacătă-i, copii!.. Eaca ostași români și steagul Moldovei!.. Să-i primim cu pâne și cu sare și cu brațele deschise, căsu de săngele nostru, măi, de limba noastră, măi!.. de legea noastră, măi! Ura!

Teranii. — Ura!

(Întră un batalion de soldați români cu steagul desfășurat. Muzica merge înainte sunând marșul cel nou. Vivandiera urmează după muzică).

Soldații.

Drum bun, doba bate!
 Drum bun, bravă români,
 Cu sacul pe spate
 Cu armele 'n mâni.
 Fie la paradă,
 Fie la resboiu
 Toți în sir, grămadă,
 Vesel mergemă noi!

Ofițerul. — Stați — Front — Arma la picior — răpaos!

(Soldații execută comanda, așea că armele în snopuri, și apoi se amestecă pîntre terani cari le dau de băut și de mâncat cu mare bucurie).

Ofițerul. — Copii! odihniți-vă, și să fiți gata de plecare peste o oră. (se retrage de-o parte și se pune la vorbă cu nevestele din sat).

Nasoean. — (scotêndu'șă sacul) Eată-ne bună sosiți în Besarabia! Pământul resună vesel sub picioarele noastre, căci el ne cunoasce, fraților!...

Behrânul. — Bine-ați venită la noi, fraților, că de mult vă doriam și vă aşteptam.

Nasoean. — D'apoără noi!... Bine v'amă găsită!

Soldații. — Bine v'amă găsită!

Behrânul. — Vă eșimă înainte cu pâne și cu sare ca la niște frață bună și iubiță!

(Un teran aduce o pâne mare și sare pe o tablă).

Nasoean. — Mulțumimă d-voastră, oamenă bună! să deo Dumnejudeă să vă crească tot pâne de astă în ogoarele voastre!

Teranii. — Amin!

Nasoean. — (Ie pânea și o împarte cu soldații). Na flecă, împărtașiți-vă cu pâne românească de peste Prut.

Soldații. — E bună și dulce ca și cea de la Moldova!

Nasoean. — Cred și eu dacă și lucrată tot de Români!

Behrânul. — Da unde mergeți d-voastră?

Nasoean. — La Ismail, moșule, și pe linia hotarului celuui nou, ca să-l păzimă după cum ădice cânticul nostru: (cântă cu gura plină)

Hai cu Domnul sfântul,
Haideți peste Prut
Să păzimă pământul
Care l-amă avut.

Porumba. — I! Sărace Nasoene!... tare'ți scărție

ghitul! Vino încocace de'ți mai drege glasul cu un păhăruț de rachiū. (îl varsă un păhăruț din polobocel).

Nasoean. — Adă, Porumbiță dragă, sĕ'mi clătesc gușa, doar ț'oiū putea da în glas, frumoasă vivandieră.

Porumba. — (Dându' i păhărelul, cântă):

De vreă sĕ'mi dai în glas,
Mai taetă din cel nas!

(Soldați și țărani rîdă).

Nasoean. — (bînd) Ce rîdeță voă, măi! Nu știți că astă-dă acela 'ă maă cu minte care'ă maă nărtos? (încet Porumbei) S'apoă tu nu știi, Porumbo, ce am eă ică la chimir?

Porumba. — Ce aă, Nărtilă?

Nasoean. — O mână de galbenă! Mă-am vîndut doă juncană pănă a nu intra la oaste. (cu dragoste) Și de'ă vrea tu să mă ūbești, ță-oiū face o salbă din precul boilor.

Porumba. — Galbenă? Pune'ă să clocească doar o scoate puisoră.

Nasoean. — Dece fa!... o stare de om!

Porumba. — Că și eă am galbenă... Mă-aă umplută busunarul boerii când am plecat din Iași și am cu ce să te cumpăr pe tine cu nas cu tot!

Soldați. — (rîdend) L'o pâcâlit!... ha, ha, ha!

Nasoean. — Ean lasă gluma, Porumbo, și maă bine cântă-ne ceva, ca să ni se maă dreagă inima.

Soldați. — Dar, dar, cântă-ne ceva, Porumbo!

Porumba. — Bucuros... Să vă cânt versul vivandierei, cânticul meu. Vreți?

Soldații. — Vremă !

Porumba. — Puneți-vă 'n front și ascultați :

CÂNTICUL VIVANDIEREI.

I.

Ești sănătatea vivandieră,
Cu suflet voînicel,
Și drept cartușieră
Am un polobocel.
Dar e menit să poarte
Un spirt, un spirt de foc,
Ce 'n dușmană duce moarte,
Și fraților noroe !
Sune dobele, sune,
Soldații să s'adune ;
Ești gata sănătate cu voi
De drum și de resboiu !

Ram, pataplam, pataplam, pataplam.

(Face marș milităresc pe dinaintea soldaților la finitul fiecărui cuplet)

Soldații.

Sune dobele, sune,
Soldații să s'adune ;
Ești gata sănătate cu voi
De drum și de resboiu !
Ram, pataplam, pataplam, pataplam.

II.

Ești am legat frație
Cu-a patriei soldați
Și chiar în bătălie
Urmez pe ai mei frați
Să vărs lor păharele
De lângă sin, deici, (arată polobocelul)

Sě 'nchine țerei mele,
 Luptându-se voînică!
 Sune dobele, sune,
 Soldați și să adune;
 Eü gata să int cu voi
 De drum și de resboiuă!
 Ram, pataplam, pataplam, pataplam.

Soldați.

Sune dobele, sune,
 Etc. etc. etc.
 Ram, pataplam, pataplam, pataplam.

(Ofițerul se apropie).

III.

(Zimbind și căutând la ofițer cu coada ochiului).
 Ear dacă oare-cine,
 Vr'un tinerel viteaz
 S'ar da pe lângă mine
 Să'ști facă bun obraz,
 Atunci cuvoie bună
 'I-ași da sufletu'n dar,
 Șamoriul împreună
 L'amă bea într'un pahar. (arătând păharelul)
 Sune dobele, sune
 Soldați și să adune;
 Eü gata să int cu voi
 De drum și de resboiuă!
 Ram, pataplam, pataplam, pataplam.

Toți.

Sune dobele, sune,
 Etc. etc. etc.

(La finitul cupletului de pe urmă, ofițerul ridică spada în sus: dobele încep să bate. Soldații aleargă să'ști ieșe pușcele, apoi se așează în linie).

Nasoean. — (cu entuziasm, în parte) Ei apoi să nu te dați în foc pentru dinsa! (apropiindu-se de Porumba) Porumbo, ūbește-mă că mă daă de rîpă, pre legea mea!

Porumba. — (ridând) Pe altă dată, Nasoene, c'acu bate doba de pornire. (merge de se pune la linie).

Nasoean. — (către public) Mi-ți crede ori ba? Vivandiera m'o pus în polobocel! (se duce deșii la rîndul p'ntre soldați).

Ofițerul. — (comandează) La front! — Arma la umăr — Pas grabnic — Marș la Ismail!

(Soldați pleacă cântând o strofă din următorul mars):

Marșul ostașilor români în Besarabia.

Drum bun! doba bate,
Drum bun, bravă română!
Cu sacul pe spate
Cu armele 'n mâni
Fie și cu soare,
Saă cer nouros,
Fie ploă, ninsoare,
Noă mergemă voios!

Drum bun! doba bate!
Drum bun, bravă română,
Cu sacul pe spate,
Cu armele 'n mâni.
Fie la paradă,
Fie la resboiuă,
Toți în sir grămadă,
Vesel mergemă noi!

Drum bun! doba bate!
Drum bun, bravă română!
Cu sacul pe spate
Cu armele 'n mâni.

Steagul să luciască,
Pentru el trăimū!
Teara să trăiască,
Pentru ea murimū!

Drum bun! doba bate!
Drum bun, bravă română
Cu sacul pe spate -
Cu armele 'n mâni.
Haă cu Domnul sfântul,
Haideți peste Prut
Să păzimū pămîntul
Care l'amū avut!

Drum bun! doba bate!
Drum bun, bravă română!
Cu sacul pe spate
Cu armele 'n mâni.
Pentru Românie
Oră care oștean
De-acum vra să fie
Valul lui Traian!

Drum bun! doba bate!
Drum bun, bravă română!
Cu sacul pe spate
Cu armele 'n mâni.
Astfel e pe lume
Românașul meu!
Falnic de-al său nume
Și brav ca un Zmeu!

(Soldați plecă în sunetul musicelor și a vivatelor țărănilor.—Cortina cade).

NOTA. — Acest marș a fost compus înadins pentru intrarea regimentului român din Moldova în Besarabia după încheierea tratatului de Paris.

PACALA SI TANDALA

PACALA SI TANDALA

DIALOG POLITIC

Pâcală.

Ce aî astă-dî, măi Tândală, de ești aşa supărât?
De corăbiî înecate nu cumva poate-aî visat?
Ce gândire amărîtă ast-fel te-a posomorît
Că pre cât nu erai mândru, acum ești și maî urit?

Tândală (oftând).

Ah! Pâcală prea înbite, spune'mi: este-adevérat
Că 'n această țeară vechie, că în Iașul blăstëmat
S'a ivit o boală nouă ce pe mulți a molipsit
Și la care tot Românul chiar din fire'î e menit?

Pâcală.

Care boală, măi Tândală?

Tândală.

Boală grea și făr' de leac
Ce de mult ne amenință!

Pâcală.

Dar ce boală?

Tândală.

O! trist veac!

În ce vremi aă fostă s'ajungemă! în ce rele! în ce foc!
 Auđi, frate, toță Româniă să fie-uniți la un loc!
 Moldovanul și Munteanul să'să peardă numele lor!
 Să 'ntrunească-a lor pămînturi! să se facă un popor!
 Ba chiar nație să fie!.. auđi, nație!.. măř, măř,
 Dău, că nu credeam Româniă atâtă de nătără!

Pâcală.

De ce ești așa de aspru pentru neamul românesc,
 Măř Tândală?.. al tău suflet îl scieam mai creștinesc.
 Pre cât imi aduc aminte, tu odinioară-a fost
 Atât de blăjîn că lumea te credea puțin cam... prost.
 Cine 'ti-a turburat firea? Spune mie, dragul meu,
 Cine din miel cu blândețe te-a făcut leu-paraleu?

Tândală.

Cine, cine... n'am nevoie ca să ti'l destăinuesc;
 Dar acela oare cine m'a făcut să 'ncremenesc
 Când 'mi-a spus chiar la urechie, cu glas bland și 'nduioșat
 Că Moldova, sermănică, spre peire a plecat,
 Căci de-a fi să se unească Moldoveni și cu Munteni,
 Muntenia dintr'o sorbire aă să 'nghită pe Moldoveni!

Pâcală.

Elei! frate.

Tândală.

Așa dragă!.. Ascultă să te-oțăresc.
 Se dice de capitală ca să fie 'n Bucurescă,
 Cale de trei-deci de poste departe de Iașul meu,
 De-acest târg frumos și mare unde trăimă tu și eu!

Ei! Pâcală, oră ce 'i spune, nică că 'mî vine de cređut
 C'ar putea ca să ajungă Iașul oraș de ținut!
 Iașul, scaunul Domniei, care precum tu 'mî-aî ăs,
 Se aduce de departe cu vestitul tău Paris.
 Iașul, vechia capitală unde am căsuța mea
 Care, de s'ar perde Iașul, mult din prețu'ă ar scădea.
 Înțelegi acum, măi frate?

Pâcală.

Înțeleg că și tu vrei
 Să jertfesci o țeară 'ntreagă pentr'un ticălos bordei!

Tândală.

S'apoī alta, altă poznă! Ci că'n Statul Romănesc
 Să fie la stăpânire Domn de neam împărătesc,
 Domn străin, numit pe viață, și cu drit de moștenit!
 Auđi, tron cu moștenire!... apoī nu 'i de suferit!
 Care-atunce, cum s'ar prinde, eū ce am *hambițion*,
 Să'mî rîdic toată speranța de-a mă acăta pe tron!
 Eū ce săt patriot mare, eū *get-beget*, să nu am
 Prilej de a fi în țeară nică măcar un Cařmacam!
 Si, perđend a mele drituri, să ajung chiar a videa
 Sub un Print străin, catolic, că se perde legea mea!
 Nu, Pâcală, nică o dată!

Pâcală.

Ei! Tândală, te rog, tacă,
 Că, pre cât ești prost din fire, și măi prost vrei să te facă.
 Ce te sbuciumă pentru lege astfel de înfuriat,
 Când tu legea în picioare'ă de-atâte ori aî călcăt!

Tândală.

Eű, Pâcală ?

Pâcală.

Tu, Tânadală.

Tânadală (făcându-șă cruce).

Mě ferească Dumneđeū !

Pâcală.

În zadar, căci pe-a ta urmă te pasce păcatul greu.
 Adu'ți bine tu aminte de țigani și ce-ați avut :
 Prin mezat, ca nisce vite, câte suflete-ați vîndut ?
 Despărțend fără 'ndurare mumele de-ați lor copii,
 Și rîdînd de a lor lacrimi ca o feară din pustii !
 Spune mie, o ! creștine, câți creștinii ați chinuit
 Când erai, chiar din păcate, în slujbă orânduit ?
 Câte vîduve sérace, câți orfani tu ai prădat,
 Și pânea de toată țioa chiar din gură le-ați luat ?
 Spune'mi tu, o ! stâlp a legei, ce umbli cu crucea 'n sin,
 Sint aceste fapte-rele de creștin sau de pagân ?

Tândală.

Bine, frate, tu mě spari... Ce greșală-am făptuit
 Pentru că, fiind în slujbă, și eű m'am schivernisit ?
 Așa 'i obiceiul țerei...

Pâcală.

Taci, Tânadală, nu cărti.
 Ați prădat sérmana țeară, e destul, n'o mai huli !
 Și de vrei ca să se erte trecutu'ți mult păcătos,
 Hotărăscete o dată a fi țerei de folos,

Ear nu umbla cu minciuna ca un șerpe cu venin,
 Dicând că s'ar perde legea de-amă avea un Domn străin,
 Căci Românu 'n astă lume ori ce rele-ar suferi,
 În legea care se nasce, în ea scie a muri!
 Unguri ce în Moldova sănt ca noii locuitorii,
 Schimbat-aŭ a lor credință sub Români Domnitorii?
 Pentru ce dar pe-al tău frate mai ușor să'l socotesci,
 Când el âncă tot păstrează bunurile strămoșesci?
 Și de ce, supus orbirei unui mărșav interes,
 Să nu vrei a înțelege lucru lesne de 'nțeles:
 Că 'n Unire stă puterea! Că la ori care nevoi,
 De cât a fi unul singur, e mai bine de-a fi doி!
 Că pîraele-adunate se prefacă în riuri mari,
 Că cei slabăi, când se'npreună, cumpănescă pe cei mai tarăi,
 Căci, precum dicea odată lăi săi fiă un biet moșneag:
 E mai lesne-a rupe-o vargă de cât un întreg toeag!

Tândală.

Bine, dar ce are-a face?

Pâcală.

Nu 'nțelegi?.. ascultă dar:

Pentru ce țările noastre aŭ băută atât amar?
 Pentru ce acum, de veacuri, nicăi că mai hălăduescă?
 Pentru ce fără sfială dușmaniile le năvălescă,
 În cât astă-dăi biet Românul ce-a ajuns a fi de jac,
 Nu mai scie ce mai este: Tătar, Jidov sau Căzac?
 Și, privind înbelșugarea holdelor din țeara lui,
 Se întreabă cu durere: a cui pradă-or fi, a cui?
 Scii tu pentru ce, Tândală, Dumnezeu ne-a părăsit,
 De-amă rămasă dintr'un neam mare un neam mic și umilit?

Tândală.

Pentru ce?

Pâcală.

Pentru că vrajba între frați s'a încușbat!
 Pentru că Românul frate de Român s'a depărtat!
 Pentru că și mai 'nainte s'aă găsită pintre Români
 Oameni vîndători ca Iuda, inimi rele de păgâni
 Carii jertfind ca și tine viitorul românesc,
 Și sămănând desbinarea pe pămîntul strămoșesc,
 Aă scăduță, aă stinsă Unirea, puterea neamului lor,
 Și aă mărită sumeția dușmanuluă răpitor.
 Când e turma rezlețită, fără cână, fără păstor,
 Lupul ese de la pândă ș'o zugrumă mai ușor!

Tândală.

Adevărat... așa este!.. însă de ce, fătul meu,
 Păstorul acelei turme să nu fimă sau tu, sau eu?
 Pentru ce străin să fie?

Pâcală.

Căci păstor în țeara mea
 Nicăi eu nu te-aș vrea pe tine, nicăi tu pe mine m'ai vrea.
 Dulce e Domnia, frate, și mulți vreă a se 'ndulci,
 Ș'acei mulți unul pe altul cauță a să nimici
 Prin partide, prin corupții, prin minciuni și prin vîndări,
 Care toate sănt menite reă s'aducă bieteři!
 Nu 'ă maș bine dar să 'nchidemă calea tronuluă slăvit
 Celor carii săntă în stare chiar și neamul de jertfit?
 Nu 'ă maș bine, toti Româniă insuflați de-acelaș dor,
 Dintre două mici popoare să ne facemă un popor?

Ear ca Prinț al României un străin Prinț să dorimă,
 Și cu tronurile-Europei pe al nostru să 'l rudimă?
 Atunci națiile toate ne-oră primi la sinul lor
 Ca pe-o nație ţubită și de mare viitor;
 Ș'a strămoșilor țerînă tresări-va în mormânt,
 C'a ajuns a lor vechi nume respectat ear pre pământ;
 Și urmași nostri mândri de părinții ce-aș avută,
 La copiii lor vor spune binele ce le-amă făcută!

Tândală (uimit).

Ei! Pâcală, frățioare, drept să'ți dic... bine vorbesci,
 Însă... spune'mi... capitala tot să fie 'n Bucuresci?

Pâcală.

Batăte norocu 'n față! măi Tândală, ce-aș pățit,
 De'ți e drag aşa mult Iașul?.. Nu cumva te-aș jidovit?
 Dar nu vedî pe toată țioia valul negru, evreesc,
 Cum se 'ntinde de îneacă tot orașul creștinesc?
 În cât ori cine sosește în lăuntru' înglodat,
 Socoate că în Țudeea din păcate a intrat!

Tândală.

D'apo'i bine, Bucuresciul adică este mai bun?

Pâcală.

Oră cine ar socotio, ești l'aș crede de nebun.
 Bucuresciul ca și Iașul este ca un vechiu sucman
 Care, ori și cât l'aș coase, nu plătescă nică un ban.
 Pentru noă România trebuie ca să dorimă
 Nouă, mândră capitală de care să ne mândrimă,
 Un oraș puternic, mare, pe un riști înbelșugat
 Și în centrul României cu tărie aşedat.

Tândală (aprindându-se)

Pe Siret?

Pâcală.

Pe Siret, fie.

- **Tândală** (cu ochi inflăcărăți).

Nu deparde de Focșani,

Să 'l numimă Traian... .

Pâcală (zîmbind).

Prea bine.

Tândală (cu entuziasm).

Să ne facemă toți Traian!

Pâcală.

Să dea Domnul, măi Tândală.

Tândală (svârlind căciula 'n sus).

Ura! dacă este aşa,

Adu mâna, măi Pâcală; mâna vreū cu tine-a da.

Să trăiască România și Unirea 'ntre Români!

Haă să tragemă, măi, o horă în ciuda celor păgâni:

(Se prindă de mâni și jocă Hora Unirii).

HORA UNIREI

Haă să dămă mâna cu mâna

Ceă cu inimă română,

Să 'nvârtimă hora frățieř

Pe pămîntul Românieř!

Earba ră din holde peară!

Peară dușmănia 'n țeară,

Între noi să nu mă fie

De cât flori și omenie!

Măi Muntene, măi vecine,
 Vină să te prindă cu mine
 Și la viață cu unire,
 Și la moarte cu 'nfrățire !

Unde 'i unul, nu 'i putere
 La nevoi și la durere.
 Unde 'să doி, puterea cresce,
 Și dușmanul nu sporesce !

Amêndoă sintemă de-o mamă,
 De-o făptură și de-o samă,
 Ca doi bradă într'o tulpină,
 Ca doi ochi într'o lumină.

Amêndoă avemă un nume,
 Amêndoă o soartă 'n lume.
 Eă și frate, tu 'mă ești frate;
 În noi doi un suflet bate.

Vin la Milcov cu grăbire
 Să 'l secămă dintr'o sorbere
 Ca să treacă drumul mare
 Peste-a noastre vechi hotare.

Și să vadă sfântul soare,
 Într-o di de sărbătoare,
 Hora noastră cea frățească
 Pe câmpia Românească !

OPERETE

SCARA MÂTEI

PERSOANE.

ACTORI.

Anica Florineasca , tēnēră vēduvă.	D-la <i>Gabriela</i> .
Ghiță Făurin , vērul ei.	D-nul <i>Teodorini</i> .
Măgdian , president la Roman	, , <i>P. Neculau</i> .
Marin grădinarul	, , <i>Milo</i> .
Florica , femeea lui.	D-na <i>Sterian</i> .
O slujnică a Anicăi	D-la <i>Sevastița</i> .

Săteni.

SCARA MÂTEI

OPERETĂ IN 1 ACT

Representată pe teatrul național din Iași în
beneficiul artistilor români 1850.

(Teatrul reprezintă o grădină frumoasă cu copaci, straturi de flori, basinuri cu apă și c. l. În mijlocul scenei, pe al doilea plan, un bosquet de verdeță deschis. În fața bosquetului, o canape de earbă și o ghitară animată de crengi. În dreapta și în stânga scenei, pe ântâiul plan două pavilionuri cu uși și cu balcoane de-asupra ușilor. Dinaintea pavilionului din dreapta, o scară înaltă îndoită. La ridicarea cortinei începe faptul ălei și se aude cânticul unui cucoș).

SCENA I.

Marin. — (cu o greblă în mână) Hîș cucurigu dracului, că 'i trezi cuconița... (vine în fața scenei) Bîata cucoana Anica!... De când 'i-o murit boerul, nu mai are odihnă!... și adică mult mă mir pentru ce atâta supărare?... că era un matuf răposatul... să fugă în lume... pare că era un snop de urzici! Doamne eartă-mă că o răposat... dar bine-o făcut!... (se apucă de grebluit) Hei,

hăc!... Florico... Florico!... Urît ți-a fi făr' de bărbătel! că'i numai o lună de când ne-am cununat... numai o lunicică, și povestea vorbești... par că-ar fi ploaie cu piper între noi!... Tu te află la târg cale de-o poștă de mine, și ești la țeară la Florinești, cu grebla 'n mână și cu doru 'n suflet.

Vai de tine
 Mări Marine!
 Cine-a șis să mi te 'nsoră!
 Când departe
 Tu n'ai parte
 De-a Floricăi mândre floră.
 În zadar la-a mea privire
 Miș de floră aici lucesc
 Ești cu dor și cu iubire
 La Florica 'n veci gândesc!
 Căci puiețuța mândruliță
 Poartă 'n față doi bujori
 O garofă pe guriță
 și 'n sin fragedi crinișoră.
 Dar Marine
 Vai de tine
 Cine-a șis să mi te 'nsoră? §. c. I.

(Cucoșul cântă ear).

Eaca... crestatul! că nu'î mai tace pliscul... Vai mâncate-ar ulii!... hîș încolo... la poeată (aleargă în fund și ieșă puțin în stânga aruncând cu pălăria),

SCENA II.

Măgdian și Anica (în pe balconul din dreapta. Anica în toaletă de noapte și Măgdian în costum de călător).

Anica. — Auđi cucoșu dragă Măgdiene? .. grăbesce-te de te du păń' ce nu te vede nime.

Măgdian. — Ah, crede-mă Anică că nu' ū vreme âncă...

Anica. — Da n'aři auđit cucoșul?

Măgdian. — Ba l'am prea audit, ardě'l focu! dar a fi cântat în somn.

Anica. — Ori cum; dute mai bine păń'ce nu se trezescū oameniř din sat.

Măgdian. — Ce necaz! Doamne, Doamne! să fimū siliți a ne tot ascunde de ochiř lumeř.

Anica. — Răbdare, ſubite Măgdiene, încă dece dile păńă s'a înplini vremea cernireř mele... s'apoř vom descoperi tařna noastră la toři.

Măgdian. — Dece dile încă!

Anica. — Adu'ři aminte că tu m'aři rugat să ne cununămū numai decât... intr'ascuns... de și nu se înplinise încă anul de la moartea bărbatuluř meř.

Măgdian. — Aři dreptate, dragă Anicuřă. Fie cum vrei tu... dar după dece dile?

Anica. — Îl avea dreptul de a intra la mine pe uřa dia mare, ear nu tot pe fereastră ca acum, și noaptea.

Măgdian. — Că Deři drept să'ři spun, m'am cam săturat de scara mâteiř și mai ales de alergăři călare, de la Roman aiciř și de aiciř la Roman seara și dimi-

neața. De doă săptămâni de când ne-am cununat, sînt bărbatul cel mai struncinat de pe fața pămîntului.

(Se aude Marin cântând în culise.)

Anica. — Auđi? dute degrabă și să vii deseară.

(Măgdian trece de pe balcon pe scara mătei.)

SCENA III.

Ceř dinainte, Marin (ivindu-se după copaci).

Marin. — Ce'mi věđură ochiř!.. cuconița cu presidențul din Roman?.. Mă...ă...ă!..

Măgdian. — Adio, dar, iubită Anicuță.

Anica. — Adio scumpul meū.

T R I O

Măgdian	Anica	Marin
Adio iubită!	Adio iubite!	Cucoana cernită
Rěmăi fericită.	Pe căi înflorite.	A dat de ispita.
Precum doresc eū	Precum doresc eū	Ce poznă valeu!
Gândesce la mine	Mergi, dute cu bine	O věd, o věd, bine
Căci eū lângă tine	Cu gândul la mine	S'acredne nu'mi vine
Las sufletul meū!	O sufletul meū!	Pre sufletul meū!

Măgdian

Mě dispart de tine cu măhnire-amară
Dar pe-al fericirei dulce, dulce scară
Mě voiū sui earăși, draga mea deseară.

Anica

Ca și tine-acum simt măhnire-amară
Dar mě măngăiu dulce căi să vii deseară.

Marin

Ean privesce pozna, fac amor pe scară.

Anica

Adio, deseară !

Măgdian

Deseară !

Marin

Deseară !

(împreună)

Măgdian. — Adio iubită și c. l.

Anica. — Adio iubite și c. l.

Marin. — Cucoana cernită și c. l.

(Măgdian săruță mâna Anicăi și se coboară. Anica intră în casă și închide fereastra).

Marin. — (în parte) Măi marine atinete vîrtoș că aice'i treaba pe drăguș la căuș (iese dintre copac și trece în dreapta).

Măgdian. — (pe gânduri) Când m'ar vedea încrinații căterându-mă și și noapte pe scară, oare ce ară socotî în gândul lor despre presidentul din Roman.

Marin. — (în parte) Ce bolborosește din gură ?

Măgdian. — De 15 jile m'am făcut mai tănic de cât comoara sgârcitulu. În tăină vin aici, în tăină petrec cu Anica, în tăină mă întorc acasă la Roman, ca să nu mă vadă nime și slavă Domnului ! până acum am isbutit de nu m'a zărit nică un om.

Marin. — (în parte pușnind de ris) Ba că chiar.

Măgdian. — (căutând ceasornicul) Îi vreme de încălicat. Mă duc să'mi ieș bățelul cal din marginea satulu. (vrea să plece și să dă cu ochi de Marin) Na c'am pătit'o !

Marin. — (închinându-se) Buna dimineața cucoane... frumoasă vreme'ă adă, senin, răcoare... numai bine de primblat.

Măgdian. — (în parte) Oare zăritum'a pe scară.

Marin. — Aud?... Ești unul nu pot pricepe cum de pot dormi boerii pănamiajdi vara?... da ești când așa fi boer, m'așa trezi ca d-ta în faptul dilei, și așa deschide frumos ferestrile, și așa ești în balcon, ca să aud păseurile făcând ceah, ceah, ceah...

Măgdian. — (în parte) M'a zărit hoțul!

Marin. — (în parte) Mă...ă...! că nu pricepe. (tare) Dești așa cucoane... și alta; pentru ca să nu fac huet în casă, 'mă-așa face îmadins o scară... ea ca asta care 'mă slujește de curățit copaci... și m'așa coborâ frumusel pe furis din balcon în grădină de-adreptul.

Măgdian. — (în parte) Bate șeoai... (tare arătând o pungă) Jupâne Marine, vedă punga asta?

Marin. — Ba nu o prea văd bine că'ă cam departe și mă doră ochii...

Măgdian. — (puindu'ă punga în mână) Eată-o chiar sub ochi. Acum spune'mă văduț-ai ceva mai adinoare... într'acoace? (arată scara)

Marin. — Într'acoace?... când te scoboraș de sus?... Ba mă ferit Dumnești. N'am văduț nimica, nici pe d-ta, nici pe cuconița.

Măgdian. — (dându'ă punga) Foarte bine. Văd că ești priceput... Na cu ce să'ă astupă ochii, și de-acum înainte... (vrea să iasă)

Marin. — (în parte) O mertă! și cele multe înainte...
 (tare) Cucoane Măgdiene... cucoane!...

Măgdian. — (oprindu-se) Ce-i.

Marin. — De astupat ochii 'mă-ați dat... dar de astupat gura?...

Măgdian. — Cu adevărat... uîtasem!... poftim și pentru gură. ... (își dă încă o pungă, în parte) M'a scurs de banii hoțul.

Marin. — (în parte) Doă merțe! noroc să dea Dumnezeu, (tare alergând după Măgdian) Cucoane... cucoane... dar de astupat urechile nu'mi dai ceva?

Măgdian. — (viind supărat lângă Marin) Cât pentru urechi, să știi că și le-oiau bate la stâlp dacă te-a înpinge pe catul să audă ceva cu ele... Auștiu-măi? (iese prin fund în stânga).

Marin. — Bunătatea d-tale, cucoane... sărut mâinile... De-acum sunt și surd și mut. (viind în fața scenei) Mă!... da bine 'ti-a curs laptele în păsat Marine... hăi!... doă pungi de bani de-o dată!... Ean vedile cătu'su de grele... parcă'su doă prepeliți de toamnă. (sărutându-le). Că mare drăgălașe mai sănțești pe fața pământului!... Am să cumpăr o rochie de halastincă Floricăi... da știi? cole ghîurghiulie... să'ti ţee ochii cale de-o poștă... și mie am să'mi durez o pereche de poturi arnăuțești, să par că's Bimbașa-Sava... Ei de-acum Mărinaș dragă, destulă vorbă... și mi te apucă de lucru, că ați și dia cu coniștei. Să te văd tătucă... să mi'zi durez un snop de floră cât o dimerlie, tot cu bujori și cu ciuboțica culcului. (merge de ridică scara de sub balcon și o aşeașă în fund Ea

scara asta 'mă-a adus noroc astăzi... Bine-a ăs cine-a ăs, că norocu'ă ca o scară!...

Câte soiuri de momițe
Am văzut în viața mea
Tot sărindu din schițe 'n schițe
Pe a lumei scară grea!
S'ajungându în vîrf de-o dată
Le-am văzut de sus cădându
Când pe schițe chiar îndată
Săriau altele rîdând;
Căci norocu 'n lume e 'ndoită scară,
Unul când se suie, altul se coboară.

(iese prin fund în dreapta).

SCENA IV.

Anica (pe pragul ușei pavilionuluș din dreapta vorbesce în cantonadă). Un răvaș pentru mine?... De unde?... de la Roman?... Adu'l în coace... (vine în scenă, deschidând răvașul) Cine să'mă scrie de la Roman? Măgdian?... nu cred că să fi putut ajunge. (citesc)

„Sărut albele mânușiți a verisoarei Anicăi. — Cunoscă învăpăeata dragoste ce 'tă-am purtat în suflet tocmai din copilărie... (vorbit) Ha, ha, ha, ha!... ear de la nebunul cel de Ghiță Făurin... vărul meu... Ean să vedemă ce mai dice? (citesc) d-ta însă Anicuță mult adorată, măi isgonit cu crudime din ochii matale, și 'mă-a hotărât să nu mă infățișez dinaintea lor, de cât numai când oiu fi însurat!... (vorbit) Ce era să fac dacă nu mai înceta cu declarații de amor... (citesc) Eată dar că ne mai pu-

tend învinge dorul ce am de a te videa, iubită verisoară, m'am jertfit pe altarul lui Isaiea-dăntuesc; și nu mai tardiu de cât astăzi voi să bura la Florinesc unde este ângerul vieței mele. Nevasta mea, 'mă-a sluji de pasaport, spre a trece hotarul moșiei matale... Al matale în veci robit. — *Ghiță Făurin.*

Post-scriptum: Nevasta mea este un rod câmpenesc, fiind răsărită și crescută tot la țeară. Te rog iubită Anicuță, să treci cu viderea oare care necioplire a apucăturilor sale."

Ce supărare! Tocmai când vreă să fiu singură, să'mă via oaspeți... și apoi încă cine?... nebunul cel de Ghiță!... Nică că poate cineva să fie un ceas în liniște... (se primblă supărată).

I.

Păsărele mult iubite
Cât sănăti de fericite
În al vostru dulce traiu!
Voî iubiți, iubiți în pace
Voî sburați unde vă place
Să prefaceti lumea 'n rău.

II.

De m'ași face-o păsărică
N'ași mai plângă singurică
Cu-a mea jale, cu-al meu dor;
Dar ca voi, mică păsărele
Ași schimba dilele mele
În dulci dile de amor.

(Se aude în fund în dreapta, glasuri multe de țarană, Anica intră în bosquet).

SCENA V.

Anica, Slujnica (eșind din dreapta și mai pe urmă Marin cu sătenii).

Slujnica. — Cuconiță! o venită sătenii cu pocloane de țioa d-tale și să roagă să vie aice.

Anica. — Cum? .. adă e sărbătoarea mea? .. Eș o uităsem.

Slujnica. — Le dai voie, cuconiță?

Anica. — Dile să vie.

(Slujnica se duce în fund în culisele din dreapta și se întoarce îndată cu țeranii).

Anica. — (singură) Curios lucru! .. Când eram măritată cu Florinescu, numărăm dilele pe degete... și acum nici nu sciș cum trecu.

(Sătenii vină din fund cu pocloane. Marin în fruntea lor aduce un buquet mare).

Sătenii.

Haideți toti cu veselie
Să urăm intru mulți ani,
Pe stăpâna de moșie
Ce iubesc pe sărmani!

Marin.

Cuconiță sănătate
Să trăiesci intru mulți ani!
Toti cu inime curate
Grădinarăi, păstorii, țeranăi
Îți depunem la picioare
Ale noastre mici odoare.

(Sătenii ce portă pocloane se înaintează pe rând, și le închină Ani căi. Marin le arată).

Marin.

Pui de găină,
Flori de grădină.

Totă.

Pui de găină,
Flori de grădină.

Marin.

Mere și pere,
Ouă și miere.

Totă.

Mere și pere,
Ouă și miere.

Marin.

Și fragi și mure,
De la pădure.

Totă.

Și fragi și mure,
De la pădure.

Marin.

Și trei meioare,
De sărbătoare.

Totă.

Și trei meioare,
De sărbătoare.

Anica.

Oameni buni cu mulțemire
Lângă mine vă privesc.
Sănătate, fericire
Ești din suflet vă doresc.

(Dându-le o pungă cu bani).

Eată mergetă în câmpie
Să jucăți cu veselie.

Sătenii.

Să trăiască 'n veselie!
Să trăiască 'ntru mulți ani
Stăpâna de moșie
Ce ajută pe sărmani!

(Se aude în fund în dreapta, vînet de căd de trăsuri și răcnete surugiescă. Sătenii se tragă cântând printre copaci din dosul bosquetului).

SCENA VI.

Anica și Slujnica (în bosquet) **Marin și Sătenii** (în prejur în fund) **Ghiță** (în costum elegant de drum) **Florica** (în toaletă bogată dar prea încărcată: brațele, cortel, evantaial).

Florica. — (în culisa din fund în dreapta) Încet, oblu... că mi' i prăvăli.

Ghiță. — (asemenea) Da n'ai frică, soro, că ești cu mine.

Florica. — (întrând țute apărându-se cu evantaialul) Ba că chiar... Uf! Slavă Domnului c'am scăpat pe uscat, că era să'mi vie zumaricale... să leșin.

Ghiță. — (alergând după Florica) Soro dragă...

Marin. — (zăridind pe Florica) Ce'mi vădură ochii! (se aproape) Florica!

Florica. — Ce vrei mojicule de te bagă în sufletul meu! (cu Ghiță) Monșerică... monșerică... da unde' i verișoara s'o sărut.

Ghiță. — (încet Floricări) Caută, soro să nu mă dai de rușine.

Florica. — Ea fă 'ncolo poznașule.

(Mergă amendoă către bosquet).

Marin. — (în parte) Mare minune!... Oră îs erb, oră îs prost.

Anica. — (eșind din bosquet) A! bine-ați venit vere Ghiță.

Ghiță. — Sărut picioruțile iubită verișoară... Amă luată îndrăsnială să venim să te videm, cu soția mea, cu Calipsica.

Marin. — (în parte) Cum a ădis?... Soția lui... Pisica?...

Florica. — (se închină) Sărut gurița, cuconică verișoară Anică. (o sărută de multe ori) Să am pardon... De mult doream să te văd, că audisem că ești tare hazlie, și ați un bucătar foarte meșter... Mă rog sorioară să' ţi poroncăști, să'mi facă un borș cu perișoare și alivence... că mi' poftă...

Marin. — (în parte) Îi poftă!...

Ghiță. — Nu te potrivi Anicuță, că Calipsica' ţi cam...

Florica. — Ce fel cam?... Te poftesc monșerică, c'apoï știi... (Anică) și puțintel bulgur, verișoară, cu învertită la sfîrșit... dar să fie cam mare.

Anica. — Bucuros verișoară... dacă poftesci. (vorbește încrezută slujnicie, care îndată și intră în pavilionul din dreapta).

Marin. — (în parte) Bulgur și alivence!... Ei, apoï îi Florica!... (se apropiie de ea) Flo... ri... co...

Florica. — Mări, ce tot mi se vîră în ochi țărănoiu ista?... Dăte într'o parte țopârlane... (scoate o oglindioară din buzunar și și drege sprîncenile și zulufii).

Marin. — (în parte) Topârl... (oftează) ane!...

Ghită. — (apropiindu-se de Anica) Iubită Anică, am urmat precum vedî poroncilor matale... M'am însurat!...

Anica. — Și foarte bine-ați făcut verișorule.

Ghită. — Dar... cum îți place Calipsica?

Anica. — Îmi place prea mult... căci are un caracter vesel... deschis...

Ghită. — Veți să dică necioplit?... Așa este... dar apoii ce era să fac?... M'am însurat cum am putut, numai ca să câștig dritul de a mă aprobia de ângerul...

Florica. — (viind între amendoi) Ce vorbiți împreună?... Ean spuneți-mă și mie că mă nebunesc după cabazlicuri.

Ghită. — (începe) Da mai țineți gura soro, că mă dai de rușine.

Florica. — Ce face?... te dau de rușine?... Mă rog verișoară scăpat' am vr'o prostie de când am venit? Așa' i că nu?... Apoi ce mă tot ciondănește degeaba monșerică?... Ba că grăesc prea mult; ba că nu stați locului. Da ce! Doamne eartă-mă! că doar nu's par, să sed înfiptă... aşa...

Ghită. — (începe) Da bontonu nu eartă...

Florica. — Mări, ean dă'mă pace cu botosul d-tale, că mă pricep ești cum să mă port pe lume.

Florica.

L.

Ca să fi cucoană mare
Și să placi la cavaleri,
E destul să fi în stare
De-a mâncă dece averi

Pe cordeluțe
 Pe capeluțe
 Pe danteluțe
 Lucrate-ajur,
 Și pe brațele
 Și pe inele
 Și pe mantele
 De satintur,
 Și pe manșonuri
 Și pe bulionuri
 Și pe jambonuri
 De la Paris,
 Pe oră ce mâncare
 Cu preț mai mare
 Ce arătare
 Îți trece 'n vis.

Sătenii (ridând)

Să fie aşă
 Ha, ha, ha, ha!

Anica și Ghiță.

Își deieşte aşă
 Ha, ha, ha, ha!

II.

Florica.

Ear de vrei să fi placută
 Și madamă de bonton;
 Curtisană să ai o sută...
 E destul într'un salon:
 Să treci măreață
 Cu gura creață

Și îndrăsneață
 Lângă femei;
 Dar tot odată
 Nevinovată
 Blândă plecată
 Lângă holtei.
 Să critici tare
 În gura mare
 Pe ori și care
 Fi, chel orior!
 Se detestable
 Abominable
 Ensiuportable
 Parol d'onior!

Sătenii.

Să fie aşă
 Ha, ha, ha, ha!

Ghiță și Anica.

Îi șeădă
 Ha, ha, ha, ha!

(Sătenii câte unul, unul iesă prin fund).

Florica. — Uf! c'am răgușit... mi s'a uscat ghîța. Anicuță dragă, nu cumva ați ceva poame prin grădină, să mă răcoresc.

Anica. — Ba săntă verișoară, de care ți-a plăcea... vrei să te duc?

Florica. — Ce se potrivește! nu te supăra că le-oiu găsi ești singură... Am mai scuturat ești copaci în viața mea. (vrea să plece).

Ghiță. — (în parte răsăind) He?... rău am făcut c'am adus'o cu mine.

Anica. — Încalte să meargă grădinaru cu d-ta... Marine... dute cu cucoana Calipsica...

Marin. — (în parte) Ear Pisica!

Florica. — Marine!... să'mi arăți unde'su gutăile, că mi'i poftă.

Marin. — (în parte) Ear poftă!...

Florica. — (sărutând pe Anica) Mașerică a revuar cu plecăciune (plecând să ţeasă ȣice, îu Marin) Da vină ađi lenășule. Ean vedî'l că de abia se urnește... Hăis ȣa, Tălașmane... ha, ha, ha, ha. (ieșe prin fund)

Marin. — Eaca vin cucoană Pisică, vař de capu meu... (ieșe alergând după Florica).

SCENA VII.

Ghiță și Anica.

Ghiță. — (în parte) Ne-aŭ lăsată singuri!... Acum ȣ vreme de făcut un asalt înime! (se apropié de Anica) Stař pe gânduri verișoară?...

Anica. — Dar; te fericeam în gândul meu că ai găsit o soție atât de frumușică și de... vioae.

Ghiță. — În adevăr Calipsica e destul de plăcută, și m'ași ferici eū însu[m]ă, dacă n'ași avea în sufletul meu o patimă, care se măresce din di în di... O sciř prea bine, iubită Anicu[ț]ă. (vrea să ţee mâna).

Anica. — Vere Ghiță... văd că ear aï să începă cu

declarațiile d-tale, și drept să'ți spun... mă mir Deu
cum de nu te-ai saturat de ele de atâția ani, de când
le tot spui de rost?

Ghiță. — (cu foc) Să mă satur de a iubi... când toată
viața mea să razemă nu mai îndragostea ce'mi-a însu-
flat chiar din copilărie?... Crești că se poate?...

Anica. — Auștează însuratul cum vorbesce?... ha, ha, ha.

Ghiță. — Însurat, însurat... Cu adevărat am făcut
nebunia de m'am însurat... dar pentru cine?... din a
cuî poroncă?... din poronca ta Anică, căci alt chip nu
aveam ca să mă apropiu de tine.

Ghiță.

Ah! iubită verisoară
Pentru-un dor ce mă omoară
Am jertfit tot ce e mai bun
Tinerețe 'nbelșugate
Șamea dulce libertate...

Anica.

Vere dragă ești nebun
Dorul teu e nălucire;
Că aî suflet cu simțire
Vere, Deu, mă îndoesc.
De te-ași crede ați pe tine
Poate-aî rîde mâni de mine...

Ghiță (în genunchi)

Ah! mă crede, te iubesc!

Anica. — Ha, ha, ha... mă duc să'ți trimit o o-
glindă, vere Ghiță, ca să vezi cât iți sede de bine. (iese
rișind și intră în pavilionul din dreapta).

Ghită. — (sculându-se) Se vede c'am luat'o cam răpide și că s'a spăriat... Dovadă că' i e frică de mine!... dovdă că voiu birui!... Bine c'am apucat a răsbat pân' aici prin viclenie... Anica mă crede însurat... lasă să credă... Cu chipul acesta o fac de nu se sfiesce nicăcum de mine... și cu o minciună de ici, cu o minciună de cole, ajung frumos la capătul isbândei... La răsboiu toate armele săntă bune.

Femeea' i ca apa ce curge la soare
 Și până te 'neacă, te-atrage mereu
 Ca pasarea mică ce' i gata să săbore
 De și ea te chiama prin cânticul seu.
 Dar fie cum este, sau cum se preface;
 Ca pasarea mică îți place și vrei.
 Ca apa vicleană asemenea' tăi place
 Că de și te 'neacă, mori în sinul ei!

(caută în culisele din dreapta) Pare că zăresc slujnica Anicăi. (scoțând o pungă) Mă duc să' i șoptesc doă vorbe la ureche... Să' mi pregătesc mâna de ajutor în cetatea dușmanului. (iese alergând în dreapta)

SCENA VIII.

Florica și Marin (vinând alergând vesel din stânga), **Anica** (mai pe urmă în balcon).

Marin. — Ha, ha, ha, ha! și Deu Florico, nu mă 'nseli?... Tu ești Florica, nevăstuica mea?.. Ha, ha, ha, mare poznă!

Florica. — (mâncând mere) Mai ești Marine, n'am cum

mai fi... Ti-am spus că toate câte le-ați vădut, să nu le crede... Da bune mere!

Marin. — Care vra să dică, boeriu cel cu strame strimte?...

Florica. — Cine?... cuconasuș Ghiță?... Ha, ha, ha! (mușcând un alt măr) Valeu! că acru'! (ridicând amândoi cu hohot).

Anica. — (în parte, eșind în balcon) Cine rîde aşa în grădină?... verișoara cu Marin!...

Marin. — Ei! da ean spune'mi, mai spune Florico... cuconasuș Ghiță?...

Florica. — Se vede că i s'aștăvântă călcăile de mult după cuconița Anica, și pentru că să se poată aprobia de Dumneel, o fost silnit să'i toarne o minciună de cele gogonate?...

Anica. — (în parte) O minciună!...

Marin. — Eale!... și ce minciună?

Florica. — Să vedă... Eră dimineață o venit la Roman, la sameșu 'n gazdă. Eu eram acolo, de făceam dulceții sămeșoaie; când ce să mă trezesc?... că'mi propune să'i fiu soție, pe vr'o câteva dile.

Marin. — Ce? ce?... și tu ați primit?

Florica. — Eaca! ba n'oiu primi, când 'mă dă rochiile de mătasă și capele și pantofi... Ba încă și 50 de galbeni pe de-asupra.

Anica. — (în parte) Așa vere Ghiță!... bine că 'ti-am aflat secretul. (intră în casă)

Marin. — (turburăt) Și... ean spune'mi: de mult ești... nevasta lui?

Florica. — Numai de doă ceasuri... Da pune'ti în

gând Mărinaș dragă, ce bucurie pe capul meū, când m'am trezit la Florinești, aici unde știam că te afla și tu ca grădinar.

Marin. — Aşa!... de aceea poate că nică m'aici cunoscut, când aici intrat în grădină... ba încă mai și țopârlăniti dinaintea oamenilor și a boerilor.

Florica. — Eaca prostu!... dinaintea oamenilor era să'ți sar în ghîț?... și apoi ce ar fi ăsi cuconu Ghiță și cucoana Anica?

Marin. — Mări că bine ăici!... dacă's prost tot prost, uîtasem că ești cucoană... Da ean spune'mi Florico hăi... Florică?... mai dinoarea era grădina plină de oameni și nu se putea... dar acum... hei?... par'că sîntemnu numai noi amendoi!...

Florica. — Ce vreți să'mi dai a înțelege, calindroile?

Marin. — N'ai cerca să'mi saii puțintel în ghîț?...

Florica. — Ba și 'n cap, dacă vrei Mărinaș dragă.
(aleargă la Marin, care o ridică în brațe și o sărută).

Marin. — Ura! și la anul cu bine!...

(Ei jocu înpreună cântând).

Marin.

Bine 'i lângă puiculiță!

Neică, neiculiță.

Florica.

Bine 'i lângă cel bădiță

Neică, neiculiță.

Marin.

Când iei puica drăguliță

Neică, neiculiță.

Florica.

Când îi puīca drăguliță
Neică, neiculiță.

Marin.

Dă'mi, Florică, o guriță
Neică, neiculiță.

Florica.

Dă'mi, Marine-o garofită
Neică, neiculiță.

Marin.

Ș'eū 'ți-oī da o garofită
Neică, neiculiță.

Florica.

Ș'eū 'ți-oī da a meă guriță
Neică, neiculiță.

Marin. — (oprindu-se de odată serios) Ean stăi.

Florica. — Ce-ai pătit.

Marin. — (luând pe Florica de mână, o duce de o parte) Singură aî venit în trăsură cu cuconasu Ghiță ?

Florica. — Singură.

Marin. — [turburat] Florico?.. Si nu 'ți-o cântat moțpanu vr'o neică, neiculiță?..

Florica. — [înpingându'l] Eaca prostu! Ce'î trăsnește prin cap!.. [incepă amendoi a ride și se prindă ear la joc].

[înpreună], **Marin.**

Bine 'i lângă puiculiță!
Neică, neiculiță.
Când îi puīca drăguliță,
Neică, neiculiță.

Dă'mi, Florică, o guriță,
Neică, neiculiță.
Ș'eū 'ti-oî da o garofită,
Neică, neiculiță.

Florica.

Bine 'i lângă cel bădită,
Neică, neiculiță
Cind îi pușca drăgulită,
Neică, neiculiță.
Dă'mi, Marine-o garofită,
Neică, neiculiță
Ș'eū 'ti-oî da a mea guriță,
Neică, neiculiță.

[Anica ieșe pe pragul pavilionuluî. Florica o zăresce și se opresce îndată de la joc, dicând în parte: cuconița Anica ! și ișt ea earășă aer de damă. Marin urmează a dărui singur].

SCENA IX.

Florica, Marin, Anica și pe urmă Ghiță.

Florica. — Ce te-ai apucat mojicule, de săi aşa dinaintea mea ?

Marin. — [in parte jucând mereu] Cu î oare grăeste?

Florica. — Ean privește'l cum țopăește ! [mergând înaintea Anicăi] Verișoară dragă, nu cumva l'a lovit strechia pe grădinarul d-tale ?

Anica. — Marine ! ... Marine . . .

Marin. — [oprindu-se] Aud ? . . [în parte] Valeu ! cuconița ! . .

Ani a. — Dute de vedî dacă'î pusă masa în odăile verișoarei . . .

Marin. — Unde?... colea 'n stânga?

Florica. — Da dă, mișcăte adă, degeratule! că mi s'aă lungită urechile de foame.

Marin. — Eaca mă mișc, cucoană Pisică... [în parte] Ear s'a cuconit Florica. [întră în pavilionul din stânga]

[Ghiță intră prin fund].

Anica. — [în parte, zăring pe Ghiță] Eaca și Făt-frumosu nostru!... Cum am să'l rid acuș...

Ghiță. — Ale mele complimente, scumpă verișoară.

Florica. — Da vino adă monșerică, că mă usuc de urit în lipsa matale.

Anica. — Bine dice verișoara... De ce nu ședă lângă... soția dumitale... care te iubesc atât de mult!...

Ghiță. — Mă ertăți, vă rog, dacă am lipsit. Am fost să privesc hora din sat. [în parte] M'am pus la cale cu slujnica.

[Marin iese din pavilion].

Marin. — Cuconită... bucatele's pe masă.

Anica. — [cătră Ghiță și Florica] Poftimă.

Ghiță. — [apropiindu-se de Anica și dându-i brațul] Iubită verișoară, 'ti-am greșit ca un nebun mai dinioarea... Dă'mi voe, te rog, să viu mai târziu la d-ta, ca să mă tălmăcesc.

Anica. — Nu cere trebuință, verișorule.

Marin. — [apropiindu-se pe fură de Florica și dice încet] Florico, 'ti-am vădut odăile, cole... (arată în stânga)

Florica. — (încet luă Marin) Să vii după ce ne vom scula de la masă... (tare) Da deschide ușa bre omule...

măi, că încă aşa lighioae n'am vădut. Verișoară... să am pardon... (intră în pavilion)

Ghiță. — (mergând cu Anica spre pavilion) Dragă verișoară, dacă măi cunoasce mai de aproape, năi avea nică o îndoială asupră'mi... crede...

Anica. — Ești să am îndoială... nică de cum, vere Ghiță.

Ghiță. — Ei apoi, făgăduiescă că măi primi mai târziu în pavilionul matale?

Anica. — Vom videa mai pe urmă.

Florica. — (arătându-se la ușă, cu gura plină) Ean lăsați vorba, că se rețește borșul...

(Ghiță și Anica intră în pavilionul din stânga).

Marin. — (Singur) Mă...ă...ă!... că mari pozne o fost să mai văd pe lumea asta!... Florica șede la masă cu boerii, și ești postesc la ușă!... și apoi vezi mă rog cum știe să se prefacă, de mă țea de ochi și mă sucește ca pe un fus!... Macar! dă, dacă o fost fată în curte!... ce să mă mai mir... Da ean să videm ce mai facă în nuntru?... (caută printre ușă) Mănanță Florica sănătos... și bea, da bea...

SCENA X.

Marin (la ușă), **Măgdian** (viind din fund, din stânga).

Măgdian. — (în parte, viind în scenă) Auți, mă rog, minune!... să uit ești că ați e serbătoarea Anicăi?...

Marin. — (la ușă) Înghite Agachi... gâl... gâl... gâl...

Măgidian. — Ha?... (zărind pe Marin) Marin!... Ce faci acolo Marine?...

Marin. — D-ta ești, cucoane Măgdiene? Ea privesc la minunății.

Măgidian. — Ce privesci?

Marin. — Uită-te de vedă.

Măgidian. — (căutând printre ușă) Ce comedie 'ă asta? Anica la masă cu un străin!... Cine să fie?...

DUO.

Măgidian.

Marine!

Marin.

Cucoane!

Măgidian.

Grăesce...

Marin (în parte)

Ba Deu?

Măgidian.

Cu cine 'ă Anica?

Marin.

Cu cine?... sciū eū.

Măgidian.

Ean caătă bine,

Dragă Marine.

Marin.

De geaba, geaba mai vrei să cat

Căci dimineaăă

C'o săculteaăă

Gura și ochii 'mă-a astupat.

(înpreună).

Măgdian (în parte)

Văduumi-ař hořul

Şiret și smerit

La pungă de parale

Cum s'a îndulcit.

Marin (în parte)

Dă Doamne, dă Doamne !

Acuș ear, acuș

Îl văd c'a sĕ'mă vie

Drăguș la căuș.

Măgdian.

Marine !

Marin.

Cucoane !

Măgdian (arătând o pungă)

Privesce.

Marin (în parte, cu bucurie)

Valeu !

Măgdian.

Acum sciă tu cine'ă?

Marin (luând punga).

Acum?.. îl sciă ăre.

Măgdian.

Spune grăesce;

Spune grăbesce.

Marin.

El iř un hîtru din cei crestați

Ce-alungă neveste

Și joacă fește

Feste drăcoase, la cei bărbați.

(Înpreună).

Măgidian [în parte].

Ce and! de mânie,
 Mě simt chiar turbat.
 De-abia cu socie,
 Sě fiū însălat!

Marin [în parte]

Trēi mer̄e cu asta.
 Îm̄i vine s̄e sar,
 S̄e joc ca nebunī
 C'am prins un tatar.

Marin. — [auqind vuē de scaune în pavilōn] Îra ! eaca
 se scolū de la masă... Fuḡi cucoane s̄e nu te vadē. Cât
 pentru mine, pe-aici mīi drumu (fuge prin fund în dreapta).

Măgidian. — [singur] Auđi!... Anica s̄e petreac̄e cu
 un străin, în vreme ce eū îm̄i pisăz trupul calare, aler-
 gând pe câmpuri!... Cine ar fi credut că... niči o lună
 nu 'i macar de când ne-am̄ cununat̄ și... iň aud
 viind... mě duc s̄e nu mě vadē... dar n'am s̄e 'i perd
 din ochi... [iese prin fund, în stânga] Auđi!... un hitru!...

SCENA XI.

Anica, Ghiță, Florica.

Anica. — [eșind din pavilōn] Cu seara bună, verișoară...
 Vě las... că la țeară, noă ne culcăm̄ de cu vreme...
 Noapte bună. [închide ușa pe din afară cu cheia].

Ghiță. — [ain intru] Verișoară, da ce faci ?**Anica.** — Vě închid în cușcă ca pe nisce porumbași...
 s̄e nu sburați la noapte.

Ghită. — Ean lasă șaga, verișoară.

Anica. — Noapte bună... Ha, ha, ha... vere Ghiță, te-aî prins singur în capcană!... A! te însorî d-ta cu nevestele grădinarilor?... Te învoesce de-acum cu Marin...

Florica. — [din intru] Ha, ha, ha! cuconășule, când te-aî videa în oglindă, aî bufni de rîs... tare ești mucalit! Ha, ha, ha... Ce face?... Ba să nu te apropii, că te botez cu vin de Cotnari.

Ghită. — Așa?... ean aşteaptă... .

Anica. — [în parte, mergînd spre pavilionul din dreapta] S'a întărtat vîrul Ghiță... Când ar sci Marin, mare haz așă mai face... [întră în pavilionul din dreapta].

[Se aude în pavilionul din stânga vuete de alergături, de scaune și de pahare stricate].

Ghită. — De 'î scăpa de mine, vina mea să fie.

Florica. — Ba Deu?... [iese în balcon] Ean ascultă, ședî binișor că sar în grădină [se pleacă pe gratiile balconuluî].

Ghită. — [eșind în balcon] Par' că eă sînt nebun să te las. [vre s'o țee în braće].

[Se aude Marin cântând doină].

Florica. — Auđi?... Vine Marin... de nu te'î astempăra, strig foc!

[Se face noapte],

SCENA XII.

Florica și Ghită [în balcon], **Marin**.

Marin. — (în parte) Florica 'mî-a ăis pe sub apărătoare, ca să viu la ea după ce s'or scula de la masă...

Eată-mě's... Halal de tine Marine. [merge de bate la ușa din stânga] Florico... Florico?...

Florica. — [Înă Ghiță] Tist...

Marin. — Florico... deschide că 'tă-o venit bărbațul... Florico?... 'tă-o venit sufletul... Ce Doamne eartă-mě, de nu răspunde?... Florico!... Se vede că o adormit!... Ei apoi ce fac eū acum? Ha!... Mări să fac și eū ca cuconu Măgdian... Amandea la scară.
(merge de șea scara și o apropie de balconul din stânga),

Florica. — Ce vrea să facă?

Ghiță. — Sciu eū?

Florica. — Valeū!... aduce scara!... Așă'î c'am pătit'o?

Ghiță. — Nu te teme, că vom scăpa amendoi.

Florica. — Cum?

Ghiță. — Nu 'tă pasă... Dute de te culcă și făte că dormă.

Florica. — Să horăesc?

Ghiță. — Cât șepte.

Florica. — (eșind din balcon) M'am dus.

Marin. — Băata Florica!... A fi apucat'o somnul, gândind la mine. Am s'o spariū prin somn... Hai Marine, și Doamne-ajută.

(În vreme ce Marin se suie pe o parte a scării, Ghiță se coboară pe cee-l-altă parte).

Ghiță. — (în parte) Unul când se suie, altul se coboară. Par că ne jucămă de-a scara mătei. (sare jos)

Marin. — (suindu-se în balcon) Halal de tine Marine!
(intră în intru).

SCENA XIII.

Ghiță.

Ghiță. — (singur) Uf! eată-mă's pe uscat!.. A! verișoară, 'mă făgăduescă o întâlnire, săpoi mă 'nchiidă cu cheia?.. Poate că aici voit să mă cercă de-oii putea învinge toate înpotrivirile, ca să ajung păna la tine?.. Hei dragă Anicuță, cu Ghiță Făurin nici dracu nu poate să se lupte... Eată-mă's scăpat dintr'o casă. Să videm acum de-oii pătrunde în ceea-l-altă. (cearcă la ușă) Ușa' i inchisă pe din intru? Ean să cercă aici da de scire veřișoarei, că sănt sub ferestrele ei... Anica 'i cam romantică și 'i placă serenadele... (merge de șe ghitara din bosquet) Par că zăriam aici, o ghitără în bosquet... Eat'o... Să te văd, Ghiță...

Ah, mă jur pe-a ta zimbire
 Pe-al tău glas ceresc,
 Tie 'n veci a mea simțire
 Tie s'o jertfesc!
 Vin' ca dulcea mângâiere
 Scumpul meu odor,
 Că de-o tăinică durere.
 Eu suspin și mor!

Nu se zăresce încă nimic?.. Ba eată o lumină la festastă. Curagiū Făurine, norocul se apropie.

Eată ceasul de întâlnire
 Ceasul mult dorit!
 Luna martur de iubire
 Tănic s'a ivit,

Vin' ca dulcea mângâiere
 Ânger de amor,
 Că de-o tănică durere
 Eșu suspin și mor !

Pare că zăresc o umbră pe perdele... Ea'! Anica!...
 Ce aud... o ghitară în pavilion?... Verișoara m'a audit și vrea să'mi răspundă?... romanu'! gata!...

Anica (în pavilion).

Dulce-a vieței fericire,
 Gingașul amor,
 Trece ca o nălucire
 Ca flutur ușor.
 Tu ce ai simțire vie
 Suflet plin de dor,
 Prinde vesel în junie
 Fluturul din sbor.

Ghiță. — (vesel)... Să prind fluturul din sbor?...
 las pe mine... Da oare cum să ajung până la flutur?
 Ha... cu scara! Să fac și eu ca Marin. (merge de pe scara și o aşează lângă balconul din dreapta).

SCENA XIV.

Ghiță, Măgdian (viind din fund prin întuneric și mergând spre pavilionul din dreapta).

Măgdian. — Un hîtru cu Anica!... Ei nu mă pot liniști, și pace... 'mă vîjie fel de fel de prepusuri prin cap... Mă duc să mă tălmăcesc cu Anica... Da unde să fie scara?... De abia văd prin întuneric... A! eat'o lângă

balcon... Bietu Marin, 'mă-a purtat de grija!... Da de n'a fi Marin... s'a fi domnișorul cela?... I!... m'am răcit... řute Măgdiene. (aleargă de se su e pe scară)

(Măgdian se su e răpide pe o parte a scării, în vreme ce Ghiță se su e pe ceea-l-altă parte  i se 'nt lnesc am ndo  în v rf.)

Măgdian. — { Cine'  acole?... E !
Ghiță. —

Ghiță. — Cine e st  tu?

Măgdian. — Cine s nt e ?... E , da tu?

Ghiță. — Și e  tot e . Ce cau ti pe scară?

Măgdian. — Ce' ti pasă?... da tu ce cau ti?

Ghiță. — Nu' ti pasă nică atâta.

Măgdian. — Ba 'm  pasă.

Ghiță. — Ba nu' ti pasă.

Măgdian. — Ba 'm  pasă, obraznicule.

Ghiță. — Ce-a   is?... Ean poftim  jos să ne t lm cim .

Măgdian. — Coboară înainte, că te urmez.

Ghiță. — (scoborându-se  ute) Eată că mă cobor. Vin că te a stept.

Măgdian. — (p sind peste balcon) Eaca vin!  tine scara să nu cadă.

Ghiță. — ( tiind de scara) O  tin, vino acum să' ti arăt e !

Măgdian. — (din balcon) Dacă o  ti , caută să n'o scapi... Cu seara bună, ha, ha, ha... (intră în pavil on)

Ghiță. — (furios) Cum?... ce fel?... ce vrea să  ic ?... Domnule!... a întrat la veri oara pe fereastră?... A fi vr'un t lhar, căci alt fel s'ar fi cobor t, să se t lm c sc . Un t lhar!... veri oara'  în primejdie!... (strigă în gura

*(mare în fund) Tělhariř! tělhariř! săriți oameni buni!...
Tělhariř!*

SCENA XV.

Ghiță, Săteniř (vină alergând din fund, avându torțe aprinse în mână, coase, parii).

Final.

(împreună).

Ghiță.

Tělhariř tělhariř!
Săriți
Cu coase cu parii
Veniți!

Săteniř.

Tělhariř tělhariř!
Sărîmă
Cu coase cu parii
Venimă!

SCENA XVI.

Ceř dinainte, Măgdian și Anica (iesă în balconul din dreapta), **Marin și Florica** (se arată în balconul din stânga, trusă patru au în mână luminișuri aprinse).

Măgdian și Anica.

Ce este? tělhariř!

Săteniř.

Sărîmă!

Marin și Florica.

Ce este? tălharii!

Sătenii.

Venimă!

(Sătenii se apropie cu tortele de Ghiță. — Tabloū).

Ghiță.

Ce văd? Presidentul cu Anica împreună!

Anica.

Ce văd? Ghiță noaptea, suspinând la lună!

Florica.

Ce văd? monșerică!

Marin (în parte)

Hm! moțpan de soiă

Umblă pe la case chiar ca un strigoiu.

Toti.

Ca un strigoiu

Ha, ha, ha, ha!

Ghiță (Anică).

Măi invins Anico, dar nu 'mă e rușine.

Marin (în parte).

Hm! nerușinatu!...

Anica (luă Ghiță).

Să sciă de la mine

Că însătorii des sănt însălați...

Marin.

Ba deu căte-o dată chiar și disălați.

Toti.

Și disălați

Ha, ha, ha, ha!

Ghiță (închinându-se la Anica)

Fită veselă ferică
 De-acum
 Îmi cau ești cu minte
 De drum.

Sătenii și ceia-l-altă.

Mergi vesel ferică
 Pe drum
 Și prinde la minte
 De-acum.

(Sătenii se dau în lătură și facă loc lui Ghiță, care se încină și pleacă spre fund).

(Cortina cade).

CRAIU NOU

PERSONA N E.

Moș Corbu, cimpoier bětrân.
Bujor, căpitán de jandarmi.
Leonas, tēnér.
Ispravnicul.
Anica, orfană.
Dochița, tēnéră țěrancă.
Fete, flăcări de munte.
Jandarmi.

CRAIU NOU

OPERETĂ IN 1 ACT

(Teatrul reprezintă o priveliște de munți pe care șerpuesce o cărărușă. — În stânga casa Dochitei; în dreapta orândă satului. — Craiu nou se ivesce pe cer. — Seara de vară).

SCENA I.

Dochița, fete, flăcăi (caută cu toții la Craiu nou).

Cor.

Craiū nou! Craiu nou! Craiu nou!

La noi bine-ai venit.

Craiū nou! Craiu nou! Craiu nou!

Fă'mi dorul înplinit.

Dochița.

Craiū nou! vin cu bine

Cu bine te du;

Dar jalea din mine

Să nu o lași, nu.

Ci să'mi lași o salbă

Cum o doresc eu,

Să'o năframă albă

Pentru dragul meu.

Cor.

Craiū nou! Craiū nou! Craiū nou!
Etc. etc. etc.

Dochita.

Dragul meu din munte
La oaste-a plecat
Și de mult pe frante
Nu m'a sărutat.
Craiū nou lângă mine
Coborî tu de sus
Și 'mî adă cu tine
Pe dragul meu dus.

Cor.

Craiū nou! Craiū nou! Craiū nou!
La noi bine-ai venit
Craiū nou! Craiū nou! Craiū nou!
Fă'mî dorul înplinit.

(Se aude în munți un cimpoi și pe urmă glasul lui moș Corbu, cântând doină. Fetele și flăcările merg spre fund și caută pe drum).

SCENA II.

Ceř dinainte, Corbu.

Corbu (în culise).

Frunză verde stejarel.
Cât iți omul tinerel
Bine 'i, mări țeū de el!
Codru 'n cale'î înverdesce
Româncuța mi'l iubesc
Și 'n pept inima 'i tot cresce!

(Corbu se arată pe deal viind încet: el se opresce puțin de cântă doină din cimpoiul).

Totă. — (cu bucurie) Eaca moș Corbu cimpoieru! . . .
Eaca moș Corbu!

Dochița. — Ear o să ne facă să ridem și să jucăm.

O fată. — Doamne mare poznaș îi, cât îi de bătrân.

Dochița. — Și mare bun suflet de om îi.

Corbu.

Omul dacă 'nbătrânesce
Drumu 'n cale' se lungesc
Și pustiu 'l năpădesce
Ochiu vădu, inima cere,
Ce folos că nu 'i putere
Nică tîrucă măngâiere.

(Fetele și flăcăii mergă înaintea Corbului și 'l aducă în scenă).

Totă. — Bine-ați venit moș Corbule... bine-ați venit.

Corbu. — Bine v'am găsit mândrulitelor. Ean pri-
vește cât 's de... să le sorbi cu catrințe cu tot... Ei,
da ce mai faceți pe-aici?

Dochița. — Ea! ducem doru, moș Corbule.

Corbu. — De ce-ați eşită cu totii la lună ca bu-
raticii?

Dochița. — Ne-am închinat la Craiu nou.

Corbu. — Mare poznă și minune!... Ce are româncă
a împărți cu crai?... Cât îi iesă un crăișor înainte,
haiț, m'am închinat cu plecăciune. — Da ean spuneți,
ce ați mai cerută de la ist Craiu nou? salbe de măr-
gele? fote și inele? sau numai drăgoste, ha?... și
drăgoste tot cu de-al de cei tineri? ha?...

Dochița. — D'apoï cum? cu de-al de cei bătrâni?...
că ei 'și-a trăită traful...

Corbu. — Si 'și-aŭ păpată malaŭl... ha, ha, ha ! bine dică Dochițo... vorba ceea : pomul dacă 'nbětrânește, pune'í paie de 'l părlește... Na ! eaca pěcatul, că mě luaiă cu vorba... adică năravul din fire nică că... Ean ascultați, fetiș mei... alergați degrabă în codru și vě luați tot pe urma mea, că 'tři găsi un cuconas ř'o cuconita, rătăciți și obosită ca vař de eř!... sě 'ři aduceți aici.

Totři. — Da cine's, de unde's ?

Corbu. — Nu 'ři treaba voastră... Hař ! ūte... sě vě věd... dos la fačă și tupiluš prin năgăruš... vorba ţiganuluř... Apucați pe la isvorul ſoimilor, că 'tři da de eř, fără gres.

Totři. — Haideți... haideți.

(Fetele și flăcăii ſe ūtă la totři : unři prin stânga, alřii pe cărarea munteuř. — Dochita și Corbu rěmānă singuri).

Fetele și flăcăii (eșinduř).

Haideți, haideți, haideți
În codrul înverdit,
Haideți, haideți, haideți
În plaiul înflorit.

Corbu. — Tu Dochita, rěmāi că am sě 'tři spun o oare cică... Nu 'ři nime ? Ascultă : cunoști pe domnul Leonas, care-o ținut moșia de alăturea ?

Dochita. — Îl cunosc dar.

Corbu. — Eř ! se vede că i ſ'o aprinsu călcăile după fata ispravniculuř, și fiind că Vodă vrea și Hâncu ba... O furat fata, ca mai bine.

Dochita. — Ealeř !

Corbu. — Îř intâlniuš chiar acu, rătăciți prin codru,

nemâncăță și nebătuță de două dile. Sărmăniș să 'i veď, ți'i mai mare milă... Cuconiță mai ales... îi prăpădită moartă, na! Ce să dică?... oameni gingași... boeră... n'aș cum putea răbdă la foame și la osteneală, ca noi iști de la țeară... Ști că, Dochițo? haï să 'i ascundemă noi doi... așa să nu 'i găsască nică dracu.

Dochița. — Da, îi cată?

Corbu. — Dracu? ba mai rău... Ispravnicu!... îi cată ca earba de leac. Astă noapte el o mas peste deal, cu o ceată de slujitori de cei noi, de jandari, și are de gând să hăituască toții munții. A întăles acum Dochițo?.. Trebuie să ne facemă munte și punte și să 'i venimă de hac ispravniculuș, că Doamne mare dragu'mi 'i... ca sarea 'n ochi.

Dochița. — Bine, moș Corbule... las' pe noi, dacă 'i așa treaba.

Corbu. — Să trăești, fata mea. Te-aș săruta, dar mă tem să nu te-apuce friguri... Ean tacă... par că vină flăcăii.

SCENA III.

Corbu, Dochita, Leonas, Anica, fete, flăcăi.

(Flăcăii aducă pe Anica leșinată pe un pat de crengi).

Fetele.

Ce taînică 'ntemplare.

Flăcăii.

Îi vr'o cucoană mare.

Fetele.

Vedî cum a leşinat?

Flăcăi.

A dat de vr'un păcat.

Toti.

Haideşti s'o ajutăm
De moarte s'o scăpăm.

Leonas.

Anico, Anico! ah vină 'n simtire
Căci sufletu'mi gema de crudă măhnire:
Anico, Anico! fă'şti milă de mine,
Răspunde'mi iubit'o căci mor lângă tine!

O! Doamne prea sfinte!
L'a mea rugămintă
Fiş îndurător.
Din cer ne privesce
O Doamne! păzesce
Al nostru amor.

Cor.

O Doamne prea sfinte!
L'a sa rugămintă
Fiş îndurător.
Din cer ii privesce,
O Doamne păzesce
Iubirile lor.

Anica (trezindu-se).

Ah! unde m'aflu?

Leonas (cătră ceia-l-ală).

Vă dată într'o parte.

Anica (cu spaimă).

Ce vis plin de groază!.. De parte, de parte...

Dușmaniň m' alungă, pună mâna pe mine...
Ah! dragul meu unde' i? ..

Leonas.

Eă sătăcă tine.

Anica (aruncându-se cu bucurie în brațele lui Leonas).

O! fericire!
Dulce simțire!
Din rătăcire
Eă mă deștept.
Ceru'mă zimbesce
Inima'mă cresce
Și infloresce
Vesel în pept.

Anica și Leonas.

Ceru'mă zimbesce
Inima'mă cresce
Și infloresce
Vesel în pept.

Anica.

Voi, soarte rele,
Viscole grele
A vieței mele
Periți în vînt.
Cerul păzesce
El ocrotesc
Cine iubesc
Pân' la mormânt.

Anica și Leonas.

Cerul păzesce
El ocrotesc
Cine iubesc
Pân' la mormânt.

(Se aude în munți o trîmbiță militară

Totă.

Ce sunet s'audă?

Anica și Leonas.

O! presimțiri mult crude!

Jandarmii ne alungă.

Corbu și Dochița.

Jandarii vă ajungă...

Fetele și flăcăii (întorcându-se din fund).

O ceată de soldați.

Spre noi vină înarmați.

Leonas (către Corbu).

Pe noi ei ne caută!

Corbu.

Năi grijă cu mine.

Haï de te ascunde, de săi cam rușine;

Dochițo, tu dragă ești mai pricepută...

Île pe cuconița să o fă nevăduță...

Cor general.**Anica și Leonas** (în fața scenei).

O! Doamne prea sfinte!

Lă mea rugăminte

Fii îndurător.

Din cer ne privesce

O! Doamne păzesce

Al nostru amor!

Corbu și Dochița.

O! Doamne prea sfinte!

Lă lor rugăminte

Fii îndurător.

Din cer îi privesce

O! Doamne păzesce

Îubirile lor!

Fetele și flăcăii (înșirați pe cărarea muntelui).

Pe plaiul din munte
Ostași de frunte
Aici se cobor;
Haï toti cu grăbire
Spre buna sosire
Înaintea lor.

Bujor și Jandarmii (ivindu-se pe deal și viind în mars).

Pe plaiul din munte
Ostași noi de frunte
Marș grabnic, ușor
Marș, vesel cu toti
Să prindem și hoții
Și mândrele lor.

(Dochița și Anica intră în casa din stânga. Corbu și Leonaș se furăseză sub munte și Iesu prin stânga. Bujor și Jandarmii se coboră în scenă, întovărășiți de fete și de flăcăi).

SCENA IV.

Bujor, jandarmi, fete, flăcăi.

Bujor.

Eată-mă's în sfîrșit la locul de iubire
În care am simțit a dragosteî simțire
Mândruțe dulci surori, de-amea copilărie!
Flăcăi, prietinî vechi, vă văd, cu bucurie;
Dar unde'î draga mea?.. Dochita mândrulita.

Toti (chiemând prin munți).

Dochițo, fa Dochită... Dochițo, fa Dochită!

SCENA V.

Ceř dinainte, Dochita (ieſind din casa ei)

Dochita. — Cine mě chiamă?

Toti. — Bujor... o venit Bujor...

Dochita. — (vădend pe Bujor, se aruncă veselă în brațele lui)
Bujor!

Bujor. — Dochito!

Dochita.

Ah! ce dulce fericire
Dup'o lungă despărțire
Simt acum în peptul meu!

Bujor (cu dragoste).
D'apoï eū! d'apoï eū!

Dochita.

Ean să te privesc mai bine
Ce frumos *mindiru* 'ti vine!
Par'că ești un puiu de Zmeu.

Bujor.

Cred și eū; cred și eū.

Bujor (răsucindu-și musteața).

De când am intrat la oaste,
Multe fete zacu pe coaste,
Zacu mereu de dorul meu...

Dochita.

D'apoï eū; d'apoï eū!

Bujor.

De când port arma iubită
Pentru țeara mea slăvită
M'am făcut chiar puiu de Zmeu.

Dochita.

Cred și eū; cred și eū.

Bujor și Dochita.

Ah! de-acum în fericire
 Dup'o lungă despărțire
 Ne-om iubi, iubi mereu,
 Tu și eu, tu și eu.

Bujor. — (cătră ceña-l-alți) Hora măi, de bună sosire.
 Să se ducă vestea peste nouă mără și tări.

(Jandarmii, fetele și flăcăi se prindă la horă).

Jandarmii.

De când am intrat la oaste...
 Etc. etc. etc.

Fetele.

Cred și eu; cred și eu.

Jandarmii.

De când port arma iubită. etc.

Fetele.

Cred și eu; cred și eu.

SCENA VI.

Cer din nainte, Ispravnicul (alergând spărat pe cărare și tot căutând cu spațiu înapoia).

Ispravnicul. — (strigând pe deal) Bujor... Jandarmi... săriți... nu mă lăsați.

Bujor. — Ispravnicu!... ce-o pătit?

Ispravnicul (viind iute pe scenă tremurând),
 La arme! la arme! săriți! ajutor!

Totă.

Ce este? Ce este?

Ispravnicul.

Ah! tremur și mor!

(cătră Jandarmi).

Pe urmele voastre, viind cole 'n vale,
 Din codru de-odata 'mî iesă în cale
 Doă matahale!

Totî.

Doă matahale!

Ispravnicul.

O mâna 'mî apasă, căciula pe nas.
 Și groaznic de-odata 'mî dice un glas:
 «Ispravnice, moartea te pasce la soare
 «Fugî iute acasă de ședî la răcoare.»
 Vai! cad de picioare.

Totî.

Ce să fie oare?

Bujor. — (în parte) El trebuie să fie... hoțul după care
 ne-amă luată de doă dile... (cătră Jandarmi) Copii gătiți-vă
 armele și veniți să hăituimă codrul... Dochițo... fiți fără
 nici o grija, că mă 'ntorc îndată.

Dochița. — Sărmănu, băetu cuconu Leonaș!**Bujor.** — În stân... ga; marș înainte... marș.**Cor general.****Bujor și Jandarmii.**

Prin codri, pe munte,
 Ostași noși de frunte
 Marș grabnic ușor.
 Marș vesel cu toti
 Să prindemă și hoții
 Și gazdele lor.

Ispravnicul.

Prin codri, pe munte
 Jandarmi voi de frunte

Marș grabnic, ușor.
Vă duceți cu toții
Să prindeți și hoții
Șăverile lor.

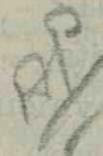
Dochița, flăcăii și fetele.

Prin codri, pe munte
Ostași de frunte
Se ducă de la noi,
Să lupte cu hoții;
Dă Doamne, cu toții
Să vie 'napoi.

(Jandarmii se suie pe cărarea muntelui și Iesu cantând prin stânga.
Flăcăii și fetele Iesu prin dreapta).

SCENA VII.

Ispravnicul, Dochita.

Ispravnicul. — (viind în scenă, din fund) *Kirie eleison!*
c'am scăpat... da frică 'mă-o fost... bre... bre, bre!
dacă's ești cap de prost să rămân în urma jandarmilor.

Dochița. — (viind din fund) Doamne, mare mândru'ă Bu-joru meu. Îra! ești am uitat pe bătăta cuconiță... mă duc...

Ispravnicul. — O româncă! Ean să-i fac dopros...
Copilo... n'auđi? copilo...

Dochița. — (oprindu-se la ușa ei) Pe mine mă chiemă?

Ispravnicul. — (apropiindu-se de Dochita și căutând la ea de aproape) D'apoia pe cine, pe mine? Doar nu's... (în parte)
Mă că frumușică țărăncuță...

Dochița. — Ce poftestă?

Ispravnicul. — Ce poftesc?... hâm... (în parte) Apoi dă... (tare) Ean spune'mi, copilo dragă, n'aï zărit cumva pe aici vr'un domnișor și vr'o duducă?... aşa știu... cam...

Dochița. — (în parte) Degrabă 'ti-a fi, Ispravnic... (tare) Nu, cucoane, nu... da unde... că doar dudele și domnișori nu răsară ca bozul prin satul nostru.

Ispravnicul. — (căutând de aproape la Dochita) Așa să trăești?

Dochița. — (rișând) Da ce te uiți aşa la mine?... par' c'ai avea orbul găinilor?

Ispravnicul. — 'Mi-am prăpădit ochelarii în fuga cea de dinioare... că nu știu ce-am pătit, fa... cum te chiامă?

Dochița. — Dochita.

Ispravnicul. — Fa Pachițo... veneam pe potică singur în urma jandarmilor, și găndeam la nepoata mea, la Anica... (plângând) Anica... un bujor de fată, pe care am crescut-o cu o mulțime de cheltuială ca s'o dau după Coșcodan ficioarul lui banu Paragină... o cunoști fa Tarsițo?

Dochița. — Dochita... nu Tarsița.

Ispravnicul. — Ei... și 'mi-o furat'o de la ochi un pușchiu... un Leonaș... îl cunoști fa Locsițo?

Dochița. — Dochita, Dochita...

Ispravnicul. — Acu... nepoata ca nepoata; dar altă basaconie!... în țiuă când aș spălată putina Anica cu Leonaș, am găsit lada sămișiei deschisă; broasca stricată și în nuntru 40,000 lei... lipsă. Se 'ntelege că tot Leonaș o furat și bani Haznelei, pentru ca să aibă

ce mâncă cu Anica... (plângând) Vădut'ăi vre un Ispravnic
mai măhnit de cât mine, fa Prohiriță?

Dochița. — (mâniaosă) Haide!... acu's și Prohiriță.
(tare) Dochița... Dochița, audiu-m'a!

Ispravnicul. — Dar, dar... m'am greșit; aşa's de
amețit... și cum îți spuneam, dragă Pachiță... am luat
îndată vr'o căță-vala jandarmă cu mine, 'mă-am pus pis-
toalele și ărtaganul la brâu, și m'am luat cât cole, cât
cole pe urmele fugarilor... De doă ăile acum de când îți
urmăresc ca copoi...

Dochița. — Se vede că ai miroș bun?

Ispravnicul. — Strașnic, Zoiță... știi? ești când mă
duc la vînat, nicăi nu mai ieșă prepelicar cu mine... Să-șa
cum îți spuneam mai dinioare... cum mă urcam singur
pe potică... *Kirie eleison!*... 'mă ieșă de o dată înă-
inte doă matahale cât... (căutând înprejur) cât tine, Tarsită...
ba ceva mai mărișoare...

Dochița. — (în parte) Audă vorbă!

Ispravnicul. — Una séména a fi țărănește de la munte...
cam bătrân... și mi se pare c'avea să'un cimpoi; ear
ceea-l-altă matahală avea o pălărie largă, dată pe ochi
și o manta lungă neagră... Cum le-am vădut, 'mă-o
sărit înima din loc să'am încremenit!... atunci... cea cu
manta neagră... o întins mâna spre mine și 'mă-o
înfundat căciula pe nas... ești tăceam chitic... și de-o
dată un glas ca din ceea lume 'mă-o ăsi-așa: (cântă)

«Ispravnice! moartea te pasce la soare;

«Fugi iute acasă de ședă la răcoare...»

(Scăpătându-se de picioare).

Vai! cad de picioare;
Ear cad de picioare...

Dochița. — Eaca pozna, că se prăbușește...

Ispravnicul. — Nu mě lăsa, Locsițo, că mě duc...
mě duc... (tremurând)

Dochița. — (sprijinindu'l) Da ține'ți firea, cucoane, că
doar ești bărbat, și ți'yi sinul plin de arme...

Ispravnicul. — Oare? aşa să fie?.. Doamne, tare
'mī placă fa Zoițo.

Dochița. — T'oiu fi plăcând că'yi lumea ră.

Ispravnicul. — Lumea ca lumea, dar tu m'ař fer-
mecat, de la roate... (cu glas slab) Vin' de întră la mine
fată 'n casă.

Dochița. — O inviet mortu. (tare) Stergete pe gură
boeriuile...

Ispravnicul. — (ștergându-se cu mâneră) Da de ce?.. Ha...
aşa vine vorba? ha, ha, ha!.. (serios) Dar să lăsăm ū sagă...
ascultă :

Ispravnicul.

Fa Dochito, puică albă,
Vin cu mine să'ți dau salbă.

Dochița.

Ba nu, nu; ba nu, nu vreū.
Că'mi e drag Bujorul meu.

Ispravnicul.

T'oiu da salbă de mărgele,
Si paftale și inele.

Dochița.

Băiu; marfa de la voi
Nu se trece pe la noi.

(Înpreună)

Ispavnicul.

Ei!

Nu vrei?

Îți poroncesc dar apoī.

Dochita.

Dor

De zor

Nu cunoascești pe la noi.

Ispavnicul.

Pentru tine le fac toate

Șăpoī dică că nu se poate?

Dochita.

Geaba vii, geaba te duci

Numai rupi nisce papuci.

Ispavnicul.

Saă nu's gingaș la privire?

Saă nu's vrednic de iubire?

Dochita.

Ba ești mândru, de diochi

Și 'mî ești drag... ca sarea 'n ochi.

(Înpreună).

Ispavnicul.

Ei!

Nu vrei?

Îți poroncesc dar apoī.

Dochita.

Dor

De zor

Nu cunoascem pe la noi.

(În vremea acestuia duo, Leonaș se arată în fund, învălit cu manta neagră, și caută cu luare aminte înprejurul lui. La sfîrșitul scenei, el se apropie de Ispravnic: îl apucă de mănușă și în vreme ce acesta se trage înapoi tremurând, îi căntă următoarele :)

Leonaș.

«Ispravnice, moartea te pasce la soare,
«Fugă iute acasă de ședă la răcoare.»

Ispravnicul (spăriat)

Ear cad de picioare...

Leonaș.

Mergă la închisoare.

(Leonaș înpinge pe Ispravnic în orândă și l'inchide pe din afară).

SCENA VIII.

Leonaș, Dochița.

Leonaș. — Ha, ha, ha! bătălușul Ispravnic!... am să-l bag în friguri.

Dochița. — Da ce?... poate tot d-ta l'a spăriat și în pădure?

Leonaș. — Tot... când m'am depărtat de aici cu moș Corbu, mai dinioare, l'am întâlnit pe potică și... ha, ha, ha... l'oiu înveța ești să ne alunge cu puterea ca pe nisce hoți.

Dochița. — D'apoia nu știi?... el dice că furat din sămișie miș de miș de leu?

Leonaș. — Ești? O nebunit ghiujiu...

Dochița. — Așa mi s'o părut și mie... îi lipsește o doagă...

Leonaș. — Lasă'l draculu... spune'mi de Anica... unde'ī? ce face?

Dochița. — (arată casa ei) Aici. Am schimbat'o în străe de-a noastre, și când ați videoa... parcă 'ī o porumbită...

Leonaș. — Dute degrabă de-o adă aici.

Dochița. — Da bine... nu te temi de jandarmi c'o v'or găsi?

Leonaș. — Nu... mă găsam pe stâncă Șoimilor, când am zărit jandarmii pe plaiu hăitând poticele. Am lăsat pe moș Corbu ca să 'ī însеле să'mi peardă urma, și eu am alergat degrabă aici să ieș pe Anica și să fugim... .

Dochița. — Dumnejude să v'agiute!... (deschidând ușa casei) Cuconiță, cuconiță, vină degrabă afară.

SCENA IX.

Leonaș, Dochita, Anica (înbrăcată ca la munte).

Anica. — Ce'ī?... Tu ești Leonaș? Bine c'ăi venit, că tare eram îngrijită... .

Leonaș. — Draga mea Anicuță!... (privind-o) Ean să te privesc în hainele aiste... Așa țărance mai vinu de-acasă... să ați septe sate pline.

Anica. — De când m'am înbrăcat țărănesc, par că nu mai am aşa frică de moșul meu... și Deu mai că aş vrea să rămân tot aşa cât oiu trăi.

Anica.

În aceste haîne simple, viaîa 'î dulce și plăcută.
Și sub ele inimioara, simte lin tainicu'î dor.
Cât aîi vrea aici, la munte, ca țerancă nesciută,
Lângă tine să gust pace și traiu dulce de amor!

I.

Copilița de la munte
Poartă două stele 'n frunte;
Șal eî suflet vesel lin,
E ca cerul bland senin.
Căprioară sprintenică
Păsăruică frumușică
Pasul eî e sburător
Glasul eî încântător.

II.

Cine-o vede prin pădure
Cu-ochișorî ca două mure
O privesce-oftând de dor
Ș'o urmează 'n al eî sbor;
Dar ea trece pe potică
Cântând vesel fără frică
Și pe munte și pe plaiu
Ea trăesce ca în raiu.

(Se aude în munți glasuri multe de oameni).

Dochița. — Eaca jandarmii se 'ntorcă înapoi... Fugă cu conașule.

Leonas. — Eî! nicăi c'oiu să scap de dinși... Anico, intră degrabă în casă și te ascunde bine... Eă mă duc ear pe stâncă Șoimilor... Dochito, să spui luă moș Corbu să'mi dee de scire când oiul putea veni aici fără primejdie... Să cânte din cîmpoi că eă m'oiul lua după glasul lui... (tesă prin stânga. — Dochita și Anica intră în casă).

SCENA X.

Corbu, Bujor, Jandarmi și pe urmă Ispravnicul.

(Jandarmi aducă pe moș Corbu între pușcă).

Corbu. — Da dați-mi bună pace, oameni buni, că n'am făcut nimic.

Bujor. — Marș înainte... și nu crînci...

Corbu. — D'apoī bine Bujoraș dragă, nu mă cunoști?... moș Corbu...

Bujor. — Când îi la slujbă, nu cunosc pe nime.

(Vină în scenă).

Corbu. — Apoī dă, nu's păcate aiste? nu's belele pe capu omului? Ce-am făcut?...

Bujor. — Ce-aï făcut? hoț bătrân! Ne-aï purtat cu minciuni pe toate poticile.

Corbu. — Eaca vorbă!... da nu m'ați luat d-voastră din mijlocul drumului, ca să vă fiu călăuz prin codri?

Bujor. — Aşa... și când noi vroiamu să facemă hoisa, ne sfătuieai să luămă ceala, pentru ca să nu putemă da de urma tălhărilor care o furată banișoră...

Corbu. — Haïda... ești?... da ce am ești a împărți cu tălhării?

Bujor. — Mai știi ce?... poate că banișoră cei furăți?

Corbu. — Ean ascultă măi băete... nu mai știe una ca asta, că pe bătrânețele mele!... cât ești de jandar, iți stric cimpoiu de cap... audă?... un copil de eri să mă batjocorească de la ochi!...

Bujor. — (către jandarm) Tineți'l bine, să nu scape soldanul...

Corbu. — Sărmane cărăbuș, pe ce mâni încăpuși!.. am ajuns chiar lăude pintre călărași.

SCENA XI.

Cer din nainte, Ispravnicul (deschidând închet un oblon de la fereastră și scoțând capul cu frică).

Ispravnicul. — Par că 'mă aud jandarmii. Domnule Bujor... cu cine te sfădești acole?

Bujor. — Cu moș Corbu.

Ispravnicul. — Care 'i acel moș Corbu? să 'l văd și eu...

Bujor. — (arătând pe Corbu) Eată'l.

Ispravnicul. — Pei drace!.. Aista 'i una din mahalele din pădure. (închide fereastra țute).

Corbu. — (in parte) M'o cunoscut... slut la Prut!..

Bujor. — (la ușa cărcimel) Domnule Ispravnic... Domnule... ești afară de hotărâste ce să facem cu moșneagu!

Ispravnicul. — (la fereastră) Legatu'?

Bujor. — N'ai nici o frică...

Ispravnicul. — Apoi deschide'mă ușa, că nu știu cine m'o închis în nuntru... din gresală...

Bujor. — (in parte, deschidând ușa) Așa Ispravnic îi bun de tors la fuioare ca babele.

Ispravnicul. — (eșind) Ha, ha! măi badeo, 'mă-a cădut la mâna acu? Te-oiu înveța ești să sparii Ispravnicii prin codri.

Corbu. — Ești cucoane!.. ba mă ferească Dumne-

deu!... căcă vorba ceea: nici să zăresc drac, nici cruce să 'mă fac.

Ispravnicul. — Bine, bine... îi videa tu pe dracu acuș... Răspunde: cum te chiamă?

Corbu. — Cum mă chiamă?... d'apoī cum să mă chieeme? pe nume.

Ispravnicul. — Eaca prostu! Da cum și numele?

Corbu. — Vasile Corbu, mâncaț'ași ochi... (în parte) și a rămânea orb.

Ispravnicul. — Vasile Corbu?... și ce ești tu?

Corbu. — Ce să fiu?... Om pămîntean.

Ispravnicul. — Tronc! știu că nu ești coborit din lună.

Corbu. — Din lună?... mă ferească Dumnezeu!... Neam de neamu meu...

Ispravnicul. — Tacă din gură... Cu cine erai mai dinioare în codru, când măi întâlnit?

Corbu. — Cu cine? (în parte) Ce minciună să 'i cărpesc?... (tare) Cu un negustor de la Galați.

Ispravnicul. — Minciuni spui... că erai cu un tălahar.

Corbu. — (în parte) Vrabia malaiu visează (tare) Apoi dă știu eu? tălahar a fi?... Eu nu's Ispravnic să cunosc...

Ispravnicul. — Tacă din gură... unde 'l-a ascuns? unde 'l-a mistuit?

Corbu. — Să 'l mistuiesc?... că doar nu l'am mâncaț. Slavă Domnului, neam de neamu meu...

Ispravnicul. — (în parte) Șiret tăran! (tare) Ean asultă, măi badeo... nu 'mă umbla cu mâța 'n sac, și 'mă

răspunde curat cum te 'ntreb, c'apoī îți găsești Bacău cu mine.

Corbu. — Cum îi vrea d-ta, cucoane; că vorba ceea: arțagu își găsește pîrțagu.

Ispavnicul. — (mânos) Nu 'i vorba de pîrțag mojicule... spune unde-aī ascuns tîlharul, că de nu... te 'ntind jos și te fac chisălită de bătae.

Corbu. — Da de ce să mă bați cucoane?... la vîrsta mea... om bîtrân, n'a fi păcat de Dumnezeu?

Ispavnicul. — Nu lungi vorba și răspunde la ce te 'ntreb, ați.

Corbu. — Ei! vorbă lungă sărăcie 'n pungă... bate-mă... schingiuse-mă... tot am să mor odată... Nu știu nimic... mai mult vrei?

Ispavnicul. — (cătră jandarmi) Unflați'l și'l punetă jos...

Bujor. — (încep ispravniculu) De geaba umbli cucoane să'l sparii cu bătaea... o muri și n'o mărturisi nimică... aşa 'i românu.

Ispavnicul. — Apoi cum să facemă ca să aflămă adevărul?..

Bujor. — De cât îi da de bătut, mai bine dăi de băut.

Ispavnicul. — Bine dică. (vorbescă încep împreună)

Corbu. — (intre jandarmi) Să dați seamă lui Dumnezeu... că aşa batjocură n'am pătit de când sunt... dă... bateți-mă, sdrobiți-mă, faceți-mă fărâmă... să vă văd cât sunteți de voinică... dar... din gura mea nu 'ți scoate alta de cât blăstêmuri; și să știți de la Corbu bîtrânul, că blăstêmul de la săraci nu cade pe copaci...

(Jandarmii îl apucă și vreă ca să'l pue jos).

Ispravnicul. — (Iul Bujor) Să mi'l facă cu c. (cătră jandarmă)
Stați... moș Corbu și nevinovat.

Corbu. — (cu mirare) Oare?

Ispravnicul. — Un om ca dinsul, cu părul alb, nu
poate fi gazdă de tălahari... Moș Corbule... Ce-o fost,
să o trecut.

Corbu. — (în parte) Eaca, eaca, eaca!..

Ispravnicul. — Hași să cinstimă cu totii împreună,
ca să rămânem fără bănuială... Aduceți vin din căr-
ciină.

Corbu. — (în parte) Să schimbă boeriu! mari săntă
minuiale tale Doamne!

(în vremea aceasta jandarmii aducă câteva garafe cu vin și pahare
din cărciumă).

Bujor. — Eaca toeagul bătrânetelor... ține moș
Corbule, și înghite agachi de-acum.

Ispravnicul. — Ei! bătă și vă veseliți de-acum co-
pii, că ești mă duc să mă odihnesc puțin... Moș Corbule,
să te văd... care pe care... cei bătrâni pe cei tineri,
sau cei tineri...

Corbu. — Ba tot cei bătrâni ridică nevoie... lasă
pe mine c'am să ţi' i puie în cofă, cum om deserta de vin.

Ispravnicul. — (Iul Bujor) Cată de aflată tot... (tare)
Chef bun. (intră în cărciumă).

SCENA XII.

Corbu, Bujor, Jandarmi (toti împregiurul mesen).

Bujor. — Dați' i cep băetă (arătând garafa). Moș Corbule?..

Corbu. — (întindând paharul în care Bujor varsă vin) Eü!

Bujor. (închinând).

Moș Corbu, să trăescă

Așa precum dorescă!

Corbu.

Voînice multămimă
Să bemă și să trăimă
Că vinu 'i pentru noi
Și nu e pentru boi.

(Beu cu totii).

Totăi. — Vivat!

Bujor.

I.

Să trăească vinul
Vinul și pelinul
Cât iți el de bun
Te face nebun,
Că mereu te ncântă
Când frumos el cântă
Gâl, gâl, gâl, gâl, gâl.
Gâl, gâl, gâl, gâl, gâl.

Totăi.

Să trăească vinul
Etc. etc. etc.

Bujor.

Așa că 'i bunisor
De 'ti trece chiar de dor?..

Corbu.

Ba Deū bun, bunicel
 Să bei mereū din el,
 Căci gura 'i chiar un ead
 Cât bea, tot dice ad!

(Beū ear).

Bujor.

II.

Vinu 'nsuflețesce
 Pelinu 'ndulcesce
 Pe bietul român
 Cât e de bětrân!
 Și mereū 'l încântă
 Când frumos ii cântă
 Gâl, gâl, gâl, gâl, gâl
 Gâl, gâl, gâl, gâl, gâl.

Totă.

Vinu 'nsuflețesce
 Etc. etc.

Totă. — Vivat!**Corbu. — (vesel) Încă o dușcă, Bujoraș dragă...****Bujor. — Și cele multe înainte. (în parte) Începe-a
 prinde prepelița de coadă.****Corbu (bend)**

Par' că mă simt întinerit...
 Inima'mi Deū, s'a încăldit,
 Și 'mă vine să vă cânt un cântic bětrânesc
 Un cântic vitejesc
 Pe care eū îl sciū chiar de la bunul meū
 Care bun, îl scia de la strěbunul seū.

Toti.

Cântă, noi te aşteptăm
Şi pahare'şti închinăm.

Corbu.

Pe când strămoşi eei bëtrâni
Aveau rësboiu en mulţi păgâni,
Ei se duceaú cântând ist cântic voïnicesc
Ist cântic româneșe.
Si Deu la glasul lor, păgâni tremura!
Păgâni tremura, când ei cânta aşa :

Toti.

Cântă, noi te ascultăm
Şi ca ei vremu să cântăm.

Corbu.**I.**

Român verde ca stejarul
Ridu de duşmani şi de moarte.
Sămă trăiască harmasarul,
Şi prin glonţi să mă tot poarte.
Saï voïnice, şi nechează
Ager falnic ca un zmeu
Căci am inimă vitează
Şi nădejde 'n Dumneşteu.

Toti.

Saï voïnice şi nechează etc. etc.

Toti. — Ura!

Corbu.**II.**

Cât 'mi-a sta mâna voïnică
Pe-a mea armă răsboiască,
N'aibă grija de nimică
Teara mea cea rouănească!
Saï voïnice şi nechează etc.

Toti.

Sai voînice și nechează, etc. etc.

Toti. — Ura, Ura!

Corbu.

III.

Cu-al meă suflet, cu-a mea pală
 Cu-al meă șoim albit de spume,
 În dușmani om da năvală
 De să duce vestea 'n lume!

Sai voînice și nechează, etc. etc.

Toti.

Sai voînice și nechează, etc. etc.

Toti. — Ura! Ura! Ura! să trăești moș Corbule.

Corbu. — (amețit) Să trăiți și voi fetii mei, precum doriți... și intru mulți ani cu bine. Să v'agiute Dumnedeu, ca să prindeți toti hoții din țeara Moldovei.

Bujor. — (în parte) De-acum s'o pornit moara. (tare)
 Încă o dușcă moș Corbu.

Corbu. — Ba nu... că din dușcă 'n dușcă, mi' să nu mă fac țușcă... Hei, te pricep ești hâtrule, unde 'ti bate gândul. Care cum s'ar prinde, aș vrea d-ta să mă fac cuc, șapoiai câr Corbule, câr moșule... spune câte vrute, câte nevrute. Ca mai ba, mai băete... nu 'ti-ai găsit omu.

Bujor. — Cine? ești, moș Corbu... ba Dău dacă am gândit vr'o dată să te fac să cârii...

Corbu. — Cum? aș obraz să'mi spui mie că n'ai vrea să afli unde am ascuns pe cela... știi cela, care'l

căutați mař dinioare în codru, când v'am îndreptat pe calea 'ntoarsă?.. ha, ha, ha!..

Bujor. — Ha, ha, ha... bună ne-ař jucat'o, moř Corbu.

Corbu. — Mař bună!.. că altmintrelea daři chioriș de el pe stânca řořilor.

Bujor. — (în parte) Stânca řořilor! (tare) Ha, ha, ha... adică mare hâtru mař ești!.. Să juri că te-o întărcat Scaraořchi.

Corbu. — D'apoř cum socoři tu?.. doar unuři Corbu, la munte... când v'am vđut că vě 'ndreptaři spre stânca řořilor, 'ř-am řis aceluia... cuconařuluř... stăř chitic și să nu te clintești păń' ce nuři auři cântând din cimpeiu.

Bujor. — Ealeř!

Corbu. — Așa řeř... că nu știř una? Tare'l trage inima în coace... la căsuřa asta. (arată casa Dochiteř).

Bujor. — La casa Dochiteř?

Corbu. — Hř, hř... ūte român! măř, măř, măř!.. și eř am fost tēnér și mie 'mř-ař fostu dragi fetele... macar și acu mi 's dragi, d'apoř încă așa!.. vrea să vie număr de cât cole... Mař stăř române... ba nu... că te-or prinde jandariř... mař stăř, păń' ce miři auři cântând din cimpoiu, ca săři dař de știre... unde!.. (clătinând capul) Aprins neam ū neamul cuconařilor.

Bujor. — (în parte) De-a cânta mořneagu din cimpoiu... el cade 'n căpcană... Ean să cerc... (tare) Știř ce, moř Corbule?.. pare-mi-se că ești Pepelea.

Corbu. — Pepelea cel din poveste? ba și mař și de cât el... Cică când suna din fluer, jucař oile pe câmp.

Bujor. — Nu maă asta n'o poți face dumnetă.

Corbu. — Cine? eă?... Da eă când trag din cimpoiu... sară căprioarele de se prăpădescă.

Bujor. — Căprioarele?

Corbu. — Cele cu două picioare... ean să veđă...
(își drege cimpoiu) Pepelea!.. dacă eă bat dece ca Pepelea.

Bujor. — (cătră jandarmă, încet) Întrați cole 'n cărcimă și vă tineți la pândă.

(Jandarmii intră în cărcimă).

Corbu. — (înpreunându-se cu cimpoiu și jucând) Să te văd cimpoiale: umflăte, disumflăte.

Frunză verde baraboiă
Cântă Corbu din cimpoiu
De sară fetele la noă
Înainte și 'napoă.

Bujor. — (in parte) Acuș trebue să vie hoțu, la glasul cimpoiului. Mă duc să nu mă zăreasă. (întră în cărcimă).

Corbu.

Cimpoieș drăguțul meu
Sună, sună, aşa mereu
Să se dea fetele 'n vînt
Să ţipe dracu 'n pămînt.

SCENA XIII.

Corbu, Leonas (invălit în manta, vine cu sfială pe potică).

Leonas. — (in parte) Moș Corbu cântă din cimpoiu?... se vede că s'aă dusă Jandarmii... Acu'ă vremea de fugit. (întră la Dochita).

Corbu. — (nevădând pe Leonas).

Top, top, top, Pepeleo, ha!

Top, aşa şi ear aşa

Top, top, top, Pepeleo, top

Pân' ce-a dice moartea hop.

(În vremea cânticului, jandarmii cărăuau să văduă pe Leonas de la fereastră cărcișoară, Iesu închis, de se așează în rând, dinaintea casei Dochitei, cu carabinele întinse).

SCENA XIV.

Corbu, Ispravnicul, Bujor, Jandarmii (Iesu din cărcișoară, făcându-și semne și trecând pe din dosul lui Corbu, care după ce și-a sfîrșit cânticul, cade pe scaun lângă masă și adoarme).

Ispravnicul. — (cu un eartagan în mână) O intrat acole... să nu'l scăpămău, Bujoraș.

Bujor. — N'ai grija, că de-acu'i în mâna mea... (către jandarmi) Gătiți-vă armele și trageți otelele la carabine.

(Jandarmii tragă otelele).

Ispravnicul. — (în parte) Mi s'o făcută mânila ca ghiaça.

SCENA XV.

Cer dinainte, Leonas, Anica, Dochita (eșind tustreia din căsuță).

Leonas. — Hai degrabă, Anică... Hai...

Jandarmii, Bujor și Ispravnicul.

Stăi pe loc,

Că dămă foc.

Leonasă (apărând pe Anica).

Ce vreți voi?

Anica (în parte).

Vă de noi!

Jandarmii, Bujor și Ispravnicul.

Stăi pe loc,

Că dămă foc.

(În vînetul horului, Corbu începe să trezi, caută înprejur și nu începe nimic de-o dată... Pe urmă se deșteaptă încet, încet și cu cât se lămurescă gândurile lui, desnădejduirea își arată în față).

Ispravnicul (arătând pre Leonaș).

Puneți mâna pe dînsul și'l prindeți și'l legați.

Corbu (în parte).

Să lege cuconasul!

Jandarmii.

Pe dînsul copiilor!

Leonaș (scotând două pistoale).

Stați!

Jandarmii, Bujor.

Stăi pe loc,

Că dămă foc.

Ispravnicul (ascunzându-se după jandarmi).

Stăi pe loc,

Nu da foc.

Leonaș (întindând pistoalele).

Stați pe loc,

Că dau foc.

Corbu (alergând între jandarmi și Leonaș).

Copiii stați,

Foc nu dată!

SCENA XVI.

Ceř dinainte, un jandarm (viind călare și aducând un plic).

Jandarmul. — Ispravnicu... unde'ř domnu Ispravnic?

Ispravnicul. — (ascuns după jandarmi). Ce este? cine mě chiamă?

Jandarmul. — Un plic de la Isprăvnicie... d-nu samiš 'mi-o spus că'ř foarte grabnic.

Ispravnicul. — Grabnic? adă'l încoaace. (te plicul) Încunjurați'l din toate părțile pe hoțul ista și nu'l lăsați să scape. (deschide plicul) Grabnic!... nu cumva mě dař afară din Isprăvnicie?... Batě'l cucu de samiš că subțire mai scrie... Unde mi's ochelarii?... eaca poznă, că 'ř-am prăpădit în codru când fugeam... și acum n'am cum citi... (tare) Cine știe carte din voi?

Corbu. — Eř, cucoane... am fost de mult dascal la biserică...

Ispravnicul. — Na, de citește ūte... (îř dă plicul)... (cătră jandarmi, arătând pe Leonăș) Țineți'l tot la ochi să nu fugă... Di mai degrabă.

Corbu. — Eaca dic... (slovenind) Cacu is... tfertu, rîž... ā... cătră... cfertu... i... naš... cinstitul...

Ispravnicul. — Și cele-l-alte... spune 'nainte.

Corbu. — (citind) „Mě grăbesc a te îștiință că těl-haru care o furat ceř 40,000 lei din lada sămîsieř, „s'o găsit, precum și baniř; însă cu părere de rěř iři „vestesc că furul, este tocmai fiul d-tale cel de suflet...“

Ispravnicul. — Ce?

Corbu. — Eleř!

Ispravnicul. — (voind să lea răvașul) Minciuni... minciuni de-a samișulu.

Corbu. — (ținând răvașul) Mai ști poznă?.. De-or afao la Ești cucoane, te poți șterge pe gură despre Isprăvnicie.

Ispravnicul. — (cădând pre un scaun) Valeu! că ear mă prăbușesc.

Totăi.

Ce este? Ce este?

Ce groaznică veste?

Anica (alergând lângă moșul ei).

Ce ai? ce te doare?

Leonas (asemenea).

Lă lovit dambla.

Ispravnicul (trezindu-se)

Pei, neruginato!.. Fevge, satana!

Corbu.

Dați-vă 'ntr'o parte că'i sănt popa eū.

(Arătând scrisoarea).

Am capeana 'n mână; de-acum 'i al meu.

(Se apropie de Ispravnic și cântă încet).

Ispravnice dragă,

Nu 'i lucru de săgă,

Acum eū sciū tot.

Și c'o vorbă pot

Să 'tă vîr șepte draci.

Ispravnicul (rugându-se).

Taci, taci, taci, taci!

Corbu.

Bine! acu 'ndată

Pe holtei și fată

Să mi' logodesc...

Ce dici? nu voiesc?

Ascultați... (deschide scrisoarea).

Ispravnicul (spăriat).

Ce faci?

Taci, taci, taci, taci, taci!

Corbu. — Eaca tac... dar fă cum dic eu... că citeșc răvașul... și Dău îți fac rușinea.

Ispravnicul. — (în parte) Ghidi, hoț bătrân.

Corbu. — Hai mai iute, că n'am vreme...

Ispravnicul. — (se apropié de Leonaș căutând cu frică la răvașul cu care Corbu îl amenință din urmă). Leonaș, toate aș fostu o șagă...

Corbu. — (începe Ispravnicului) Prea bine... și după mine: Eu te iubesc...

Ispravnicul. — (în parte) Ghieuju draculu! (luă Leonaș) Eu te iubesc...

Corbu. — Te cinstesc...

Ispravnicul. — Te cinstesc...

Corbu. — Și te logodesc cu nepoata mea, Anica.

Ispravnicul. — (furios) Și te logodesc cu nepoata mea Anica. (în parte) Ei! las Pepeleo că miș cădea tu la mână.

Corbu. — (sărind de bucurie) Ura! Craiu nou să trăiască, că 'mi-o făcut pe gândul meu.

Dochița. — Și mie 'mi-o adus pe Bujor.

Anica. — Și mie 'mi-o înplinit dorul.

Toti. — Craiu nou să trăiască!... Să trăiască Craiu nou!

Cor final.

Craiu nou! Craiu nou! Craiu nou!

La noi bine-ai venit;

Craiu nou! Craiu nou! Craiu nou!

Fă'mi dorul înplinit.

(Cortina cade).

HARTA REZESUL

PERSOANELE.

Hartă Rězěšul.

Bursuflescu.

Lunceanu, primar.

Tarsița Garofeasca, věduvă.

Măriuca, těněră ţărancă.

Un lacheu.

HARTA REZESUL

OPERETĂ COMICĂ ÎN 1 ACT

(Scena se petrece la moșia Bursufleni).

(Teatrul reprezintă o livadă cu casa boerească în fund printre copaci. — În stânga actorului, un gard cu o porțiță. — În dreapta, o laită sub un copac).

SCENA I.

Bursuflescu. — (in halat și cu fes cusut pe cap) Plăcut e de a fi proprietar pe o moie cumpărată eftin, după în-părțeala pămînturilor!.. nu te mai îngrijesci de legea rurală, și dacă natura te-a înzestrat cu darul poesiei, poți în toată liniștea să te hărjonescă cu muzele... Eaca ești de pildă, Anastasi Bursuflescu, m'am născut poet și cred că m'ațăi cetit și chiar admirat ades în calendare... Am făcut multe ode la anul nou, câte-va cântice de amor, și un sir de satire pipărate în contra Guvernului... Acum m'am retras la moșia mea, la Bursufleni, ca să respir aerul câmpiei, să visez, să mă alint și să mă caut amorul... [în taină] Căci și înamorat de vecina mea d-na Tarsița Garofeasca, o veduvă nurlie, care

a bine-voit a primi, ca să 'și schimbe numele grădinăresc de Garofească, în acel armonios de Bursuflească... O aştept chiar adă de dimineață să vie, ca să ne cununăm aici în castelul meu, și am dat de scire prima rului, domnului Lunceanu, ca să'și aducă registrul și să ne unească după legea cea nouă... Ba încă 'l-am mai poftit ca, o dată cu registrul, să aducă și pe Tarsița de la moșiea ei... Ah! ce ți fericită pentru mine! am să cunoasc în fine deliciurile căsătoriei... Trebuie însă ca să ies cu plin înaintea miresei, să o primesc cu o poesie improvitată ad-hoc... Ean să cerc. [se primblă pe scenă inspirat și declamă].

Așteptând a mea mireasă cu-o nespusă nerăbdare
 Simt că sâangele meu ferbe, că pe frunte mă fac roș...
 Inima me bate... bate ca... ciocanul... pe-o... căldare,
 Și că 'n ea răsună, cântă un glas dulce de... cucoș!

[Se aude un cântat de cucoș peste gard].

Tronc!... ear 'mă-a spăriet muza, cucoșul dracului!... În toate dilele îmi turbură visurile cu țipetul lui regușit, parcă 'l-ar pune înadins Harță Rezesul, vecinul meu, ca să cucurigească, tocmai când vreū să pun mâna pe o rimă. [cătră public] Cică hreanul are la rădăcină un verme care îl roade, ești am pe un rezesh! pe jupânum Harță... [arătând în stânga] eată casa lui, cole... numai gardul ne desparte... săntem vecin! [cu amar] Cunosc ești multe vecinătăți suprătoare, d'apoi ca asta a me, nu se află alta mai nesuferită.

[Se aude din dosul gardulu Harță cântând].

Ean auditi'l... Nu pot trăi liniștit de răul lui; când
 și saru câni peste gard, de 'mî mânâncă păsările; când
 mojicul își intinde rufele cele strenueroase pe spină, sub
 ochii mei; când își scapă vaca în grădina mea... Ce
 să mai spun?... 'I-am propus să 'mî vînd rezęșia lui.
 ca să scap de el... Unde!... 'mî-a cerut cât dracu pe
 tată-seu... a simțit hoțul, că am nevoie de el și mă
 ține de nas... [ascultând] nu mai aud nimic... a fi eșit
 de acasă... să 'mî urmez poesia [declamă].

Ah! cum să 'mî potolesc focul? Ah! spune 'mî, ce-o să mă fac?
 Când amorul fără milă îmi tot dice...

[Se aude după gard glasul lui Hartă, strigând:] Tio malac!
 [furios] Malac!... Ei! nu mai e de suferit. [strigă] Hartă!... Bade Hartă...

SCENA II.

Bursuflescu, Hartă [la porțiță].

Hartă. — Ce poftestă, domnule?

Bursuflescu. — Sci și d-ta pentru ce am scos din
 pungă 8319 galbeni, 27 lei și câteva parale și le-am
 dat pe moșiea asta?

Hartă. — Pentru că ai găsit'o eftină, domnule.

Bursuflescu. — Asta 'i una... și alta?

Hartă. — Alta? pentru că ai avut poftă să te facă
 proprietar.

Bursuflescu. — Ați ghicit... însă pricepi ce vra să
 dică a fi proprietar?

Hartă. — Pricep.

Cine are o moșie,
 Cine 'ți bun proprietar
 Are supărăři o mie,
 Care 'l umple de amar.
 Ba 'ți pre mult soare,
 Ba 'ți pre rěcoare,
 Ba suflă crivět, ba věnt de foc,
 Ba cade ploae,
 Si curgū ſivoae,
 Care 'tă fineacă lanul pe loc.
 Ba prețul scade,
 Grindina cade,
 Locusta vine, potop grozav!
 Si peste toate
 Alte pěcate
 Mai ař la urmă si un vătav.

.

Eată, Děü, ce vrea sě dică.
 De a fi proprietar.
 Trudă multă, treabă mică
 Si folos cát frunda 'n par.

Bursuflescu. — Pre frumos; însă ař uitat sě promenesci de rěul cel mai supărăřor.

Hartă. — Care?

Bursuflescu. — Vecinătatea unui rězěš.

Hartă. — Cum asta, domnule?

Bursuflescu. — Cum, necum, ascultă: Vrei sě'mi vindř rězěšiea d-tale?

Hartă. — Locul meř de baſtină? unde ař trăitř ſi muritř părintiř meř, Dumneđeř sě 'ți erte!..

Bursuflescu. — [în parte] Ear o să înceapă cu pomelnicul.

Hartă. — Casa strămoșească unde m'am născut.

Bursuflescu. — Ce strămoșească? Însuți d-ta ați clădit'o.

Hartă. — Așa este, dar am clădit'o pe locul caselor celor vechi... livada răsădită de băetul bunul meu Vasile Hartă...

Bursuflescu. — [în parte] Toate aceste 's, ca să sue prețul... să videți.

Hartă. — Da bine, domnule, ce 'ti-a făcut rezășiea me, de nu poți încăpea de dînsa?

Bursuflescu. — Ce 'mi-a făcut?.. Sci și ce' i muza?

Hartă. — Mursa?

Bursuflescu. — Avut' ați vre o dată inspirațiune în viața d-tale?

Hartă. — Ba m'a ferit sfântul... numai o dată am avut friguri.

Bursuflescu. — Apoi dar nu ne putem să înțelege. Vindî rezășiea?

Hartă. — Locul meu de baștină, unde aș trăi și murit? ..

Bursuflescu. — O vindî? ori ba?

Hartă. — Dacă 'ti face poftă numai de cât... fie!

Bursuflescu. — Cât cei pe dînsa, prețul cel de pe urmă?

Hartă. — Cu casă, cu liyadă, cu tot?

Bursuflescu. — Cu tot, afară de cine ești.

Hartă. — Îi pămînt mult și bun... numai pe perje
prind sume mari de bani.

Bursuflescu. [nerăbdător] Cât ceri? spune adăuga.

Hartă. — Știu eu d-le?... cât te-a lăsa inima...
Ean vr'o cinci miș de lei.

Bursuflescu. — Cinci miș? pentru un petic de loc?...
Ați nebunit?... mai dăunăđi ați cerut numai trii miș.

Hartă. — Așa este, dar de atunci legea rurală o
scumpit pămînturile.

Bursuflescu. — Vrei trii miș?

Hartă. — Da... unde!

Bursuflescu. — Vrei patru?

Hartă. — Din cinci, nici o lițăce mai gios.

Bursuflescu. — Gândesce-te, bade Hartă... De tei
îndărătnici, eu sunt în stare să ridic de-alungul gardu-
luș, un zid nalt cât plopul cela.

Hartă. — Nu se poate domnule, că am portiță în gard.

Bursuflescu. — Dar portița d-tale se deschide pe pro-
prietatea mea și pot s-o închid.

Hartă. — Ferească sfântul... e un drept de șerbire
statornicit din bătrâni, care îmi învoește trecerea prin
livada asta.

Bursuflescu. — Șerbire prin livada mea?

Hartă. — Să-ți arăt ispoacele din pod... Am ean
așa un teanc de hârțoage afumate.

Bursuflescu. — Într'un cuvînt, primesc ce 'ti-am dat.

Hartă. — Cinci miș?

Bursuflescu. — Ba patru.

Hartă. — Nu'mi dă mâna.

Bursuflescu. — Nu?... Să nu te căescă bade Hartă, atâta 'tă dic... Răsgândesce-te bine... Ești mă duc să gătesc bani... .

Hartă. — Cinci mii în capăt?

Bursuflescu. — Nu te scumpi, că te' i căi... Scumpul mai mult păgubesce... Sci și vorba... (iese prin fund).

SCENA III.

Hartă. — M'o căi ești?... Nu cumva' i bate gândulă giudecată?... Poftească, dacă vrea să guste moara lui Hartă Rezeshul... de 20 de ani de când m'am tot frecat de păreții giudecătorilor, doar am deprins ești să înțorci suruburi cărciogărești, și am agiușat a putea ținea clanț cu ori care avocat.

Ești sănătății Hartă, baș rezeshu
Cunoscut tocmai prin Eșu
De ciocoii, de scriitori,
Și de mulți judecători.
Ani întregi ești m'am luptat
Până ce 'mi-am căștigat
Și procesul cărciocos,
Și nume de Hartă... gos.

Cunosc ori ce cărcioguri și ori ce cotcării
De 'npricinați purtate prin judecătorii.
Sci și cum să cumpăr marturi, și să'mi găsesc dovezi,
Care se pară că's falșe și trebuie să le cred. .
Am ispisace multe, ascunse colo 'n pod,
Și sci și ori ce pricină s'o'nod și s'o desnod...
Într'un cuvînt îmi place de Curți a mă freca...
M'am judecat, mă judec și mă voi judeca,

Căci sint Hartă, baș rezeshu,
 Cunoscut tocmai prin Eșu
 De ciocoï, de scriitorï
 Si de multjă judecători.
 Ană intrgi eū m'am luptat
 Păna ce 'mă-am căstigat
 Si procesul meu spinos
 Si nume de Hartă... jos.

Umblă Bursuflescu sĕ'mi cumpere rezesia cu o nimică toată... S'o îndulcit cu chilipiruri, de când o pus mâna pe moșiea cucoanei Săfticăi, stăpâna cea vecinică a Bursuflenilor... Sărmana! bărbatu-său o calicit cu cheltuelile, vrînd să se aleagă deputat, și după moartea lui, i s'o scos avereia la mezat... încât biata cucoana Săftica o rămas lipită pămîntului și sede la preotu din sat... Cum așă face, cum așă drege, ca să' căstig măcar o căsuță, unde să'să odihnească bêtăranețile... De-așă pute să'l smulg de pene pe ciocârlanul ist de proprietar nou... Cine știe? bun e Dumnedeu, meșter 'i dracu!.. Dar ce s'aude?.. Ha! Măriuca! (se ascunde după copac).

SCENA IV.

Hartă, Măriuca (vine din dreapta, purtând pe cap un val de pânză ghilită).

Măriuca.

Frundă verde nalbă moale,
 Ce duci mândruliță 'n poale?
 Porumbele duc și fragă
 Pentru cei care'mi sîntu drgăi.

Hartă. — (în parte) Ean audă ciocârliea cum ciripește de dimineată.

Măriuca.

Frună verde de cicoare,
Ce calcă mândră sub picioare?
Calc urzică și spină ghimoși
Pentru cei ce's uricioși.

Hartă. — (arătându-se) Măriucă!

Măriuca. — Eaca!... aici 'mă-a fost bădică?...

Hartă. — Ba aiure... Da de unde vă tu, fa?... Ați eșit de-a casă cu țiuia 'n cap.

Măriuca. — Vrei să șici cu pânza 'n cap, pentru că'ă albă ca țiuia?

Hartă. — (esaminând valul de pânză) Ca țiuia cea posomorită?

Măriuca. — Apoi dă; numai de două ori pă'acu am dat'o în undă... Mai așteaptă vr'o triu patru țile și 'i vide-o mai albă de cât cinstita față dumitale.

Hartă. — (rișând) Te cred fa; și nu 'ti-a fi greu, căci cinstita față mea îi albă ca labele tale.

Măriuca. — Labe?... Labe's aceste?... Mai alaltaeră vătavul moșieř dicea, că's de caș dulce, și că vre să le mănânce.

Hartă. — Auđă mâncăul!... Ei! și tu?...

Măriuca. — Eū?... 'i-am tras un caș peste gură de 'i-a fi părut brânză sărată.

Hartă. — Bine 'i-a făcut, Măriucă... L'a fi umplut zérul?

Măriuca. — Așa 'mă pare, că se ținea rău de nas.

Hartă. — Și nu s'o mâniș?.. Vătajii's cam ūți...

Măriuca. — Atâta grijă să am eū pe față pămentulu!.. Cucoana Săftica, nânașa mea, 'mī-o ȳis în mai multe rēnduri: fa, Măriucă, să te ferești de minciunile flăcăilor ca dracu de tēmie!.. — De atunci când se leagă vre un hâtru de mine, am leac de alungat dracu.

Hartă. — Care leac?

Măriuca. — Îl aghesmuesc cu astă... labă, cum o numești d-ta.

Hartă. — Da pe mine, Măriucă, m'ăi aghesmui?

Măriuca. — Pe d-ta nu bădică, că m'ăi crescut în casă și 'mī-ai purtat de grijă ca un frate mai mare. D-ta ești om de omenie și știu că dacă ȳi s'ar aprinde călcările, aī alerga la popa, ca să'l rogi să ne cunune.

Hartă. — Eaca mă?.. Vrei să te facă rezesiță?

Măriuca. — Și de ce nu?.. mai găsești multe fete ca mine, harnice și voînice? (arătându-și brațele goale) Ean privește braće bune de lucru (arătându-și picioarele) Ean privește picioare, care nu mai osteneșcă nicăi o dată...

Hartă. — (plecându-se) Ce ȳi drept!.. și 's mică, fa, le-aș cuprinde 'n palmă. (intinde mâna)

Măriuca. — Nu pune mâna, că daū.

Hartă. — (voind se apuce piciorului) De ȳi da tu, daū și eū.

Măriuca. — Na! (trage un pumn lūj Hartă).

Hartă. — (ridând, dă un pumn Măriucăñ) Na și ȳie!

Măriuca. — (scăpând jos pânza de pe cap) Eaca!.. 'mī-ai rēsturnat valu de pânză în tērnă... Destulă treabă!.. (începe a plângere) și de abia o spălașem... (adună pânza de jos) Sagă'ȳi asta?

Hartă. — (ajutându-i) Lasă, fa Măriucă, nu te măhni, că n'am făcut îmadins.

Măriuca. — Atâta ar fi trebuit, s'o facă și într'adins... Poftim!... acum trebuie să mă întorc iar la isvor... să'mi perd țiuilica cu spălatu. Aste's glume vătăjești.

Hartă. — Măriucă...

Măriuca. — Dă'mi bună pace... Bunătate de pânză!
(iese prin dreapta plângând).

SCENA V.

Hartă. — Băata fată!.. Ean audă-o cum se bocește!
(strigă) Tacă, fa, că spari tamazlîcu satulu! (Măriuca începe
a rîde cu hohot) Na!.. acu rîde... aşa's fetele... Când
senin, când ploaie.

(Se aude afară un glas de surugiu și pocnete de biciu) Oare ce să
fie?.. Cine vine? (caută în dreapta) O trăsură cu postalionă...
Se coboară o cucoană și un domnișor. Eaca!.. Prima-
rul nostru, d-l Lunceanu, nepotu cucoanei Săfticăi...
Vină amendoi încoaci... Acasă, Hartă, și la pândă din
dosu gardulu!, fătu meu. (iese pe portiță).

SCENA VI.

Tarsița, Lunceanu.

Lunceanu. — Doamna mea, eată-vă sosită cu bine
în parcul d-lui Bursuflescu, care în curând are să fie
al d-voastră. (oftează)

Tarsița. — Și de asta oftezi d-le Lunceanu?

Lunceanu. — Oftez, pentru că v'am adus chiar ești însumi în această capcană căsătorească!

Tarsița. — Ce vrei să dici?

Lunceanu. — Nu vă pare lucru ciudat?

Tarsița. — Ciudat? pentru ce?

Lunceanu. — Ah!... ati și uitat?...

Tarsița. — Ce?

Lunceanu. — Nu vă aduceți aminte?... (oftează).

Tarsița. — Ce?

Lunceanu. — Că acum trii lună, pe când moșiea Bursufeni era încă a mătușei mele, v'am făcut o declarație de amor chiar aici... pe laița asta?

Tarsița. — Se poate... nu'mi aduc aminte.

Lunceanu. — Nu?... Nică cît erai de uimită când?...

Tarsița. — Te flatezi, domnul meu; însă chiar aşa să fie, înțelegi, că fiind în ajunul căsătoriei mele, nu se cuvine să mai pomenim de cele trecute.

Lunceanu. — Înțeleg, și oftez cu atât mai adânc, că tocmai ești sănătatea cununa.

Tarsița. — D-ta?... Cum?

Lunceanu. — Sunt Primar!... și în virtutea legii celei nouă de măritiș...

Tarsița. — Primar! [cu dispreț] Și ai putut să te înjosesci să primi?...

Lunceanu. — Mă ertăți, doamna mea... Cine servă ţeara lui, fie postul cât de mic, nu se înjosesc, ci se înalță.

Tarsița. — A fi... Dar nu văd pe d-l Bursufescu...

Lunceanu. — Mă duc să-i dau de scire, că ați sosit... [în taină] Și Dănu Tarsiță, ați uitat tot?

Tarsiță. — Ear?

Lunceanu. — Nu ți aduci aminte de nimic, nimic?..

Tarsiță. — [cu nerăbdare] Mări dă'mi bună pace.

Lunceanu. — [eșind prin fund] O! femei, femei! Vătelniță fermecătoare!

SCENA VII.

Tarsiță [recitativ].

Ah! eată-mă's în fine pe pragul fericirei,
Unde mășteapt'averea și ângerul iubirei!
Nastasi Bursuflescu supus se 'nchină mie
Și cere să mă scape de trista văduvie!

De-acum în avere,
În dulce plăcere
Am să vietuesc,
De astăzi aice,
Stăpână ferice
Ești am să domnesc.

Cădeți voi negre haine de doliu și de jale!
Periți voi gânduri triste din vesela mea cale!
Nastasi Bursuflescu pe frunte-amantei sale
Va pune o cunună de florii de portocale.

Ah! inima'mă saltă
Și mintea'mă s'ecsaltă
Cuprinse de-amor,
Mă simt sprintioară
Ca ori și ce sboară,
Ca flutur ușor.

Căci eū în avere
 Și 'n dulce plăcere
 Sciū c'am sě trăesc.
 De-acum eū aice
 Stăpână ferice
 Am se 'mpărătesc !

SCENA VIII.

Tarsița, Bursuflescu [în toaletă esagerată], **Lunceanu**.

Bursuflescu. — [vine alergând și se opresce la mijlocul scenei] Ah! doamna mea! Ce fericire!... Dați'mi voie. [declamă]

«Dup'o lungă așteptare chiar de astăzi dimineată,
 «Te văd dină prea frumoasă, c'ai intrat ici...»

Hartă. — [după gard strigă:] La coteață!..

Tarsița. — La coteață!

Bursuflescu. — Nu băgați de seamă... Hartă rezeshul își adună rudele... Dați'mi voie. [declamă]

«Inima'mi se 'nflăcărează, când privesc a voastră față,
 «Universul în mirare vă proclamă...»

Hartă. — [după gard strigă:] Hale, rață!

Tarsița. — Rață!

Bursuflescu. — Ucigă'l crucea de rezesh!... Nu vă potriviți, doamna mea!

Tarsița. — Da bine, ce însemnează?

Bursuflescu. — Hartă se ceartă cu rățoiul cel pestriț... D-le Primar, ați adus registrul de căsătorie?

Lunceanu. — Ba nu, domnule.

Bursuflescu. — Bine-voesce, te rog, a'l aduce în-dată, ca să îndeplinim ţ formalităţile...

Lunceanu. — Prea bine, mă duc și mă întorc în-dată cu el. [iese prin dreapta].

SCENA IX.

Tarsița, Bursuflescu, Hartă (după gard).

Bursuflescu. — [foarte ușor] În fine... suntem ţ singuri... Singuri! Nu ne vede decât seninul cerului... care ne zimbesce... din 'naltul cerului... unde ca nisce ochi deschiși... stelele cerului... mă cuprind de o fericire... de o ușoare [în se leagă limba] care mă ușoară.

Tarsița. — Liniștesc-te amice, și fi felice... din toată felicitatea cea mai fericită, căci și sufletul meu... plană în regiunile cerului... care ne privesc... din 'naltul cerului... unde stelele cerului... [se perde].

Bursuflescu. — [cu foc] Destul... destul ângere! Nu mă face să mor. [scapă din picioare] Hai să ne punem pe laită... [în parte] De când suntem, n'au pătit ceea ce pătesc acum... mi s'ață tăiată picioarele. [se pună amendoi pe laită de sub copac și caută lung unul la altul].

Bursuflescu. — Ah! nu cobori ochii, dină!... Lasă-mă să mă oglindesc în ei... să mă scald în văpaia lor voluptuoasă.

Tarsița. — [cochetând] Mi' frică... ai nisce căutături aşa de aprinse...

Bursuflescu. — Amorul dă foc. Amorul... Ah! pri-

vesce cum natura'ī calmă!.. Cum verdeața înverdesce pe... verdele câmpii ale naturei.. Nu simți, că par'că ne cade pe frunte o mană.. .

Tarsița. — [tresărind] Vaî de mine!.. ce 'mî-a cădut pe gât? [se pleacă].

Bursuflescu. — (admirând gâțul Tarsiței) O omidă! (iea omida) Fericită dihanie! aî atins gâțul de ivoriu al dinei!

Tarsița. — [scărpinându-se] Valeu!.. că rău mă nânca.

Bursuflescu. — (urmând cu sentiment) Auđi freamătul frundelor, armoniile naturei, care serbează amorul nostru?

Hartă. — (după gard amuță un câne, cânele latră și o măță mîorlăesc).

Tarsita. — (astupându'să urechile) Ce'ī asta? Ce'ī asta?..

Bursuflescu. — Nu vă spărieță!.. Dulăul lui Hartă îi în discuție politică cu motanul?

TRIO.

Bursuflescu.

Ah! gingașă Muză!
Porții raiuł pe buză.

Tarsița (cochetând).
De'l port, il port, Ieū,
Pentrü-amantul meu.

Hartă (după gard).
Fost'a când a fost,
S'acu'î lucru prost.

Bursuflescu.
Ah! fragedă Muză,
Lasă pe-a ta buză
Se'l culeg.

Tarsita.

Ba, ba.

Hartă (după gard).

Tronc, Marico, fa !

(Înpreună).

Bursuflescu și Tarsita (furiosă).

Nu mai este de trăit
Că-ast-fel de vecină mojică.
Hartă'ă de nesuferit,
Trebue-alungat de-aici.

Hartă (după gard).

Frundă verde cardama,
Fa, Marico leleo, fa,
Fost'ăi, fost pe când aăi fost
Șăi rămas un lucru prost.

Bursuflescu (tare).

Bade Hartă !

Hartă (după portiță).

Ce poftescă ?

Bursuflescu.

Tacă'ă gura însfîrșit;
Strigă ca surdi.

Hartă (după portiță).

Eaca mă !

Bursuflescu.

Și pe noi ne-ăi asurđit.

Hartă (după portiță).

Mare pozna !

Bursuflescu.

Aăi tăcut ?

Hartă (după gard).

Am tăcut.

Bursufescu.

Aşa, prea bine.

De nu, bade, chiar acum o 'nplinescă tu rěu cu mine.

(cătră Tarsița).

Scumpul meū odor,
Eştī chiar un bujor.

Hartă (după gard).

Fost'a când a fost
Ş'acu'i lucru prost.

Bursufescu.

Ah! plăcută floare,
Lasă-mě cū-amoare
Ş'o respir...

Tarsița.

Ba, ba...

Hartă (după gard).

Tronc, Marico, fa!

(împreună).

Bursufescu și Tarsita.

Nu mai este de trăit
Cū-ast-fel de vecină mojică.
Hartă'i de nesuferit,
Trebue-alungat de-aici.

Hartă (după gard).

Ce-a fost verde s'a uscat;
Florile s'a ū scuturat.
Fost'aï bade, când aï fost
Ş'aï rěmas un lucru prost.

Tarsița. — Ei! apoī nu mă este de suferit?

Bursuflescu. — Nu... umflal'ar Rusaliile!

Tarsița. — De ce nu te desberi de dînsul?

Bursuflescu. — Am cercat să'ī cumpăr răzășia, dar hoțul cere scump... căt nu face.

Tarsița. — Scump, nescump, îți declar, d-le Bursuflescu, că nu mă mărit, dacă nu'ī depărta pe Harță din vecinătate.

Bursuflescu. — (cu rugămintă) Tarsițo!

Tarsița. — (maiestoasă) Am spus! (iese furioasă prin fund).

Bursuflescu. — (urmând'o până 'n fund) Tarsițo!... (reviind) S'a dus furioasă... Are dreptate țina! (arătând casa lui Harță) Hoțul dracului!... o face înadins... De-o iuri sci chiar că m'oī calici, trebuie să mântuī numai decât cu el... (strigă) Harță, măi Harță!

SCENA X.

Bursuflescu și Harță.

Harță. — Aud domnule.

Bursuflescu. — Vină 'ncoace... ascultă: 'mă-aī cerut cinci miī de lei pe peticul tău de răzășie... fie!... îți dau cinci miī, numai să te duci draculuī pomană.

Harță. — Cinci miī?... opt miī vrei să dici d-le?

Bursuflescu. — Cum opt miī? dar n'aī spus tu mai dinioare că vrei cinci?... Cinci! (îl dă tifla).

Harță. — Degeaba îmă dai tifla, domnule, că mă gioșos de opt miī, nică o para frântă.

Bursuflescu. — (în parte) Ce l'ași ciomăgi! (tare) Măi Hărțușorule, fiș om de omenie.

Hartă. — Chiar de m'ași săruta, domnule, nu pot... moșioara mea de baștină, cu perjerie...

Bursuflescu. — Nu vrei?

Hartă. — Nu.

Bursuflescu. — Ghidi hotășiret!... Ai înțeles că am nevoie să mă desbără de vecinătatea ta...

Hartă. — (făcând că se mână) Să te desbără? dar ce săntă, boala?

Bursuflescu. — Vătămătură!...

Hartă. — Dacă și-așa treaba, nu vînd... sluga d-tale. (vre să ţeasă).

Bursuflescu. — Ei! lasă Hartă, c'am glumit... Nu te supăra... (în parte) Să videți, că o să fiu silit să face și curte acum.

Hartă. — (în parte) Vine drăguș la căuș.

Bursuflescu. — Șepte mișă aici dis?

Hartă. — Ba... opt și cinci sute.

Bursuflescu. — Ha!... tăi da... adă mâna 'n-coaci... Noroc să deo Dumnezeu!... dar săperi îndată de lângă grădina mea... Auđi? (în parte) M'am calicit!

Hartă. — (în parte) Păcat, că nu l-am opintit mai sus cu târgu.

SCENA XI.

Bursuflescu, Hartă, Lunceanu.

Lunceanu. — D-le Bursuflescu... eată registrul când îi pofti...

Bursuflescu. — Mai pe urmă, mai pe urmă, d-le Primar. Acum fă bine de te 'ntoarce la cancelarie ca să 'mă redigă un act de vîndare a rezesiei lui Hartă, în preț de 8500 lei, și cu condiție să 'mă-o dea îndată în stăpânire.

Lunceanu. — Prea bine, domnule... să 'tă fie cu noroc. (Iesă).

Bursuflescu. — Foarte 'tă mulțemesc... scump noroc!

Hartă. — (in parte) Puteam să'l suș pănă la șepte mii.

Bursuflescu. — (in parte) Merg să duc veste bună Tarsițăi, ca s'o împac. Și de acum ăina 'ăi a mea!... Am scăpat de Hartă!

Bursuflescu.

Bade Hartă, stăi pe loc,
Ești mă 'ntorc aici cu banii.

Hartă.

Haă! să 'tă fie cu noroc,
Să trăesci întru mulți ani.

Bursuflescu.

Noroc! însă scump mă ține
Titlul de proprietar.

Hartă.

Scump, însă ăia seama bine
Că ai ajuns să fi perjar.

(Înpreună).

Bursuflescu (in parte).

Ghidi hoț șiret,
Bun de ciomăgit!
Rezesa lui
Dău, mă calică.

(Iese prin fund).

Hartă (în parte).

Am cap de cuc!
Bine l-am sucit;
Si ca pe un năuc
Ti l'am învărtit.

(Se aude în dreapta glasul Măriucăi).

Hartă. — Eaca Măriuca!... Se întoarce de la isvoare cu pânză... Veselă păsăruică!... Am s'o pun în cușcă; dar pănatunci hai să scutur de colb ispisoacele rezăsiei. (iese pe portiță dicând:) 8500 leă un petec!... (bufnește de ris).

SCENA XII.

Măriuca (intră cu valul de pânză pe cap).

Măriuca. — Eată-mă's ear eă... 'mă-am spălat din nouă valul de pânză și acum s'o întind la soare... cole pe earbă verde. (întinde pânza cântând).

I.

Măriuca 'i româncuță
Toți flăcăilor drăguță,
Ea se scoală dimineață
Si 'n isvor își scaldă față,
Apoi pune la cosițe
Două floră de garofite
Si la sinu'ă busuioc,
Să dea inimilor foc.

Earna toarce la fușoare,
Tese firu 'n țesetoare,
Apoi vara 'n foc de soare
Bate pânza la isvoare,

Și cu dînsa fata 'și coasă
Cămeșuică de mireasă
C'a s'o poarte cu noroc,
Să dea inimilor foc.

SCENA XIII.

Măriuca, Bursuflescu (vine alergând, se înpediciă).

Bursuflescu. — Ce 'ți asta?

Măriuca. — Nu călcă pânza... nu călcă.

Bursuflescu. — Da ce 'ți asta?

Măriuca. — Nu călcă, domnule... că acu am spălat'o.

Bursuflescu. — Da cine 'tă-a dat voe să 'tă intindă
pânza aici?

Măriuca. — Eaca vorbă!... Aici am uscat tot-dea-
una... și an, și an tărtă.

Bursuflescu. — Ce an tărtă?... Nu scii tu că acum
eū sint stăpân aici?

Măriuca. — S'apoī?

Bursuflescu. — Apoī cum îndrăznesci pe pămēn-
tul meū?...

Măriuca. — Eaca... aī vorbit de te-aī pripit...
Doar n'am să 'tă mănânc pămēntul...

Bursuflescu. — Aud? încă te și obrăznicesci?...
Na pânză, dacă 'ți așa. (calcă pe pânză).

Măriuca. — Nu călcă, nu călcă.

Bursuflescu. — (tropăind pe pânză) Na, na, na!

Măriuca. — Ean vedil, batel crucea nebun!.. Vaī
mâncate-ar cioarele... (trage de capătul pânzei).

Bursuflescu. — (cădând) Valeă! m'am stâlcit!

Măriuca. — (furioasă, plângând) Auđi, să 'și facă el rîs de lucrul meū!... (înfășură cu pânza pe Bursuflescu, care cearcă în zadar a să scula) Ean să te satur eū de găoc pe pânzele fetelor...

Bursuflescu. — Ședă fa!

Măriuca. — Ba nu, mangositule... am să te înfăș ca pe plodă.

Bursuflescu. — Fa, nebuno, mă înădușă...

Măriuca. — (plângând tare) Înădușite-ar Elile, hăihiule!

SCENA XIV.

Bursuflescu, Măriuca, Hartă.

Hartă. — Da ce este aici?... Ce plângă, Măriucă?

Măriuca. — Cum n'oř plânge, bădică, dacă vine băsaochiul ista, de'mi tăvălește pânza cu picioarele lui... găoacă pe dînsa ca un curcan șuerat.

Bursuflescu. — (sculându-se) Ei! lasă fa, că te-ořu drege eū.

Măriuca. — (adunându-și valul) Ba 'i drege tu pe cine ař mai dres, stropșitule... Eaca, ear trebuie să clătesc valu la fontână.

Hartă. — Lasă'l draculuř, Măriucă...

Bursuflescu. — Pe mine?

Hartă. — Ba valu... N'ař noroc ađi dragă.

Măriuca. — Aşa se vede, bădică... Dacă 'i lumea plină de sturluřbaři... (se duce de se pune pe laită și aşeădă pânza 'n val).

Bursuflescu. — Ce fată 'i asta, bade Hartă?

Hartă. — O biată orfană crescută de mine.

Bursuflescu. — Rě crescere 'i-ař dat... Auđi, sě mě īfeše la vîrsta mea!

Hartă. — Nu te mai potrivi, domnule... Adus'ař baniř?

Bursuflescu. — Pređul rezescieř?.. Cum nu!.. Eată 500 leř ī capět.

Hartă. — 500 ſi opt miř?...

Bursuflescu. — Care 8000? Unde a fost vorba de 8000? (scoate un cuřitař těrănesc din buzunar).

Hartă. — Ha, ha, ha... Glumeř mai eště, domnule!

Bursuflescu. — (jucându-se cu cuřitařul) Aşa 's eř, bade Hartă.

Hartă. — Eaca cosorul meř... Unde 'l-ař găſit domnule?

Bursuflescu. — Ce?

Hartă. — Cosorul meř, ista... (arată cuřitařul).

Bursuflescu. — Įi al d-tale? eště sigur?

Hartă. — Cum nu?... Tot satul įl ſtie.

Bursuflescu. — Unde 'l-am găſit?... (schimbându-ři tonul) A! hořule! ſari noaptea peste gardul vieř ca sě'mi furř poama?

Măriuca. — (în parte) Ce dice?

Hartă. — Eř?

Bursuflescu. — Tu, tu... Cine altul?

Hartă. — Da sě n'am parte...

Bursuflescu. — Tacř, minciunosule... Chiřar acum a venit vierul ſi mi ſ'a jäluit, că ī toate nopťile

îi fură, nu scie cine, poamă cu cofele... Tu ești furul...

Hartă. — Pușche pe limbă'ți, domnule.

Bursuflescu. — Tu... Căci vierul 'ți-a găsit cuțitașul la piciorul unuī butuc.

Măriuca. — (în parte) Vaî de mine ce pozna am făcut!

Hartă. — Domnule...

Bursuflescu. — Tacă din gură, potlogariule... Te-oju învăța eū sě te anină de proprietatea altuia, am sě te duc în Criminal.

Hartă. — (spăriet) Pe mine, în Cri...

Măriuca. — (cu mirare în parte) minal?

Hartă. — Sě nu facă un păcat ca aista, cucoane, că, Dĕu, nu's vinovat.

Bursuflescu. — (arătând cuțitașul) Eată dovada care te osândesce.

Hartă. — (plecând capul) Am pătit'o!

Bursuflescu. — (în parte) L'am umplut de spăriet... minunat!

Hartă. — Si bine, cucoane, nu'i chip de tocmaiă?

Bursuflescu. — Ba este unul, dacă n'aă fi îndărătnic.

Hartă. — Care?

Bursuflescu. — Îmă daă răzășiea cu 500 de lei?

Hartă. — 'Tă-o daă, numai adă cuțitașul. (intinde mâna).

Bursuflescu. — Ba nu, măi badeo; sě facemă hărțiile maă ântăi... (în parte) îl țin la mână.

Hartă. — (în parte) Ciocoiu draculuă!

Măriuca. — (în parte) Cum sě'l scap pe băetul bădică?

SCENA XV.

Măriuca, Bursuflescu, Hartă, Lunceanu.

Lunceanu. — Eaca actul de vîndare, domnule Bursuflescu... e gata.

Bursuflescu. — Trebuie schimbat, dragă Luncene.

Lunceanu. — Ear!

Bursuflescu. — Badea Hartă, care 'i creștin cu frica lui Dumnezeu, a avut mustrare de cuget și 'mă-a lăsat rezășiea lui cu 500 de lei... pe cât face... Nu 'i aşa jupâne Hartă?

Hartă. — (obosit) O fi. (în parte) Mă țea și în trii parale, ciocoiu.

Bursuflescu. — Mergi, primărașule, de prefă actul, te rog.

Lunceanu. — Bucuros.

Bursuflescu. — Sau mai bine, haï cu mine, ca să ți'l dictez eșu' mă într'un stil mai poetic. Să ne vedem sănătoși, cumătre Hartă... (în parte) 'L-am pus în cofă pe rezăș (fese prin fund împreună cu Lunceanu).

SCENA XVI.

Hartă și Măriuca.

Hartă. — 'Mă-o întors șurubu... ba încă bine. N'am ce dice.

Măriuca. — (în parte) Băetu bădică!.. cât e de măhnit!

Hartă. — Da cine dracu s'o dus în viaa lui cu cosoru meu?

Măriuca. — (apropiindu-se) Eū, bădică. . .

Hartă. — Tu ?

Măriuca. — Eū! . . . de-oīu ști, că mě'i da pe ușă afară, 't̄-oiu spune tot. . . De câte ori treceam pe lângă vîea boerească, poama 'mî făcea cu ochiul; ș'aşa nu mai târđiu de cât astă noapte m'o înpins păcatu de-am sărit gardu, și cum tăiam struguri cu cosorul d-tale, m'o spăriet un câne ș'am scăpat cosorul în vie. Aista'î tot adevărul. Dar de-oīu mai sări eū garduri de adî inainte, să rěmân fată mare. Eū 't̄-am făcut șotiea, bădică; eū sînt greșită. . . Na, bate-mě. . . bate-mě. . . Nu mě bať!

Hartă. — Drace 'npelițat! . . . Nu te-am bătut când erai mică, și tocmai acum oiū să te bat?

Măriuca. — (uîmită) Aleř! bădică. . . ești bun ca si-nul mameř.

Măriuca.

Bădiță dragă, ît̄i sînt greșită;
Cu a mea faptă te-am întristat;
Tu cu blândeță nemărginită
Îmî zimbesci dulce și m'ai ertat!

Hartă.

Dar, Măriucă, tu ești greșită.
Cu a ta faptă m'ai întristat,
Însă, copilă, îmî ești iubită
Și chiar din suflet eū te-am ertat.

(înpreună) **Măriuca.**

Bădiță dragă, etc.

Hartă.

Dar, Măriucă, etc.

Măriuca. — (ștergându-și ochii) Eaca ear 'mă vine să plâng.

Hartă. — Nu te măhni, copilă hăi, că doar nu 'mă-ai vrut răul când ai luat un strugur de poamă. Slavă Domnului! în țeara noastră cel ce are, dă cu mulțemire celui ce n'are! Trebuie să fie cineva un frige-linte ca d-nu Bursuflescu, pentru ca să facă gură pentru un strugur.

Măriuca. — O! Doamne, când i s'ar părăgini viea.

Hartă. — Lăși face ești să-i ducă doru, dacă n'ar avea cosoru mești la mână.

Măriuca. — Numai atâta trebuie?... Lasă pe mine că ți'l scot ești de la dînsu.

Hartă. — Cum?

Măriuca. — Îl vide... Eaca vine cucoana cea văduvă, care ședea cu săptămânele la cucoana Săftica, până nu scăpăta bătăia bătrâna. — Mă rog, adevărat e, bădică, că se mărită cu Bursuflescu?

Hartă. — Așa se vorbește.

Măriuca. — Dacă-i așa, fugă degrabă și mă lasă singură cu ea.

Hartă. — Da ce ai de gând să facă?

Măriuca. — Să te scap de nevoie... Fugă iute.

(Hartă ieșe pe portiță, înpins de spate de Măriuca).

SCENA XVII.

Măriuca și Tarsița.

Tarsița. — (veselă) Bursuflescu 'mă-a adus veste, că a isprăvit târgul cu Hartă și că de adăi înainte visurile

mele poetice nu vor mai fi îngâname de miorlăitul motanilor și de urletul dulăilor... Cât mă iubesc Nastasaki !

Măriuca. — [oprindu-se] Sărut mâna cuconiță.

Tarsița. — Ce copilă' asta ?

Măriuca. — Nu mă cunoști, cuconiță ?

Tarsița. — Nu, nici de cum.

Măriuca. — Ești sănătățe Măriuca.

Tarsița. — Care Măriucă ?

Măriuca. — Știi... Măriuca, fiica cucoanei Săfticăi... Ești mă găsam colo sus în copacul ista, de culegeam mere, acu două lună, când d-ta ședeaș pe laiță cu d-nu Alecu... nepotu nănașei.

Tarsița. — (îngrijită) Ce dici ?

Măriuca. — (rișând încrezător) Ba încă 'mă-aduc aminte, că am scăpat un măr din sin, de-a căzut buf în spina-reia cuconășulu. Cuconășul era plecat și 'tă vorbea la urechile... știi cuconiță.

Tarsița. — Nu'mă aduc aminte...

Măriuca. — Da cum, Doamne eartă-mă?... Cuconășul îți dicea, că te iubește: (imitând) „Ah!... te iubesc... ângerășule... fie 'tă milă... mă rog matale“ și îți săruta mânila cu foc... și d-ta le lăsaș să le sărute... Știi cuconiță.

Tarsița. — (în parte) Ne-a vădut drăcoaica. (tare) Bine, bine... tacă și să nu pomenești nimănui de ce ați vădut.

Măriuca. — Nici d-lui Bursuflescu?

Tarsița. — Lui încă mai puțin... Dar poate că ai ceva de cerut de la mine, dragă Măriucă?... Spune... vrei ceva?... (o dismerdă).

Măriuca. — Am, cuconită... Te-ași ruga, dacă nu 'ti-ar fi cu supărare, să'mi scoți de la boeriu un cuțitaș, care mi l'o luat zăloagă.

Tarsita. — Un cuțitaș?

Măriuca. — Aşa... un cosor de vie... însă vedî d-ta... să'l ieși cu meșteșug... să nu priceapă...

Tarsita. — (zimbind) Da pentru ce?

Măriuca. — Că de 'l-ii cere, n'a vre să 'ti 'l dee... Eaca vine domnu Bursuflescu... ești merg să mă ascund după portiță... să te văd cuconită, dacă ești meșteră. (iese și se pune după portiță).

Tarsita. — (în parte) Curioasă fată!

SCENA XVIII.

Tarsita, Bursuflescu, Măriuca (după portiță).

Bursuflescu. — Ah! scumpa mea Muză, te caut peste tot locul... am cređut că te-a răpit Apolon.

Tarsita. — Ah! scii prea bine, tiranule, că alt Apolon nu există pentru mine, decât Nastasaki Bursuflescu.

Bursuflescu. — (sărutându-ți mâna) Este o fee!

Tarsita. — Valeu!... 'mă-ař frânt degitele... ce ař în mâna?

Bursuflescu. — (arătând cuțitașul) Nimic... un cuțitaș prost, însă de mare valoare.

Tarsita. — Ean să'l văd.

Bursuflescu. — (băgând cuțitașul în buzunar) Nu merită să atingă o mâna de crin ca a d-tale.

Tarsița. — (in parte) Nu vre să'l dee.

Bursuflescu. — Tarsiță... dă'mi voie să'ți dic Tarsiță...

Tarsița. — Îți dau voie, Nastasaki.

Bursuflescu. — Tarsiță, haide să ne punem pe laită cea de sub copac.

Tarsița. — (coborind ochii) Pentru ce?

Bursuflescu. — Pentru ca să începem acel duo amoros, care a fost întrerupt mai dinioare prin miorlăitul motanului lui Hartă. Am multe de spus, căci inima mea debordă.

Tarsița. — Haă dacă vrei... Nu am nimic de refuzat fidanțatului meu... Dă'mi brațul.

Bursuflescu. — (dându-i brațul și îndreptându-se spre laită) Ah ! ...

Tarsița. — (oprindu-se lângă laită) Vaă de mine!

Bursuflescu. — (spăriet) Ce este?

Tarsița. — Mi s'a unflat piciorul în botină și nu pot călca... (se vaetă) mă curmă găitanul.

Bursuflescu. — Scoate botina... (plecându-se) Dă'mi voie să'ți ajut.

Tarsița. — Nu pune mâna... că nu săntem cununați... Lasă că 'mă-o scot eu. (se întoarce cu spatele la Bursuflescu, se pleacă și se face că desnoadă şiretul de la botină).

Bursuflescu. — (in estas) Ce talie de silfidă!... par că'î o floare îndoită de suful aurorei. (se uimesce:) O zar... na... ca... de... (i se leagă limba).

Tarsița. — Na... c'am înodat şiretul. (se vaetă) Ah! ah!... rău mă doare!... îmi vine să leșin.

Bursuflescu. — Taie şiretul... taie'l.

Tarsiţa. — N'am foarfecă.

Bursuflescu. — (dându-î cuştiaşul) Eaca un cuştiaş.

Tarsiţa. — Ah ! îţi multămesc... însă de-oiu scoate botina, am să rămân numai în colţun...

Bursuflescu. — Alerg iute să'şti aduc papuci de sus.

Tarsiţa. — Aleargă, scumpul meu, aleargă.

Bursuflescu. — M'am dus. (iese iute prin fund).

Măriuca. — (arătându-se la portiţă, în parte) Meşteră'i cuconiţă !... (tare) Cuconiţă...

Tarsiţa. — A ! tu eşti, Măriucă ?

Măriuca. — Adă degrabă cuştiaşu, păna nu vine boeriu.

Tarsiţa. — Na, şi fugă.

Măriuca. — Să'şti spun drept, cuconiţă... meşteră eşti ! (eşind pe portiţă) Bădică, bădică...

Hartă. — (după portiţă) Ce'şti fa ?

Măriuca. — Eaca cosoru.

Hartă. — Aleşti ! (se aude un sărutat şi Măriuca rişând).

Bursuflescu. — (aducând o păreche de papuci) Eaca, eaca papuci... am alergat de m'am umplut de suflet. (gâfăie).

Tarsiţa. — Mergă, scumpul meu... acum nu mă mai doare... am disnodat şiretul.

Bursuflescu. — A ! bravo !... da unde'şti cuştiaşul.

Tarsiţa. — Care cuştiaş ? Sciuş euş... 'l-aş luat cu d-ta.

Bursuflescu. — Euş ? (îşi pipăe buzunarul) să'l fi prăpădit ? nu se poate... unde să fie ?

SCENA XIX.

Tarsița, Bursuflescu, Hartă, Măriuca.

Hartă. — (în parte, arătând cușitașul) 'Mă-o venit apă la moară.

Bursuflescu. — Eaca și Hartă, iubitul meu vecin... ați venit la banii, hoțule... să ieși banii cu dimerlia... aşa-i?

Hartă. — Apoi dă, domnule... cine fuge de ochiul dracului?

Bursuflescu. — Ei! na, ca să nu te fac să aștepți mai mult... mie 'mă place să plătesc pe șin... Eaca 500 de lei... (scoate punga).

Hartă. — 500 lei arvună?... dar ceia-l-alți când miți numeri?

Bursuflescu. — (rișând) Care ceia-l-alți, ghidușule?

Hartă. — Cei dece miți, prețul rezesiiei, după tocmai.

Bursuflescu. — Ce tocmai?... N'a fost vorba de 500 de lei?

Hartă. — Vrei să ridi, domnule? fie! haï să ridem. (Măriucă) Ride, fa.

(Hartă și Măriuca ridi cu hohot).

Bursuflescu. — (îngrijat căută prin buzunar) Măi Hartă, se vede că ați uitat cosorul!

Hartă. — Ce cosor, domnule?

Bursuflescu. — Sci? dovada? (în parte) Unde dracul am pus?

Hartă. — Dovada? Înțelegi tu ceva, Măriucă?

Măriuca. — Ba cât hăciul... o fi vr'o cimilitură.

Bursuflescu. — Cosorul, măi, care l'a prăpădit în viața mea.

Hartă. — Eū? (arătând cuțitașul) Eaca cosorul meū, d-le.

Bursuflescu. — La tine'ī? Cum de se găsesce la tine, hoțule?... Mi l'ai furat din buzunar?

Hartă. — Ei!... am înțeles că d-tale nu'ți e de cumpărat răzășia... Bine; haï fa, Măriucă.

Măriuca. — Haï bădică. (vrea să ieasă).

Tarsita. — Stați! ce este? nu vă înțeleg.

Hartă. — Ce să fie!... d-l Bursuflescu vroște numai de cât să mă alunge de pe locul meū, și acum nu vre să'mă plătească prețul tocmelei, adică 10500 lei... astă'ī tot.

Bursuflescu. — (furios) Dece sute cinci mii! Cârjaliule!

Hartă. — Ba dece mii cinci sute.

QUATUOR

Bursuflescu și Tarsita.

Dece mii, cinci sute de lei!

Dece mii!.. Ce-am audit?

Dece mii!.. Pentru un petic vrei

Dece mii?.. Hartă'i nebunit.

Hartă și Măriuca.

Dece mii, cinci sute de lei,

E un preț foarte potrivit.

Dece mii! spune: vrei, nu vrei?

Lucerul bun nu e scump plătit.

Bursuflescu.

Măi Hartă, vecine, să stămă la tocmaiă.

Hartă.

Tocmala 'i făcută; nu 'i loc de 'nvoeală.

Bursuflescu.

Vrei două mii? Spune.

Hartă.

Ba nu.

Bursuflescu.

Vrei trei mii?

Hartă.

Nu.

Bursuflescu.

Trei și cinci?

Hartă.

Baiu.

Bursuflescu.

Al naibii să fie!

Tarsita.

Mați dă, Nastasaki.

Bursuflescu.

Pe vrute, nevrute

Îți daă cinci mii.

Hartă.

Baiu!.. Dece mii cinci sute!

(Înpreună).

Bursuflescu și Tarsita.

Dece mii, cinci sute de lei! etc.

Hartă și Măriuca.

Dece mii, cinci sute de lei, etc.

Tarsita.

Vecine, creștine, fi om că-omenie.

Peste cinci mii, eată adaog o mie.

Hartă.

Prea puțin, cucoană.

Tarsița.

Opt miș nu voescă?

Hartă.

Nu.

Tarsita.

Opt și cinci?

Hartă.

Baiu.

Tarsița.

Prea mult te scumpescă.

Măriuca.

Mați dă, cuconiță.

Tarsița.

Să daă pe nevrute?

Ei!... dece miș...

Hartă.

Baiu... dece miș cinci sute!

(Înpreună).

Bursuflescu și Tarsița.

Dece miș, cinci sute de lei! etc.

Hartă și Măriuca.

Dece miș, cinci sute de lei, etc.

Tarsița. — Drept să'ți spun, jupâne Hartă, ești lacom ca un jidan.

Măriuca. — Nu se scumpește, cuconiță, că livada 'ă plină de copaci mari cât mărul cel cu laită... Știu d-ta. (arată copacul din mijlocul scenei).

Tarsița. — (în parte) Auđi ſerpoaïca ! (luă Bursuflescu)
Dacă are copaci roditori, nu'ți tocmai ſcump.

Bursuflescu. — (indignat) Nu 'ți ſcump de ce miș cinci ſute ?

Tarsița. — (privind cu dragoste la Bursuflescu) Ce este o ſumă de bani mai mare sau mai mică, pe lângă fericirea de a rămânea singuri, noi, doi și... fără marturi...

Bursuflescu. — (încântat) Ah ! aș dreptate, ſuflete. (luă Hartă) Fie !... îți daă căt ceri, numai te cară îndată din casa asta.

Hartă. — Doar nu daă Tatarii.

Bursuflescu. — Ba daă.

Hartă. — Bine, însă ſe'mi adaugă pe de-asupra, viea cea părăginată cu casele din ea, ca ſe am unde mă muta.

Bursuflescu. — Ce-aș ăsi?... (Tarsiță) Ce-a ăsi?... Patru pogoane... cu poamă grasă, și bina cu patru odăi, unde am putea ſe ſedemă chiar noi... și cu poamă bosuioacă... auđi pretenție !... cu poa... mă... coar... nă... (i se leagă limba).

Tarsița. — Bade Hartă... m'am însălat... ești mai lacom și de căt un jidan.

Măriuca. — Îi placă merele; cuconiță.

Tarsița. — Merele ?

Măriuca. — ſe vedă d-ta... Se găsește în vie un măr cu laită de desubt, ca aista... știă d-ta...

Tarsița. — [curmându'ă vorba] Bine, bine. (luă Bursuflescu) Dragă...

Bursuflescu. — [trezindu-se] Aud ?

Tarsița. — Mă iubescă ?

Bursuflescu. — Mă mai întrebă?

Tarsița. — Vrei să mă dai o probă de dragoste?

Bursuflescu. — Nu una... o mie!

Tarsița. — Mersi... să și via, ca să scăpăm de Hartă.

Bursuflescu. — D'apoia...

Tarsița. — [strângându-măna] Nu te i căi. [coboară ochii].

Bursuflescu. — Ah!... da și tot... [tare] Hartă...

Hartă. — Aud, domnule.

Bursuflescu. — Adă mâna 'ncoace... bate cole... să fie via a ta.

Hartă. — Cu casele?

Bursuflescu. — Cu.

Hartă. — Noroc să deee Dumnegeu! [Măriuca!] Băata cucoană Săftica!... a avea unde să și petreacă bătrânețile.

Măriuca. — Bădică... îmi vine să te sărut.

Hartă. — Lasă că 'ti-a veni rându și tie.

Măriuca. — Oare?

SCENA XX.

Ceř dinainte, Lunceanu, [un lacheu cu o tablă pe care sunt pahare de șampanie].

Lunceanu. — Domnule Bursuflescu... eată actul de vîndare...

Hartă. — Nu'ă bun acela cuconășule, trebuie schimbat.

Lunceanu. — Ear!... de adă dimineață nu fac alta de cât...

Bursuflescu. — [oftând]. Trebuie schimbat, Luncene... M'am spetit!... Dece miă cinci sute de leă, frate, și via cu poamă coarnă... asta... cu poamă coarnă.

Măriuca. — Apoi dă, domnule, și vorba: Leneșul mai mult aleargă și scumpul mai mult păgubește.

Lunceanu. — [voind să ieasă] Care vra să dică, să mă duc...

Bursufescu. — Ba nu; îi face acțul de vîndare, după ce îi îndeplini formalitățile căsătoriei mele cu doamna Tarsița Garofeasca.

Hartă. — Și ale mele, domnule Primar.

Măriuca. — Cu cine, bădică?

Hartă. — Cu Măriuca.

Măriuca. — I!... bădică... acu te sărut... Nu mai aștept... [sare în brațele lui Hartă].

Bursufescu. — [cu sentiment] Tarsiță... [intinde brațele].

Tarsiță. — [asemenea] Nastasaki... [se repede să se arunce în brațele lui Bursufescu, dar se opresce coborând ochii] Ba nu... după cununie.

[Întră lacheul cu tablaoa].

Bursufescu. — Ce vrei, Neculai?

Lunceanu. — Ești 'i-am poroncit din partea d-voastră, ca să aducă o garafă de șampanie, pentru ca să bemă aldamașul...

Bursufescu. — Bine ai făcut, Luncene... Haï să bemă aldamașul!

[Toți ieșă căte un pahar, dicând: să bemă aldamașul].

Cor final [cioancete de pahare].

Aldamaș! aldamaș,
Obiceiu drăgălaș,
Pentră-acel pagubaș
Și acel căștigăș.
Aldamaș, te iubimă
Și te bemă cu mult foc.
Să trăimă, să ciocnimă
La mulți ani, cu noroc.

[Cortina cade].